

MENSA

ČESKO

podzim/2024

O Mensa Česko

Mensa je mezinárodní organizace založená roku 1946 v Oxfordu. Je to nevýdělečné apolitické sdružení nadprůměrně inteligentních lidí bez rozdílů rasy a vyznání. Jednoduše řečeno jde tedy o skupinu lidí s mimořádným intelektovým nadáním. Jde o organizaci ideologicky, filozoficky, politicky a nábožensky neutrální, která při přijímání členů nezohledňuje jiná kritéria než inteligenci na úrovni horních dvou procent populace, tj. IQ 130 a více podle stupnice používané v ČR, a minimální věk 14 let. V praxi tedy všechny mensany spojuje jen to, že jsou inteligentní – jinak jsou velmi různorodí.

MENSA
ČESKO

Mensa Česko funguje nepřetržitě od roku 1991 a počet jejích členů včetně členů Dětské Mensy už přesáhl 6000. Dětská Mensa je speciální platforma, která sdružuje mimořádně nadané děti od 5 do 16 let, které by se jinak kvůli věkovému limitu členy stát nemohly. Mateřskou organizací Mensy Česko je Mensa International, která už má více než 150 tisíc členů ve 100 zemích světa.

Oficiálním cílem Mensy je využívat inteligenci ve prospěch lidstva – to má zakotvené i ve svých stanovách. Co to reálně znamená? Jednak propojuje své členy, tvoří pro ně stimulující intelektuální a společenské prostředí a dává jim možnost seberealizace, jednak svůj cíl naplňuje i prostřednictvím řady projektů a aktivit zaměřených na zkoumání a podporu inteligence a nadání. Ve světovém měřítku určitě stojí za zmínku Mensa Foundation (USA), která uděluje nejrůznější granty a stipendia jak na zkoumání inteligence, tak pro podporu výjimečně nadaných studentů. Rozhodně ale není jediná – velká část národních Mens nějaký projekt zaměřený na podporu nebo zkoumání nadání realizuje – pokud vás toto téma, zajímá, určitě si nalistujte článek na straně 62.

Mensa Česko v této oblasti také patří mezi velmi aktivní a její projekty zaměřené na nadané děti, jejich vzdělávání a rozvoj tvoří velkou část její činnosti. Velká část projektů Mensy Česko směřuje také mimo členskou základnu a všechny mensovní akce jsou přístupné nejen členům, ale i veřejnosti. Pokud vás tedy nějaká akce láká, přijďte a směle s sebou vezměte své přátele, partnery nebo příbuzné.

Sama Mensa ale „nedělá nic“ – všechny aktivity jsou dílem jejích členů. Proto pokud vám v nabídce aktivit něco chybí, můžete se rovnou pustit do organizace akce vlastní – třeba takové, která je z oblasti vašeho zájmu a o kterou byste se rádi podělili s ostatními. Mensa je taková, jakou si ji členové udělají – a aktivitě se meze nekladou.

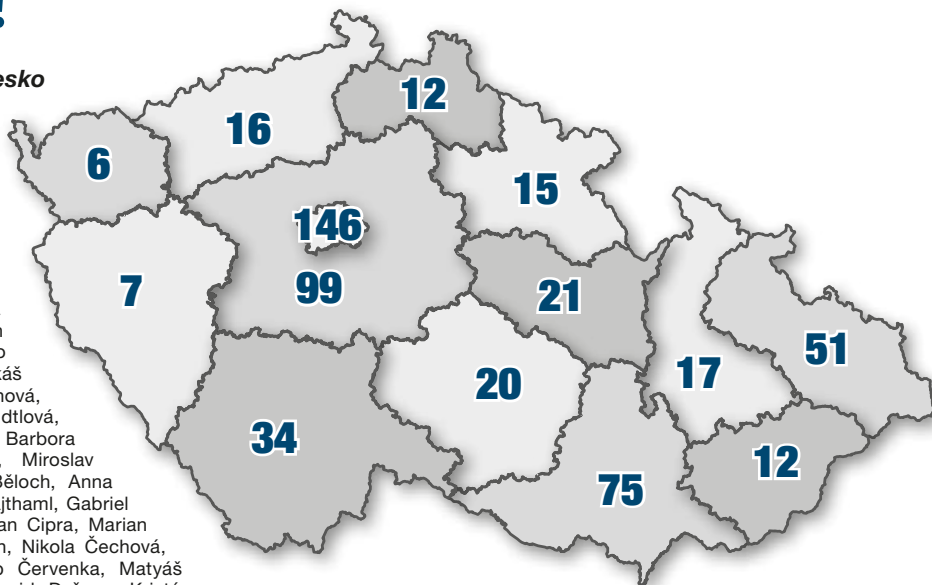
Obsah:

Noví členové	3	Spolupracující školky	39
Z akcí a projektů	4	Kluby nadaných dětí	48
Zahraničí	15	Tvorba mensanů	59
Nadané děti	16	Z časopisu Mensa	65
Mensa gymnázium	28	Bystřínka	80
Spolupracující školy	32	Adresář	83

Vítáme nové členy Mensy Česko!

**Od začátku letošního roku do Mensy Česko
přibyl více než 500 nových členů:**

Nigina Abdurahmanova, Jan Adam, Jakub Adamus, Damir Amankulov, Thai An Hoang, Nikola Andělová, Mikuláš Andrle, Nela Andrusová, Hana Antolíková, Oskar Antolíková, Karolína Augustová, Artur Avanesjan, Martin Balla, Daniel Balog, Milan Baloun, Vincent Baroň, Ondřej Bartl, Nora Bartoničková, Emma Bay, Elen Bačovská, Mia Bašťářová, Barbora Bednářová, Jakub Benada, Dalibor Bendl, Marianna Benko, Beatris Benišková, Barbora Beranová, Jan Beránek, Lada Beránková, Kristian Blunár, Mykhailo Blyzniuk, Jiří Kylián Boháč, Kryštof Boháček, Lukáš Borič, Agáta Borková, Adam Borák, Aneta Bočanová, Květa Bouchalová, Hana Brabcová, Kateřina Brandtlová, Andreas Bronec, Julian Brown, Vojtěch Brožek, Barbora Brožová, Adam Brzobohatý, Viktorie Buchtová, Miroslav Budínek, Zuzana Báňová, William Bíza, Michal Běloch, Anna Březinová, Max Cacara, Erika Čagáňová, Václav Cajthaml, Gabriel Kris Casino, Oskar Catteau, Kateřina Cejnarová, Jan Cipra, Marian Cisař, Zuzana Coufalová, Jan Crhán, Michal Čech, Nikola Čechová, Michal Čepelák, Aleš Čermák, Jitka Černá, Filip Červenka, Matyáš Červinka, Lubomír Činčura, Waldemar Daněk, David Dařena, Kristýna Demlová, Max Denemarek, Michal Dibelka, Ondřej Dohnal, Tereza Dohnalová, Nela Donajová, Aidai Donbaeva, Karolína Donthová, Apolena Dorazilová, Tomáš Doulik, Marek Doupovec, Natálie Dubanevičová, Maxmilián Duben, Ondřej Dušek, Filip Dvořák, Jakub Dvořák, Jan Dvořák, Radek Dvořák, Dan Florián Dědič, Zbyněk Eger, Pavel Eibl, Daniel Evan, Jiří Ečer, Jáchym Fadrný, Charlotte Felmy, Soňa Fialková, Bruno Figar, Lukáš Figera, Nikola Figerů, Martin Filip, Jiřina Filipová, Zuzana Fišarová, Alena Foglová, Jiří Fojtík, Beata Fojtová, Meda Formánková, Ondřej Förster, Filip Fousek, Marek Frauenberg, Andrej Fritsch, Anežka Fuchsová, Dominik Fukala, Alice Gablerová, Šimon Josef Gazdo, Filip Gdovin, Zuzana Gelová, Eliana Gemroth, Andrej Gordějev, Linda Grünerová, František Gábrš, Valerie Haburová, Lucie Hájková, Eliška Halásová, Anna Halíková, Klára Hamaňová, Zuzana Hanes, Matěj Hanco, Patricie Hantáková, Šimon Hanyáš, Ema Hančilová, Lada Hančilová, Ema Marie Havlínová, Adam Havránek, Robert Hejna, Jan Hejný, Radim Hejsek, Tomáš Hnízdil, Oskar Hojsík, Quido Hojsík, Adam Holba, Jakub Holeček, Mia Holečková, Aleš Holman, Baltazar Holý, Adam Honěk, Jakub Hora, Barbora Horká, Jan Horníček, Toby Spencer Hort, Estella Horáková, Babeta Lucie Horáčková, Ivan Hospodar, Ondřej Hovorka, Oliver Hořčíčka, Petr Hrdlička, Michal Hromek, Šimon Hronek, Marie Hrubá, Jan Hrubý, Elisabeth Hudousková, Daniel Hybler, Oliver Hybler, Šimon Hypius, Amálie Hájková, Lucie Hájková, Petra Hýblová, Martin Hřebík, Matyáš Hůlek, Jana Chaloupková, Marek Chláas, František Charvát, Vojtěch Chmil, Antonín Chrapek, Kateřina Chronalová, Alex Chrásstek, Kateřina Jachnová, Tereza Jachnová, Martin Jahoda, Karel Jakoubek, Alexandros Jakovidis, Oliver Janata, Jakub Jandík, Pavel Janoušek, Milena Janáková, Adéla Jermlová, Marek Jonáš, Petr Jonáš, Tomáš Jun, Jiří Junek, Jonáš Jurajda, Alena Jurajdová, Samuel Jurkiewicz, Milan Jurkovič, Slavomil Jurnečka, Eva Jurničková, Josef Jírovec, Matěj Kabátek, Jaroslav Kafka, David Kajan, Natálie Kalkušová, Lukáš Kalus, Karel Kameník, Anne-Maria Kasipovičová, Sofie Kaucká, Pavel Kašpar, Alice Kejla, Sofia Khodun, Richard Khol, Antonín Kindl, František Kindl, Milan Klípcera, Barbora Kliková, Julie Klišťincová, Barbora Klusáčková, Valerii Klymenko, Daniela Klímová, Amálie Klovská, Kristýna Kmínková, Michal Kobližka, Miriam Kobylková, Daniel Kohout, Jan Kokoška, Simona Kokšová, Hana Kolková, Mariana Kollinerová, Radim Kollmann, Filip Kollár, Aneta Kolářová, Jakub Konšel, Lenka Konupková, Maxmilián Kopecký, Filip Kopecký, Jakub Kopecký, Lena Kopsová, Filip Korbička, Veronika Kosejková, Valentýna Kotasová, Tomáš Kozel, Martin Kočí, Šimon Kořen, Adéla Koščová, Michal Krajčí, Lenka Krajčová, Tomáš Krechler, Hugo Kropáček, Viktor Kroupa, Elvira Kroupová, Pavla Kryštůfková, Tobiáš Král, Tereza Kubíková, Eliška Kulhavá, Jakub Kupčák, Kryštof Kurečka, Daniel Kučerovský, Eliška Kuřová, Jonáš Kužel, Linda Kuželová, Marek Kyjak, Vilém Kyncl, Adrián Kysel, Ivana Kyselová Košková, Dominik Křeček, Zora Křižáková, Anna Kůsová, Jonáš Kužel, Patricie Labutová, Lucie Lainová, Jakub Lanc, Jaroslav Lavrentev, Patrik Lázub, Dominik Lengyel, Mikuláš Liška, Ondřej Luhan, Vojtěch Lukáš, Dorota Lukášová, Lukáš Lučan, Natálie Lučanová, Barbora Lázníčková, Zdeněk Machala, Kateřina Machovská, Kristýna Macháčová, Filip Mahovský, Václav Malechý, Nasiba Malešić, Maxmilián Marek, Ludovit Marsovszky, Jan Martikán, Matyáš Martikán, Vladimír Martin, Albert Martinek, Gavin Martinus van Nes, Mia Matoušková, Vítek Maxa, Peter Medved, Antonín Mejnsnar, Eliška Mejzrová, Jakub Melišek, Zdeněk Menšík, Markéta Mertová, Jakub Mihalčín, Barbora Míhulová, Kristína Mikeščíková, Štěpán Mikéška, Tomáš Min Zbynovský, Mikuláš Minárik, Jan Mičánek, Jan Jindřich Mokráček, Terezie

Moravcová, Tomáš Mosler, Lukáš Mothejzík, Tereza Moudrá, Michal Muzikář, Marek Mála, Robin Málek, Vít Mžourek, Filip Nacházel, Filip Nebeský, David Nedvěd, František Nečina, Jaroslav Nečina, Roman Němec, Václav Nidrlé, Tadeáš Novotný, Zdeněk Novotný, Petr Novák, Michaela Obručníková, Peter Olexa, Daniel Ondra, Jakub Ondroušek, Sofie Ondráčková, Milan Opluštil, David Oulehla, Bohdan Palatash, Anastasia Palecha, Jaromír Palivec, Karel Panschab, Adéla Panschabová, Emma Pavelková, Daniel Paďour, Šárka Pejchalová, Kryštof Pekař, Anna Pekařová, Jan Peldřimovský, Ondřej Peroutka, Vendula Peterková, Samuel Petkov, Deniel Petr, Jaroslav Petřivý, Lubor Pešek, Daniel Pilát, Dominik Ploc, Jakub Pluhař, František Polák, Eva Popková, Daniel Pouzar, Vojtěch Pravda, Jakub Privozník, Helena Procházková, Kvido Prokop, Alex Prokůpek, Petr Provazník, Michal Prynych, Marek Přehnal, Jan Přibíl, Patrik Rajca, Marie Rajnochová, Kristýna Rajská, Adam Reschke, Matěj Richter, Patrik Riedel, Tomáš Rompala, Klára Rosová, Jonathan Ross, Eva Rozsypalová, Leona Rozsypalová, Lenka Rumánková, Benedikt Rummmler, Klára Ručková, Tobiáš RydlMiroslav Řehoř, Tomáš Řehák, Ema Řeháková, Petra Řeháková, Julie Řezáčová, Andrea Sadvárová, Daniel Saifrt, Kristína Samec, Tereza Samková, Terezie Schimmerlová, Filip Schnůrč, Ondřej Schut, Nela Schwarzerová, Marek Sedlmayer, Michaela Sedláková, Ondřej Sedláček, Veronika Severinová, Simona Sherwood, Lulii Shuginina, Barbora Simonyiová, Eliška Slabá, Viktorie Snášelová, Amálie Sobková, Matyáš Sochor, Ondřej Spilka, Lukáš Splavec, Lucie Spáčilová, Laura Stabrawa, Štěpán Staněk, Jan Starý, Stanislav Straka, Tomáš Straka, Tomáš Strmiska, Tomáš Strnadel, Matej Strojvus, Jan Strádal, Eliška Studánková, Anna Střilíková, Jan Suchitra, Radim Suchomel, Vlastimil Suchý, Jakub Svoboda, Petr Svoboda, Samuel Svoboda, Patricie Svobodová, Mia Sýkorová, David Šalomoun, Amálie Šárová, Vojtěch Šedivý, Antonín Šefer, Samuel Šenk, Viktor Šic, Ladislav Šilhan, Pavel Šima, David Šimerda, Petr Šimiček, Jaroslav Šinkarenko, Monika Škrabišová, Jaroslav Škulavik, Jakub Šnábl, Teodor Šodek, Viktor Šojdel, Daniel Špiler, Dominik Šroler, Maxim Štambera, Nina Štefanovičová, Václav Štohanzl, Kristián Štola, Magdaléna Štolleová, Eva Štolová, Jan Štýbar, Roman Švarc, Ema Gaia Švarzová, Radek Švestka, Lucie Švestková, Alice Šťávovalá, Dimitrios Taxiarchis Kelidis, Anežka Terflerová, Vojtěch Terzipetkov, Václav Textl, Jindřich Tomanec, Vlastimil Tomanec, Jaroslav Tomáš, Milan Tomášek, Renata Tomášová, Lucie Tošnarová, Sofie Trajkovska, Petr Tschakert, Maxmilián Tupý, Karolína Turnská, Natálie Tušlová, Petr Tvrz, Albert Těhan, Jiří Urban, Radim Vadlejch, Elen Vadlejchová, Václav Vajgl, Soběslav Valach, Max Valenta, Oskar Valeš, Jan Vaníček, Jiří Vaněk, Tomáš Varga, Jan Vašák, Jiří Vdovec, Manon Ella-Rose Verhaege, Adam Veselý, Jan Veselý, Lydia Vilková, Tereza Vincourová, Michal Vlasák, Daniel Vojtěch, Kryštof Volák, Viola Vonka, František Vorek, Kristýna Vosalová, Maxim Votruba, Lukáš Vošický, Karel Vrátil, Vojtěch Vršek, Jan Vyležich, Marek Vítek, Martin Vítek, Vojtěch Dušan Vítek, Alžběta Výborná, Blanka Větrovská, Vítek Větrovský, Marek Wiesner, Kateřina Wiesnerová, Adam Zacpal, George Zaitsev, Michail Zaitsev, Tereza Zámečnicková, Jana Zbirovská, Olívia Kamila Zemanová, Jan Zendluka, Dominik Zielina, Zuzana Zusková, Michaela Zušťáková, Tereza Zvonařová, Justýna Zábršová, Jan Zámečník, Tereza Zámečnicková, Filip Židlický, Mia Živná, Zdeněk Žižka.

Z AKCÍ A PROJEKTŮ

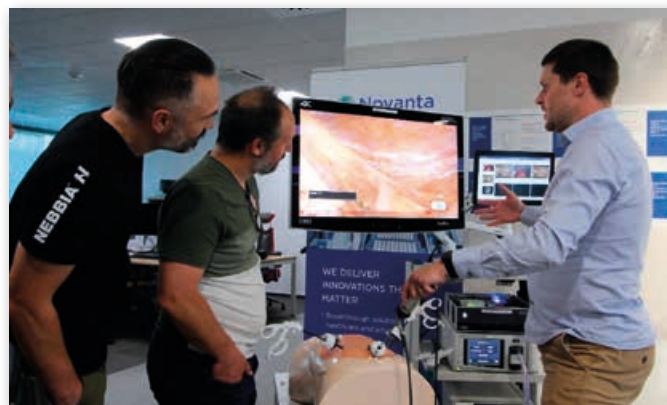
V posledních měsících se uskutečnila velmi pestrá škála mensových akcí a projektů, o nichž se na následujících stránkách dozvíte více.

Udílelo se letošní Čestné uznání, kterým Mensa každoročně oceňuje osobnosti za významný přínos inteligenci národa. Byl spuštěn první ročník Logické olympiády pro dospělé, ve které se spolu utkali soutěžící z 37 zemí. A již tradičně čestí mensané poměřili svou kreativitu ve fotografické soutěži.

Mensané se potkali na jarním celostátním setkání v režii liberecké místní skupiny, dobrovolníci společně strávili víkend v Kolíně a odehráli se hned několik zahraničních zájezdů od Německa přes Floridu až po Peru. A k tomu množství nejrůznějších exkurzí, workshopů a výletů po celé republice.

Uskutečnila se i spousta aktivit zaměřených na téma nadání nebo určených pro nadané děti – ty najdete v samostatné části o několik stránek dále.

Pokud snad při čtení článků z těchto akcí zalitujete, že jste nebyli jejich součástí, začněte sledovat kalendář akcí na mensa.cz, aby vám už v budoucnu žádná zajímavá akce neunikla (akce jsou přístupné i nemensanům) – nebo se rovnou pusťte do zorganizování akce vlastní...

Čestné uznání 2024: prof. Mgr. Miroslav Bárta, Dr.

Slavnostní vyhlášení Čestného uznání proběhlo tradičně v rámci valné hromady Mensy Česko a všichni ocenění převzali diplomy z rukou předsedy Mensy Martina Sedláčka.

Čestné uznání za rok 2024 získal prof. Mgr. Miroslav Bárta, Dr., egyptolog a archeolog, bývalý dlouholetý ředitel Českého egyptologického ústavu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, který nyní vede české výzkumy v Egyptě a Súdánu. Těžiště jeho archeologické činnosti spočívá ve výzkumu lokality stavitelů pyramid v Abúsíru nedaleko Káhiry. Profesor Bárta působil na mnoha univerzitách v západní Evropě i v zámoří. V roce 2023 byl zvolen členem American Academy of Arts and Sciences. Je autorem knih Tutanchamon. Století záhad a objevů; Sedm zákonů: Jak se civilizace rodí, rostou a upadají; Na rozhraní: Krize a proměny současného světa. Je také spolutvůrcem dokumentárního filmu Civilizace, Dobrá zpráva o konci světa. Řada z nás na valné hromadě ocenila jeho přednášku na téma Scénáře jsou rozepsané: sedm zákonů vývoje civilizací.

Dalšími nominovanými letos byli:

- PharmDr. Vladimír Finsterle, MBA, klinický farmaceut, certifikovaný konzultant v oblasti lékového poradenství České lékařnické komory,
- doc. RNDr. Pavla Jendelová, Ph.D., vedoucí Oddělení regenerace nervové tkáně Ústavu experimentální medicíny Akademie věd České republiky,
- doc. PhDr. Šárka Portešová, Ph.D., lektorka aplikované vývojové psychologie zabývající se problematikou psychologie nadaných dětí,
- Mgr. Halina Šimková, antropoložka a genetička, dříve kriminalistická zalkyně v oboru analýzy DNA, popularizátorka biologie a forenzní genetiky.

Děkujeme všem členům, kteří přispěli svým návrhem osobnosti, i všem, kteří online hlasovali. Těšíme se na vaše návrhy pro rok 2025!

Lucie Měchurová

Logická olympiáda pro dospělé

17. ročník soutěže Logická olympiáda jsme letos odstartovali zcela netradičně již v únoru. Po dlouhé době, kdy jsme tuto myšlenku nosili pouze v hlavách nebo jsme o ní jen diskutovali, se nám podařilo spustit zcela novou kategorii „D“. Ta je určena především dospělým, počínaje těmi, kteří už nemohou soutěžit v kategorii středoškoláků, ale může se zúčastnit v podstatě kdokoli – takže je možné využít této příležitosti třeba k soutěži v rámci rodin, pracovních kolektivů atd.

Registraci jsme spustili na webu lod.mensa.cz pod heslem „Na Hromnice o kategorii více“ 2. února a do soutěže bylo možné se registrovat až do konce dubna. Možnost soutěžit jsme prostřednictvím ostatních světových Mens

našli i zahraničním účastníkům. Finální počet registrovaných byl **3053 účastníků ze 37 zemí**.

Na rozdíl od dětských kategorií, kdy všech více než 100 tisíc dětí má soutěž zcela zdarma, jsme pro tuto kategorii zvolili symbolický poplatek 100 Kč, který využijeme právě pro další rozvoj a podporu kategorií pro děti. Možností, jak se vyhnout zaplacení tohoto poplatku, bylo zaslání originální autorské logické úlohy, kterou bychom mohli v budoucnu využít. Právě tvoření stále nových úloh je jednou z náročnějších oblastí této soutěže, a tak jsme si slibovali, že se třeba najde někdo, koho tato činnost bude bavit a pomůže nám s ní. Několik úloh se nám sešlo, některé velmi kvalitní, ale co si budeme povídat – naprostá většina účastníků se rozhodla pro zaplacení poplatku.

Samotná soutěž potom proběhla on-line v termínu 1.–10. června 2024. Jak to tak bývá,

ne všichni registrovaní zvládli odsoutěžít, ukázalo se, že nechávání věcí na poslední chvíli je u dospělých mnohem větším problémem než u dětí a že promeškat termín, však to všichni známe, je prostě úplně normální, a to i přes to, že jsme jej několikrát připomínali. :-)

Ráda bych poděkovala všem, kteří soutěžili, věřím, že se úlohy líbily a všichni si je užili. Ostatním, kteří to z jakéhokoliv důvodu nestihli, ale přesto nás registrací podpořili, děkujeme také, protože jsme přesvědčeni, že si tato unikátní soutěž podporu rozhodně zaslouží.

Vítězům gratulujeme – nejvyššího možného skóre dosáhli hned tři soutěžící: **MARTIN DEDEK, VOJTĚCH FILA a EDUARD VOLF**

Všem, kteří dosáhli tří nejvyšších dosažených skóre – a bylo jich celkem 14 – jsme poslali hezkou deskovou hru jako odměnu.

Dita Sedláčková

Výsledky mensovní fotografické soutěže 2024

Téma letošní fotosoutěže bylo FIRE (Oheň).

Do soutěže bylo přihlášeno 25 fotografií členů Mensy Česko. Hlasující rozhodli o pořadí a tři nejúspěšnější snímky postupují do mezinárodního finále.

V dětské kategorii bylo letos přihlášeno 9 fotografií, přičemž všechny tři vítězné snímky zaslala čtrnáctiletá Nella Peabody, která za svůj úspěch obdrží věcnou cenu.

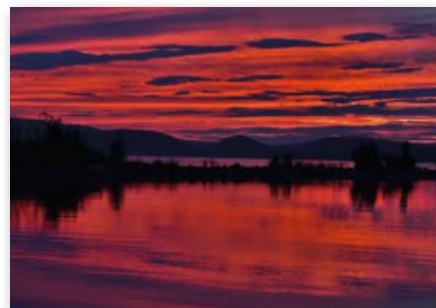
Všem soutěžícím děkujeme za účast a vítězům srdečně gratulujeme!

DOSPĚLÁ

1 Good Servant Jan Koudelka

2 Oheň nad Balatonem
Martin Junge

3 Fire Jakub Moc

DĚTSKÁ

1 Svíčky Nella Peabody

2 Lodičky Nella Peabody

3 Zápalky Nella Peabody

Víkend dobrovolníků 2024 v Kolíně

Tradiční Víkend dobrovolníků se letos uskutečnil od 30. srpna do 1. září v příjemném hotelu Theresia jako velké poděkování a odměna těm, bez nichž by nebyla Mensa tím, čím je, a takovou, jakou ji máme rádi.

Víkendu se zúčastnilo zhruba padesát dobrovolníků, kteří se v posledním roce s neutuchajícím nadšením zapojovali do činností Mensy napříč všemi oblastmi aktivit od programování přes pořádání akcí a exkurzí po podporu při Logické olympiádě aj.

Program byl zaměřen na rozvoj, vzdělávání, ale také zábavu a setkávání. Odstartoval v pátek komentovanou prohlídkou výstavy „Lichtenštejnové – 400 let knížecího rodu v Čechách“. Po večeri následovala poutavá přednáška „Komunikační systémy neslyšících v teorii i praxi“, při níž jsme si mohli vyzkoušet odezírání, prstovou abecedu a český znakový jazyk pod vedením tlumočnicků Miroslava Hanzlíčka a Kristýny Voříškové ze Spolku neslyšících Plzeň. Večer pak zakončilo Čokoládobraní – oblíbená sladká tečka, která vytvořila ideální podmínky pro další průběh večera, vč. betatestu mnoho-týmové online varianty hry Krycí jména.

V sobotu jsme se tradičně rozdělili na dvě skupiny. Část absolvovala kurz „Bezpečnost nade vše – kdo je připraven, není překvapen“ zaměřený na ochranu osob v budovách.

Vyzkoušeli jsme si i simulované přepadení, při němž jsme společnými silami složili útočnicka se střelnou zbraní na zem. Tímto děkujeme Janu Hellerovi za statečnost v této roli.

Paralelně probíhala komentovaná prohlídka Kolína, která účastníky seznámila s historií tohoto krásného města. Odpoledne pak patřilo příjemné procházce „Potkali se u Kolína“, během které se účastníci vydali na Kmochův ostrov na rozhlednu Maják, zahráli si krátce disk golf a prošli se stezkou chůze naboso až k památníku slavným medvědům. Pojdte pane, budeme si hrát?

Večer byl věnován prezentacím aktivit Mensy. Byly představeny zejména novinky ze světa PR a komunikace. Tímto děkujeme Janě Šobrové za vzhled do mediálních nástrojů a komunikačních příležitostí, které Mensa nově má a může rozvíjet. Další čas patřil Logické olympiádě, Dětské Mense, zahraničním zájezdům a projektům jako např. připravované Akademii, dále novinkám ze světa mensovního IT a také informacím o mensovním dobrovolnictví v zahraničí. Následoval tradiční obrázkový kvíz a vítězové si odnesli např. kolínské ponožky s medvědem nebo cvičný slzný sprej z dopoledního kurzu. Jedno oko nezužalo suché.

Večer se opět překvapivě hrála online i offline Krycí jména. Ptáte se, co všichni na té hře mají? Vyzkoušejte a nebudete se chtít odtrhnout od stolu, a zejména od spolustolovníků, kteří

vymýšlejí neuvěřitelné kombinace slov. Co nápoděda, to příklad neutuchající mensovní kreativity.

Nedělní program byl rozdělen mezi Logickou olympiádu a prohlídku židovského hřbitova a synagogy v Kolíně, kde se účastníci dozvěděli mnoho zajímavostí o bohaté židovské historii v tomto regionu. Víkend byl zakončen zasedáním Rady Mensy Česko, které probíhalo do dlouhých takřka podvečerních hodin.

Víkend dobrovolníků 2024 v Kolíně byl opět příležitostí k tomu, aby se dobrovolníci z Mensy setkali, sdíleli své zkušenosti a našli nové inspirace pro další činnost. Proto ještě jednou velký dík všem, kteří znovu a znovu věnují svůj čas, energii, nervy, dobrou vůli a úsilí tomu, aby uspořádali pro ostatní výlety, exkurze, přednášky, setkání místní skupiny, akce SIGu nebo jarní či podzimní celostátní setkání.

Nečekejte tedy na příští víkend dobrovolníků a staňte se aktivním dobrovolníkem už nyní. Oblastí, ve kterých Mensa uvítá šikovné a ochotné lidi, je spousta. Nevíte, jak se zapojit? Napište na dobrovolnik@mensa.cz a určitě se nezapomeňte přihlásit do SIGu Dobrovolník – uděláte to zaškrtnutím odběru zpráv z jeho e-mailové konference po přihlášení do Intranetu (levé menu > Příjem konferencí > SIG Dobrovolník).

Jarní celostátní setkání

Letošní jarní celostátní setkání se uskutečnilo v režii místní skupiny Liberec na začátku května v Českém ráji – konkrétně v Borovici-Mukařově u Mnichova Hradiště. Účastníky čekala jako tradičně řada zajímavých exkurzí, celodenní bojovka, soutěže, luštění, šifry i turnaj v ping-pongu. O jejich zážitcích si můžete přečíst ve třech článcích – od Jany Elbelové, pro kterou to bylo první celostátní setkání, od organizátorky Hany Kotinové nebo od Evy Pulcmanové.

Hana Kotinová: Jak jsem spoluorganizovala setkání

„Setkání začíná. Setkání probíhá. Setkání končí. A končí dost dlouhým potleskem.“

Ne všechno se podařilo tak, jak bychom chtěli. Chtěla jsem tam mít ještě i týmovou deskoherní simultánku, chtěla jsem tam mít průběžnou soutěž na Assyk Atu, chtěla jsem všem říct, že je pár soutěží v luštění logických úloh, chtěla jsem ... no asi se nevyhneme pořádání setkání někdy za 5–10 let, takže se máte na co těšit. Díky všem, kteří našli odvahu na setkání dorazit, a ještě větší díky všem, kteří nás již v průběhu podpořili kladným hodnocením již proběhlých částí. Bylo to vyčerpávající, ale krásné.“

mensa.click/1bk

Eva Pulcmanová: Setkání v Českém ráji

„Po snídani jsme vybaveni mapou a instrukcemi vyrazili na bojovku. Hned na prvním stanovišti byla statečná organizátorka Evča a její hmatovka (nepředstavujeme si nic pepného). Několik členů týmu mělo každý v rukou za zády pytlíček s předměty, o kterých se měli (vlastně tedy poslepu) dohodnout, kterých předmětů že to mají dohromady právě tolik, kolik je číslo na přidělené kartičce. Ostatní členové týmu mohli zapisovat, radit a brainstormovat. Skvělé procvičení hmatu, a hlavně týmových komunikačních schopností.“

mensa.click/1bm

Jana Elbelová: Trojitá prvoúčast

„Když jsme v sobotní šifrovací hře vyrazili na 12km dlouhou procházku, netušila jsem, jak to ti mí špunti zvládnou, ale hra je vtáhla natolik, že šlapali celou cestu a stíhali u toho hledat slova na stromech, z kterých jsme měli na konci cesty složit báseň. Také se mohli zapojit na sportovním stanovišti, kde za náš tým běželi sprint. Líbilo se jim i stanoviště s kouzelníkem, který předváděl karetní triky. I já jsem občas přispěla nějakou tou myšlenkou, která pomohla vyluštit mnohdy zapeklité šifry, a tak jsme byli všichni spokojeni...“

mensa.click/1bl

Zahraniční zájezdy 2024

V tomto roce měli členové Mensy řadu příležitostí zavítat na zahraniční exkurze.

Hned na jaře připravila Hana Kalusová zájezd na americkou Floridu. Pavol Feranec z Mensy Slovensko uspořádal výbornou exkurzi v rakouské jaderné elektrárně Zwettendorf. Jan Lacina připravil několik termínů exkurze do CERNu v Ženevě. V dubnu pak Marie Marková a Blumensteinovi uspořádali autobusový okruh Německem.

V červnu Middletonovi a Blumensteinovi zorganizovali letecký zájezd do Peru, na který se přihlásilo 80 účastníků a museli jsme tak

výpravu rozdělit na dvě skupiny po 40 lidech. Ty absolvovaly mj. výstup do nadmořské výšky 5040 metrů, plavbu po jezeře Titicaca, návštěvu amazonského pralesa, posvátného údolí Inků a také výstup na Machu Picchu.

V říjnu se ještě dvacet dobrodruhů rozhodlo přejet Austrálii z Perthu přes Melbourne až do Sydney.

Na příští rok se můžete těšit například autobusem do Itálie anebo letecky do Indie.

Mensovní putování po Německu

„Následovala návštěva dvou významných přístavních měst. Nejprve Brémy s historií sahající až do 8. století, které jsou známé nejen námořním průmyslem, ale i výzdobou na motivy pohádky bratří Grimmů. Vzpomenete si na čtveřici hudebně založených zvířátek důchodového věku? Napovím: osel, pes, kočka a kohout (nebojte, napoprvé jsem to taky nedal). Druhé přístavní město jistě uhodnete. Věděli jste, že má více mostů než Amsterdam, Benátky a Londýn dohromady? Nebo že skupina Beatles zde v letech 1960–62 hrála více jak 270krát? Ano, jde o Hamburg s ultramoderní koncertní budovou Elbphilharmonie, známou přístavní čtvrtí St. Pauli či nedělním rybím trhem.“

mensa.click/1ef

Zájezd na Floridu

„Pro naši exkurzi jsme se snažili vybrat to nejlepší – Miami, Key West, Národní park Everglades, Naples, Tampa, tematické parky v okolí Orlanda, Daytona, St. Augustine, Kennedyho vesmírné středisko a vzhledem ke krásnému letnímu počasí jsme si užili i hodně koupání v moři. Jak je u mensových exkurzí zvykem, potkali jsme se také s místními mensany.“

mensa.click/1eo

Návštěva CERN na vlastní pěst

„Před otevřením návštěvnického centra v roce 2023, procházelo CERN okolo 600 návštěvníků každý den. V současné době díky rozšířeným kapacitám projde CERN více než 1 000 návštěvníků denně! Samotné nové návštěvnické centrum s malou komentovanou prohlídkou na 90 minut je zcela unikátní zážitek, který si můžete dopřát téměř kdykoliv dle vlastních možností.“

mensa.click/1eg

Exkurze, přednášky a další akce

Mensané v Českém rozhlasu Hradec Králové

„Ještě před živým vysíláním se pro členy Mensy Česko uskutečnila exkurze po budově Českého rozhlasu Hradec Králové. Tomáš Peterka zasvěceně pohovořil o stoleté historii i o současnosti rozhlasu, provedl naši skupinku po chodbách, fonotéce, studiích a newsroomu a odpovídal na zvědavé dotazy.“

mensa.click/19q

Exkurze do Solid Vision

„V oblasti designu a umění může 3D skenování pomoci umělcům a designérům v experimentování s novými tvary a návrhy, což umožňuje rychlé prototypování a vizualizaci nápadů. Specifické využití 3D skenování lze nalézt také v archeologii a památkové péči, kde pomáhá dokumentovat a analyzovat historické objekty bez nutnosti jejich fyzického zásahu.“

mensa.click/1em

Exkurze za vysokým napětím i do klimatické komory

„Kromě samotné výroby sofistikovaných zařízení pro rozvod, kontrolu a řízení distribuce elektřiny se návštěvníci podívali do tzv. klimatické komory. Toto unikátní zkušební zařízení, které je první svého druhu v Evropě, slouží k testování rozváděčů. Při teplotách až $+80\text{ }^{\circ}\text{C}$ a až $-70\text{ }^{\circ}\text{C}$ s možností simulace znečištění ovzduší nebo vlhkosti vzduchu až ke 100% má komora ověřit, že zkoušená zařízení obstojí v extrémních provozních podmínkách.“

mensa.click/19k

SIG Lady a dva workshopy o vyhoření

„Při workshopech přišly na pořad otázky Co se děje v organismu při vyhoření? Jakými kroky se zase vrátit do života? Kde brát energii, když už žádnou nemáme? Co je potřeba udělat nejdřív? Jak nahodit unavené orgány? Jak posílit organismus a zvýšit jeho resilienci? Co vrátí smysluplnost a radost do našeho života? A to nejdůležitější: Jak zajistit, aby se to už neopakovalo?“

mensa.click/19r

SIG 111 – Staroměstská radnice

„Podzemní část prohlídky je nejpřekvapivější, protože tam kromě středověkých šatlav najdete zachovaná první podlaží původní gotické zástavby. Uliční úroveň totiž byla později jako ochrana před povodněmi zvýšena navážkami o jedno patro, a tak se někdejší přízemí ocitla v dnešním suterénu.“

mensa.click/18m

Procházka oběma Těšíný

„Na procházku Cieszynem jsme se vydali přes most Přátelství k replice těšínského tramvajového vozu, který je součástí trasy Po stopách těšínské tramvaje, která spojovala vlakové nádraží s Horním náměstím v Polském Těšíně. Tramvajová linka měla 11 zastávek, měřila 1,8 km a byla v provozu v letech 1911–1921.“

mensa.click/1cm

Muzeum Krkonoš ve Vrchlabí

„Naše jedenáctičlenná skupinka měla štěstí na skvělého průvodce. O řadu zajímavých informací a nečekaných souvislostí se s námi při procházce expozicí podělil ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch, který nás dvě hodiny neúnavně provázel slovem, pro laika často překvapivými fakty a trefnými glosami. Věřím, že i všichni ostatní účastníci exkurze si odnesli kromě vědomí jedinečnosti Krkonoš také nový pohled na krajinu Krkonošského národního parku.“

mensa.click/1en

INZERCE

POHODA

Ekonomický software

Pořádek v účtech
a garance aktuální
legislativy

ZAHRAŇIČÍ

Tomáš Blumenstein

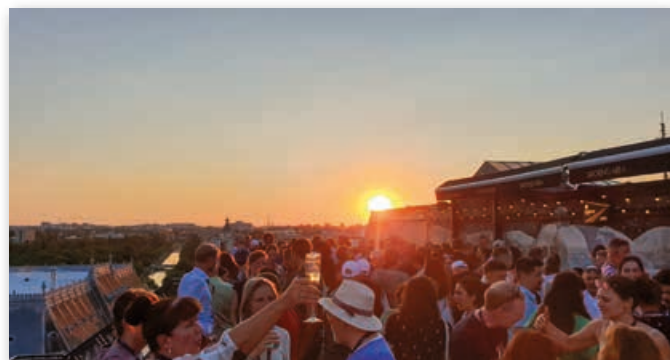
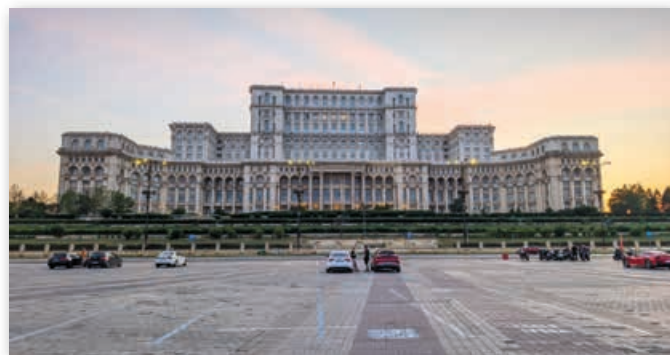
Mensa je mezinárodní organizace s celkovým počtem 150 tisíc členů v padesáti národních pobočkách. To členům dává příležitost účastnit se zahraničních akcí, ať už jde o běžné akce zahraničních Mens, nebo mezinárodní mensovní setkání – jako například EMAG (Evropské mensovní setkání).

EMAG 2024 Bukurešť

V polovině září se česká dvacetičlenná výprava vydala na Evropské setkání Mensy, které se letos konalo v hlavním městě Rumunska – Bukurešti. Užili jsme si program EMAGu, který byl tradičně sestaven z přednášek, prohlídek a dalších akcí. I samotné město Bukurešť nás pozitivně překvapilo, nejen Parlamentní palác – druhá největší administrativní budova na světě – ale i mnoho dalších muzeí.

Po oficiálním ukončení programu se část naší výpravy rozhodla prodloužit svůj pobyt a vydala se na objevování dalších zajímavých míst v okolí. Naším prvním cílem bylo Moldavsko, další zastávkou byla plavba po deltě Dunaje, přírodní ráj a jedna z největších říčních delt v Evropě. Pokračovali jsme pak po bulharském pobřeží Černého moře, kde jsme navštívili Varnu i Nesebor.

EMAG je vždy příležitostí potkat stovky mensovních přátel z celého světa a prožít s nimi několik dní. Příští rok se můžeme těšit na výpravu do Cardiffu.

NADANÉ DĚTI

Tomáš Blumenstein, Lucie Měchurová

Podpora nadaných dětí neodmyslitelně patří k české Mense od jejího založení a mezi první projekty se řadí například Mensa Gymnázium nebo Dětská Mensa. Mensa i její členové jsou si dobře vědomi, že nadané děti potřebují podporu, rozvoj, pomoc k uplatnění. Potřebují najít prostředí, ve kterém se cítí dobře, ve kterém si nepřipadají divní.

Strategie Mensy Česko v této oblasti stojí na čtyřech pilířích:

■ 1. Systematická identifikace nadání

Testování IQ na školách i testování veřejnosti (Mensa Česko má nejvíce otestovaných ročně v rámci všech národních Mens) a soutěž Logická olympiáda (která slouží k odhalování skrytých talentů a je s účastí přes 100 tisíc soutěžících jedním z největších projektů Mensy na světě).

■ 2. Práce s pedagogy

Konference Vzdělání pro budoucnost (každoročně jedna z největších konferencí pro učitele v republice), projekt Podporujeme nadané děti pro budoucnost, seriál seminářů ve spolupráci s Národním pedagogickým institutem, program NTC pro školky, přednášky a semináře na školách, portál deti.mensa.cz a školy spolupracující s Mensou (přes 100 registrovaných spolupracujících škol).

■ 3. Aktivity pro nadané děti, mládež, rodiny

Tábory, campy pro děti a mládež – pobytové i příměstské, kluby nadaných dětí (60 klubů po celé republice), setkání dětí a rodin, semináře pro nadané studenty, Dětská Mensa (platforma pro členství dětí od 5 do 16 let) a Mensa Gymnázium (jediná škola na světě zřizovaná přímo Mensou).

■ 4. Osvěta veřejnosti v oblasti nadání

Mediální výstupy na veřejnost v médiích, vystoupení na konferencích, účast v pracovní skupině MŠMT, participace na aktivitách Nadace RSJ a dalších subjektů

Velké poděkování patří všem dobrovolníkům, kteří se na těchto aktivitách podílejí. Díky jejich každoroční práci dochází v Česku k odhalování nadaných dětí na školách a také k jejich lepšímu vzdělávání a rozvoji.

Tábory pro nadané děti – léto 2024

Jako již tradičně jsme i v létě 2024 nabídli nadaným dětem několik příměstských a pobytových táborů. Na všech těchto akcích mají děti možnost nejen rozvíjet své nadání, ale především se potkat s dětmi, které mají stejné zájmy a vzájemně si rozumí. Z reakcí dětí samotných i jejich rodičů vyplývá, že se většina z nich na naše tábory těší někdy i celý rok, bývají jednou z mála akcí, kde se cítí dobře a jsou respektovány se všemi svými „jinakostmi“. Na všech našich akcích navíc vždy panuje dobrá nálada, pohoda, a především přátelská atmosféra. To, že poptávka po volných místech převyšuje nabídku, děti se nám stále vrací a ani téměř či úplně dospělí mladí lidé nechtějí naše akce opouštět, nás utvrzuje v tom, že má smysl svůj volný letní čas nadaným dětem věnovat.

Pod vedením Hany Vantuchové a Hany Kalusové jako již tradičně proběhly v Ostravě tři turnusy příměstských zábavně-vzdělávacích táborů rozvoje schopností na téma Letem světem, Technika a Přírodní vědy. Děti si užily velmi zajímavou přednášku z dílny Vysoké školy Báňské na téma krasové jeskyně a energie kolem nás, zpracovaly kovové odlitky a odlily si vlastní mýdlo, navštívily národní superpočítačové centrum IT4I, Modelovou železnici v Bohumině, Vojenské muzeum v Bohumině a Farmu Bezdínek v Dolní Lutyni. Hrály mnoho her uvnitř i venku, dozvěděly se spoustu zajímavostí při hrách, každý den luštily zašifrované slovo v kryptexu, na závěr se zájemci mohli pomazlit se živým nejedovatým a neškrťácím hadem. A samozřejmě nechyběly tradiční zábavné testy, šifry, kvízy, hlavolamy, stavebnice, deskové a karetní hry. Nejoblíbenější stavebnice byla letos GraviTrax, a to především u menších dětí.

Příměstské tábory proběhly také v Českých Budějovicích, kdy tým Marty Frydrychové uspořádal jeden týden pro nadané děti na téma šachy a druhý na téma angličtina – Po stopách Sherlocka Holmesa.

V červenci třicet dětí a dospělých strávilo pod vedením Milady Pytelové dva týdny ve Vápenné v Rychlebských horách v chalupě u Stříbrného potoka na louce ztracené v lesích. Prozkoumali blízké lomy a vodopády na kolech i pěšky. Zdolali kilometrové převýšení při výstupu na Keprník a navštívili zámek v Brusné. V Liščí díře v jeskyni Na pomezí našly Lišky liščí poklad. Nezdolné týmy vyrobily vlajky, totemy, upekly pizzu, buchtu a zvládly všechny nástrahy táboření. Díky příspěvku nadace RSJ se děti s paní terapeutkou Katkou věnovaly arteterapii a paní doktorka Hájková všechny nadchla pro psychiatrii. Nejtěžší bylo na konci všechny přesvědčit, že už opravdu musíme odjet domů. Naštěstí se děti ze SIG Lišky schází pravidelně celý rok a už se těší na další akce.

Dalším červencovým táborem byl již tradiční European Mensa Science Camp, který uspořádal tým Tomáše Blumensteina a Natálie Kaňákové. Bohatý program plný přednášek, projektů, workshopů a týmových aktivit probíhající výhradně v anglickém jazyce si užilo 70 účastníků ve věku 12–19 let z 8 zemí. Jedna účastnice na tábor dorazila až z daleké Číny. Akce se uskutečnila v hezkém prostředí Holenského Dvora na Jindřichohradecku. Také zde díky podpoře nadace RSJ mohly děti využít přítomnosti psychologa, který jim byl k dispozici na individuální i skupinové konzultace a podílel se i na programu.

V srpnu proběhly také dva pobytové tábory, které tradičně pořádá tým Lucie Měchurové. Letos jsme zahájili první týden nově pro starší děti ve věku 12–17 let v Doksech u Máchova jezera. Díky navýšené kapacitě si tak program „Putování po Nilu“ užilo celkem 50 dětí. Tématem Egypt byly inspirované veškeré naše aktivity. Program byl sestavený z individuálních i týmových aktivit, připravili jsme jak hry populární, bez kterých by náš tábor, a především účastníci nemohli být, tak zcela nové, které věříme, že si svou oblibu také získaly. Nový

areál nabízel také velké množství sportovního vyžití, které jsme i přes velká vedra hojně využívali. I na této akci byla díky nadaci RSJ přítomna paní psychologka, která byla dětem k dispozici ke konzultacím a podílela se i na některých táborových aktivitách. Pro 10 nejstarších ve věku 16 a 17 let jsme připravili také noční výsadek a snažili se je více zapojit do práce s dětmi jako oddílové vedoucí. Na konci tábora všichni projevili přání jet příští rok znovu – a toho si velmi ceníme. Ve druhém týdnu jsme se přesunuli do naší oblíbené základny v Dolní Suché na Liberecku, kde si podobný egyptský program, samozřejmě přizpůsobený věku účastníků užilo 22 dětí ve věku 8–11 let.

Příměstské tábory
v Budějovicích

mensa.click/1d8

Pobytové tábory
Doksy a Dolní Suchá

mensa.click/1ea

Příměstské tábory
v Ostravě

mensa.click/1e7

Konference Vzdělání pro budoucnost

O víkendu 23.–24. března 2024 se v Praze konal již 5. ročník konference s názvem Vzdělání pro budoucnost pořádaný Mensou Česko, Světem vzdělání a Národním pedagogickým institutem České republiky. Do budovy Fakulty architektury ČVUT v Praze se sjeli učitelé různých stupňů škol, zástupci vzdělávacích organizací, psychologové i rodiče. Každý účastník si mohl sestavit svůj individuální program z nabídky 8 paralelních přednášek a workshopů na každou hodinu. Na hladkém průběhu celé akce se kromě organizátorského týmu a zástupců pořádajících organizací podílelo také mnoho dobrovolníků, kterým patří velké poděkování. Své dojmy z konference níže shrnuje tým učitelů ze ZŠ Hradec Králové – Svobodné Dvory, který se konference zúčastnil.

„Tým naší základní školy vnímá potřebu sledovat současné trendy a proměny ve společnosti, z nichž vyplývají nové nároky na vzdělávací a výchovný proces. Neustále hledáme cesty, jak žáky motivovat a aktivovat k vyššímu zaujetí pro výuku a jak při naší práci dosáhnout co nejlepších výsledků. Už z konference v roce 2023 jsme si přivezli mnoho zajímavých a podnětných postřehů. Rozsah programu konference byl i tehdy natolik pestrý, že jsme ho v počtu tří účastníků nebyly schopné plně obsáhnout. Proto letos vyrazila z naší školy téměř třetina učitelů.

Mezi hlavní pilíře konference již tradičně patří podpora rozvoje nadání, efektivní vzdělávání (moderní přístupy, bezpečné klima, zodpovědnost za vlastní učení) a digitální vzdělávání (příprava dětí na průmysl 4.0 a svět budoucnosti). Špičkoví odborníci přinášeli vedle tradičních přednášek i interaktivní workshopy, při nichž si mohl každý osobně vyzkoušet konkrétní činnosti. Kromě této formální části bylo možné navázat profesní, ale i osobní kontakty při obohacujících diskuzích s ostatními účastníky konference z různých koutů Česka, z různých typů škol, vzdělávacích organizací a firem. To vše v přátelské atmosféře během bezchybně připraveného programu.

Každý si mohl vybrat z velmi široké nabídky téměř devadesáti různých témat, kterým bylo věnováno 45 nebo 90 minut. Při plánování osobního harmonogramu konference občas nebylo snadné zvolit si jen jednu z osmi současně probíhajících přednášek nebo workshopů. Vzhledem k početnosti naší skupiny jsme ale měli možnost navštívit větší množství témat a své postřehy si následně vzájemně sdílet.

Zvolili jsme si témata, která nás profesně i osobně oslovila a vycházela z problematiky, kterou se na škole aktuálně zabýváme. V současné době je to především snaha o nastavení systémové podpory nadání dětí, hlubší práce s třídními kolektivy a spolupráce s rodiči, posilování zodpovědnosti žáků za své učení a zařazování inovativních prvků a metod podporujících rozvoj klíčových kompetencí a zájmu o učení u všech žáků. Díky absolvovaným přednáškám jsme se jednak ujistili, že cesta, kterou se ubíráme, je správná, jednak jsme se zároveň posunuli blíže k nalezení odpovědí na otázky, které si již delší dobu pokládáme.

Celá konference byla organizačně výborně připravena, což každému účastníkovi jednak umožnilo efektivně využít svůj čas na konferenci a navštívit co největší počet nabízených přednášek a workshopů, jednak měl každý prostor i na občerstvení a neformální sdílení nových poznatků a dojmů. Jsme vděční za možnost načerpat nové informace a zážitky, navázat kontakty, užít si čas ve skupině podobně smýšlejících kolegů a utvrdit se, že naše žáky vzděláváme podle aktuálních trendů. Díky konferenci jsme si také uvědomili, jaké máme štěstí, že působíme v kolektivu, kterému záleží na přípravě žáků pro jejich budoucnost.“ (redakčně kráceno)

Kompletní článek o konferenci

mensa.click/1ee

Fotogalerie a reakce účastníků

mensa.click/19j

Marta Frydrychová

Víkend pro rodiny s nadanými dětmi

Na konci května 2024 se uskutečnil víkendový pobyt pro rodiny s nadanými dětmi v Mozolově. Pro děti byl připravený program, při kterém se pobavily, sprátelily s novými kamarády i něco dozvěděly, a pro rodiče byly připraveny mimo jiné přednášky, konzultace s odborníky na problematiku nadání a prostor sdílet své zkušenosti s ostatními rodiči. Společně si děti s rodiči užily celodenní šifrovací bojovku, opékání špekáčků nebo večerní hraní her. Více si můžete přečíst ve vybraných reakcích účastníků nebo v článku od organizátorů víkendu ze SIGu Jihočeské nadané děti.

„Chci MOC PODĚKOVAT za VÍKEND V MOZOLOVĚ. Sofi měla možnost být mezi „svými“ a i když skoro nejstarší, čerpala ze společných programů hodně a našla si tam i kamarádku Zuzku, která je z Prahy. Pro mne to bylo tááák osvěžující. Úžasné přednášky, jak v pátek večer, tak vše od paní psycholožky. Ale i „běžné rozhovory“ s ostatními rodiči, kteří chápou a ví, co je to mít „trochu jiné dítě“ a že to není jen procházka růžovým sadem. Rozhovor s učiteli, kteří nejsou otrávení a vyhořelí. Velké poděkování celému organizačnímu týmu!“ (Mašátovi)

„Více takových nadšených a zapálených lidí pro věci, které mají smysl! Byl to úžasný víkend, s ještě úžasnějším programem a lidmi, na krásném místě. Děkujeme, že jsme mohli být jeho součástí.“ (Petra Kafková)

„Co bylo nej: Šifrovačka, jak trasa, tak úkoly – trochu se člověk zamyslet musel, ale zároveň to nebylo demotivačně těžké. Povídání a ukázka Petra Pavlíka – přišel mi bezva a mrzelo mě, že jsem jeho povídání nezvládla slyšet celé, nechtěla jsem přijít o kulatý stůl. A táborák s kytarami. Ty kytary tomu daly úplně jiný náboj. Smekám před všemi, co na ně hráli.“ (Petra Houptová)

Víkend v Mozolově

„V sobotu dopoledne připravili pro účastníky program naši hosté. Ing. Petr Pavlík, Ph.D., z VŠB Ostrava, který měl připravenou skvělou přednášku Energie kolem nás, jejíž součástí byla spousta krásných praktických ukázek a pokusů. Markéta Stejskalová, která seznámila malé i velké s Mathessem, matematickým pexesem, které dětem pomocí bazální aritmetiky přibližuje vybrané matematické operace. A do třetice PeaceJam, organizace, jejímž cílem je rozvíjet vůdčí schopnosti a hrdinství v mladých lidech. Nechyběla ani Natálka Kaňáková, pod jejímž vedením si děti zahrály šachy. Odpoledne vyrazili všichni na šifrovačku skřítky Mozoláka. Na trase dlouhé 6 km čekalo na všechny 13 stanovišť. Na každém byla připravena schránka se šiframi, které po vylúštení prozradily indicie. Pomocí nich hráči hledali slova do tajenky, která na ně čekala v cíli.“

mensa.click/1bn

Mensovní semináře pro nadané studenty

Mensovní seminář pro studenty ve věku 12–20 let je zaměřen na rozvoj znalostí v oblasti přírodních věd a technických oborů, na podporu logického myšlení, týmové tvořivosti a motivace k dalšímu studiu těchto oborů.

Seminář pořádáme dvakrát ročně, vždy na jaře a na podzim. Jarní seminář 2024 proběhl na konci dubna kousek od Plzně a sešlo se na něm rekordních 127 studentů. Program semináře tvoří především přednášky, týmové projekty, exkurze, teambuildingové aktivity a soutěže. Přednášející přijíždějí z univerzit, na jarním semináři to bylo především ze Západočeské univerzity v Plzni, kam jsme také poslední den semináře vyrazili na velmi zajímavou exkurzi na Fakultu aplikovaných věd a Fakultu strojní.

V rámci týmů, které jsou záměrně věkově rozvrstvené, účastníci pracovali na vlastních projektech z oblasti přírodních věd a technických oborů. Konkrétně to byly projekty: Forenzní vědy, Logické úlohy, Měření času, Měření délek, Papír jako stavební materiál, Pi, Scratch, Statistika a pravděpodobnost, Stopy živočichů, Urbanismus a Velký konstruktér.

Podzimní seminář proběhl na začátku září v Budišově nad Budišovkou s účastí téměř 90 studentů. Hned první den jsme zaměřili na exkurzi do bunkru Přáslavice. Přednášející k nám zavítali z Ostravské univerzity a Univerzity Palackého v Olomouci, kam poslední den semináře mířily naše kroky na exkurzi na Přírodovědeckou fakultu.

Týmové projekty byly tentokrát na téma: Navrhnete denní potřeby budoucnosti, Kartografie, Da Vinciho stroje, Mechanické vlastnosti, Velký konstruktér, Arduino, Telekomunikace, Zvuk, Smysly, Zabezpečovací systémy a Mikrosvět.

Na jarním i podzimním semináři byla díky podpoře Nadace RSJ přítomna také psychologka, která vedla skupinové workshopy a individuální konzultace.

Velké poděkování za zajímavý program a skvělou atmosféru seminářů patří organizátorům – Seba, Hanka, Tomáš, Evka, Vojta, Fila, Natka, Mikuláš, Anička, Terka, Michal, Honza, Štěpán a další.

Samozřejmě už nyní plánujeme semináře na rok 2025. Ten jarní se uskuteční na konci dubna v okolí Pardubic a případní zájemci se mohou hlásit na webu zde: mensa.click/1eh.

Podzimní seminář 2025 pak proběhne v okolí Brna v termínu 26.–30. září 2025 a přihlašování bude spuštěno hned po jarním semináři, opět na webu deti.mensa.cz.

Víkend finalistů Logické olympiády a IQ olympiády

V lednu se v Prostějově uskutečnil historicky první společný víkend určený pro finalisty kategorie B naší Logické olympiády a IQ olympiády, kterou pořádá Mensa Slovensko pro žáky druhého stupně ZŠ. Pozvali jsme vždy deset nejlepších, nakonec se do Prostějova sjelo z každé země 7 zástupců. Účastníci si užili bohatý program složený z workshopů (3D tisk, šachy, tvorba logických úloh), týmové šifrovačky i příjemně společně tráveného času nejen nad deskovými hrami a diskusemi o společných tématech.

Moc děkuji celému týmu Logické olympiády i dalším dobrovolníkům, kteří se na víkendu podíleli, zvláště potom Darině a Milanovi z Mensy Slovensko, že s námi do toho šli. Myslím, že tímto prvním ročníkem jsme zahájili moc pěknou společnou akci a už teď se těším na druhý ročník v lednu 2025.

Víkend finalistů:
článek a fotografie

mensa.click/18o

Pobyt pro rodiny s dětmi na Šumavě

Tradice pobytů pro rodiny s dětmi pořádaných Janou Soukupovou na skautské základně Bílého orla u Javorné na Šumavě pokračuje i letos. Od začátku roku se tyto akce pod názvem „Kukačka“ uskutečnily už dva, v únoru a v červenci.

Letní Kukačka

„Sama základna má neopakovatelnou atmosféru a je bezprostředně obklopena krásami šumavské přírody. Akce se letos zúčastnilo 51 osob a z toho 24 dětí ve věku 0–7 let, takže každý dětský účastník si snadno našel kamarády podobného věku.“

mensa.click/1d7

Spolupráce SIGu
Facebook

„Účastníci víkendového pobytu s názvem Zimní víkendová Kukačka měli za úkol složit ódu, oslavné libreto nebo píseň na tento pobyt. V textu musel zaznít tabuizovaný skutečný název osady, tedy Šukačka. Text měl obsahovat alespoň tři zdařilé rýmy a neudáno kolik rýmů nezdařilých.“

mensa.click/19p

Zimní Kukačka

mensa.click/18n

Jihočeské nadané děti

SIG Jihočeské nadané děti z Českých Budějovic nelenil ani v první polovině letošního roku a pro své členy připravil spoustu zajímavých akcí.

Šlo například o pravidelná setkání nad šachy, jarní výlet do Třeboně, šifrovačku na Hluboké, workshop Vynálezy minulosti, účast na Dětské vědecké konferenci v Klatovech, exkurzi do centra Ars Electronica v rakouském Linzi nebo dva běhy příměstských táborů.

SIG se prezentoval i na veřejných akcích Tablet z nich superhrdiny neudělá a Bambifest, kde pro dětské návštěvníky připravili zajímavé aktivity. Pod taktovkou SIGu pak proběhlo i víkendové setkání pro rodiny s nadanými dětmi v Mozolově.

Jarní prázdniny v Třeboni

mensia.click/19/

Šifrování Hluboká

mensia.click/1ej

Bambifest

mensia.click/1ek

Exkurze do Ars Electronica

mensia.click/1e6

Šachová odpoledne

mensia.click/1el

Vynálezy minulosti

mensia.click/17z

Badatelská inspirace z LogIQ klubu v Klatovech

V sérii článků nabízí Kateřina Vágnerová z LogIQ klubu nadaných dětí v Klatovech inspiraci na badatelské úlohy pro děti. Některé z těchto úloh byly součástí týmové vědecké soutěže Pohár vědy, v člancích je ale kromě samotného zadání uvedený také postup, jakým si s úlohami poradily děti z klatovského LogIQ klubu, i případné zádrhele a jejich řešení – může tak sloužit do jisté míry jako opora při vaší vlastní realizaci. V současné chvíli je součástí seriálu už osm článků a přibývají další.

Díl V: Labyrint

mensa.click/18r

Díl VI: Stáří stromu

mensa.click/19m

Díl VII: Voda

mensa.click/1bo

Díl VIII: Tvorba vlastních desek

mensa.click/1ck

Tipy na projekty a soutěže pro zvědavé školáky i studenty

Přehled nejrůznějších badatelských či soutěžních aktivit, do kterých se mohou děti v průběhu školního roku zapojit. U některých je zapojení možné po větší část školního roku, u jiných už registrace skončila v září – mohou ale posloužit jako inspirace pro příští rok.

mensa.click/1eb

MENSA GYMNAZIUM

Marcela Fatrová

Mensa gymnázium, o.p.s. je neziskovou organizací. Vzniklo v roce 1993 jako Osmileté gymnázium Budánka, o.p.s. Zřizovatelem je Mensa Česko. Jednou z podmínek přijetí na Mensa gymnázium je úspěšné absolvování vstupního testu do Mensy Česko (IQ nad 130). Cílem školy je zajistit vzdělání dětem, které se díky svým schopnostem vymykají běžnému standardu a které potřebují větší péči. Je to jediné gymnázium v ČR, které se věnuje výhradně mimořádně nadaným studentům – ti zde najdou optimální podmínky pro svůj rozvoj. Cílem školy není jen rozvoj vědomostí, ale celé osobnosti studenta. Ze svých studentů vychovává MG vzdělané, tvořivé a samostatně uvažující osobnosti. Studenti jsou navíc velmi úspěšní v přijímacím řízení na vysoké školy.

Specifika školy

- rodinné prostředí umožňující individuální přístup,
- věkově smíšené skupiny podle úrovně a zájmu,
- výuka některých předmětů na vysokých školách a vědeckých pracovištích,
- nízký počet studentů ve třídách i ve skupinách (průměrně 25 studentů ve třídě a 8 ve skupině),
- pestrá nabídka volitelných předmětů a kroužků (až 50 ročně),
- učitelé na vysoké odborné a pedagogické úrovni,
- mladý pedagogický sbor, vysoký podíl mužů v pedagogickém sboru,
- učení ve dvouhodinových blocích (možnost lépe se soustředit na daný předmět),
- základní učebnice zdarma,
- vlastní systém hodnocení (slovní, bodové, ocenění pomocí stipendií, komplexní bodové hodnocení),
- služby školní psycholožky a speciální pedagožky k dispozici studentům a jejich rodičům,
- péče o mimořádně nadané studenty – individuální vzdělávací program, různé metody a formy práce, obohacení a rozšíření učiva, urychlení vzdělávání, projektová výuka aj.,
- péče o studenty se specifickými poruchami učení – individuální vzdělávací program, speciální pedagožka, školní psycholožka, speciální pomůcky i pochopení vyškolených pedagogů,
- vytváření specifických podmínek pro výuku mimořádně nadaných dětí s Aspergerovým syndromem (asistenti pedagoga, spolupráce s organizací Nautis aj.),
- doplňování výuky zajímavými projekty, přednáškami, exkurzemi, návštěvami výstav a divadel, výměnnými pobyty se zahraničními školami, setkávání s mimořádnými lidmi aj.,
- využívání moderních výukových metod (tandemová výuka, projektová výuka, aktivizační metody, metody RWCT aj.).

Více se dozvíte na www.mensagymnazium.cz.

Nové metody výuky

Tandemová výuka

Jako jednu z metod rozvoje nadaných žáků na naší škole využíváme již sedmým rokem tandemovou výuku. Jedná se o společné působení dvojice vyučujících v rámci jednoho výukového bloku. Díky tandemu je možné výuku více diferencovat, snáze ji vést na více úrovních náročnosti, využít mezipředmětové vztahy a lépe podpořit skupinové aktivity žáků. Tuto výuku aplikujeme jednak v rámci výuky jednoho jazyka, např. dva rodilí mluvčí v hodině AJ, jednak při využití mezipředmětových vztahů při společné výuce dějepisu a výtvarné výchovy, dějepisu a zeměpisu, českého jazyka a literatury, matematiky a fyziky, biologie a chemie, fyziky a chemie nebo francouzského a německého jazyka.

Centrum pro talentovanou mládež

Naše škola již devátým rokem spolupracuje s Centrem pro talentovanou mládež (CTM). Každoročně nabízíme našim žákům akreditované vzdělávací kurzy, které kromě konkrétního oboru rozvíjejí také znalost anglického jazyka. V předloňském roce se nám podařilo získat status partnerské školy. Cílem kurzů je osvojení základů jednotlivých oborů (systematiky, odborné terminologie, metodologie a základní faktografie) v anglickém jazyce. Jejich absolvování a složení zvláštní mezinárodní zkoušky

je oceňováno v rámci přijímacího řízení na velkém množství zahraničních vysokých škol a také některými českými vysokými školami. V letošním školním roce se zapojilo několik studentů a škola jim poskytuje časovou i finanční podporu.

Nahrazení maturitní zkoušky certifikátem

Naše škola se rozhodla již druhým rokem využít pokusného ověřování MŠMT a umožnit maturantům a maturantkám nahradit školní maturitu z výpočetní techniky mezinárodně platným certifikátem ICDL Profile. V rámci vzdělávacího profilu s názvem „ICDL Profile Compute & Code“ si maturanti mohou vybrat tři z následujících ECDL/ICDL zkoušek – Spreadsheets, Using databases, Computing a Robotics. Druhou možností bylo složení AP zkoušky Computer Science Principles nebo Computer Science A od CTM. Obou možností někteří naši žáci využili a vidíme to do budoucna jako další z možností, jak získat kvalifikaci z ICT s možností lepšího uplatnění v praxi. Také hodláme rozšířit nabídku AP certifikátů jako částečnou nebo úplnou náhradu za profilovou (školní) část maturitní zkoušky, např. z chemie, biologie, matematiky aj.

Kariérní poradenství

Kariérovému poradenství jsme se začali systematicky věnovat již před 5 lety, byt

ve škole vždy v případě potřeby probíhalo na úrovni třídních učitelů, školní psycholožky, speciální pedagožky, výchovné poradkyně a podobně. Prvním oficiálním kariérovým poradcem byl Petr Kolář, v loňském roce tuto roli převzal nový kolega Jan Mrzena.

Mezi aktivity kariérového poradenství patří individuální poradenství, skupinové poradenství, testy kariérních předpokladů a volby vhodného povolání, besedy s osobnostmi z různých sfér pracovního života, besedy s bývalými studenty o zkušenostech s různými vysokými školami v Čechách i v zahraničí, kariérové workshopy, zprostředkování nabídky studia v zahraničí od komerčních agentur nebo vytvoření týmu Kariéra v Teams. Studenti se účastní dnů otevřených dveří na různých vysokých školách, veletrhů a přehlídek vysokých škol a dalších možností studia (např. Gaudeamus) a byl nabízen i kroužek Kariéra.

Studentům nabízíme pomoc s vyhledáním vhodného oboru a vhodné VŠ či VOŠ, s nabídkou vhodných přípravných kurzů k přijímacímu řízení na VŠ i vhodných stáží na vědeckých pracovištích apod. Pomáháme jim s vyplňováním přihlášek či vyhledáním relevantních informací a pro zahraniční vysoké školy jim pomáháme se zajištěním relevantních podkladů k přihlášce (např. posudku v angličtině).

V budoucnu bychom nabídku již nabízených aktivit rádi rozšířili.

Spolupráce se zahraničím

Erasmus+

V týdnu od 6. do 10. května nás navštívily dvě skupiny zahraničních studentů se svými učiteli, a to z bulharského Velingradu a z italského Turína, v rámci dvou projektů Erasmus+ (ten bulharský pod názvem „Inovativní profesní rozvoj učitelů – klíčový nástroj pro úspěch studentů“). Společně s našimi žáky se zúčastnili několika hodin výuky, např. anglického jazyka, chemie a chemicko-biologického semináře, dějepisu, semináře z programování, matematiky, fyziky a dalších.

Zahraníční exkurze

V říjnu se vypravilo 21 studentů Mensa gymnázia na 10 dní do španělské Andalusie. Užívali si tam společné chvíle u moře, chodili po různých památkách a užívali si krásné slunečné počasí. Ale nepřijeli jen odpočívat – důležitým bodem programu byl intenzivní kurz španělštiny ve škole Maravillas. Naši žáci se účastnili dvaceti jazykových lekcí, jejichž náplní nebyla jen gramatika, ale také průvodce španělskými svátků a kulturou. Zároveň si žáci zkusili uvařit paellu a zahráli si spoustu her.

Ve stejném měsíci se 17 studentů němčiny zúčastnilo výměnného pobytu ve škole v Bavorsku. Měli možnost nahlédnout, jak vypadá tamní výuka, hlavně předměty, které u nás nemáme (např. náboženství a latina). Učitelé byli velmi ochotní, často umožnili studentům stát se součástí výuky, pracovat při skupinových pracích atd. Na třech výletech žáci také poznali více či méně známé pamětihodnosti Horního Bavorska, mj. bavorskou metropolí Mnichov,

krásné Alpy se zámek Linderhof nebo starodávné městečko Füssen. Poznali spoustu skvělých lidí a podnikli s nimi aktivity jako návštěvu lanového centra, prohlídku starobylého města Landsberg am Lech nebo Weißwurstfrühstück (ochutnávka bavorského jídla – bílé klobásy s preclíkem, sýrovou pomazánkou obazda a zeleninou). Německé studenty jsme na oplátku uvítali na naší škole na začátku dubna.

Uskutečněné akce

V loňském a letošním školním roce se škola pozitivně prezentovala na několika akcích, z nichž některé sama pořádala.

Talent základek

Soutěž Talent základek naše škola každý rok pořádá pro žáky 5. tříd ZŠ v městských částech Praha 5, 6, 13 a 17. Skládá se ze dvou částí. V první části zaměřené na všeobecný přehled soutěžící odpovídají na otázky týkající se matematiky, zeměpisu, dějepisu, literatury, filmu, přírodopisu nebo občanské výchovy a vyzkoušejí si práci s hlasovacím zařízením Active Expression. Ve druhé části soutěže pak děti prokazují, co všechno vědí o své městské části.

Mensa fórum

Další velmi úspěšnou akcí, která na škole proběhla již počtvrté, je Mensa fórum, třídní přednášková akce, kterou pořádají sami studenti. Během těchto 3 dní do školy přijdou téměř tři desítky osobností a odborníků z různých oborů, jmenovitě např. kuchařský experimentátor Láďa Hruška, spisovatel Jiří Hájiček, diecézní ředitelka a moderátorka Českého rozhlasu sestra Angelika, předsedkyně Akademie věd prof. RNDr. Eva Zažímalová, CsC, dr.h., operní pěvkyně Kateřina Kněžíková, ekonom Daniel Műnich, malíř a sochař František Skála, herci Vladimír Polívka a Aňa Geislerová, fyzik a pedagog Pavel Cejnar, matematik a hudebník Luboš Pick, teolog, kněz a církevní historik Tomáš Petrůček, psychoterapeut Jan Vojtko, právník Aleš Gerloch, odbornice na domácí násilí z organizace Konsent Klára Kadár, lékař a biochemik Tomáš Zima, „lovec“ Jiří Martínek a další.

Mensa fórum očima organizátorky

mensa.click/19n

Olympijské hry

Přes 150 žáků školy vyrazilo v květnu na celoškolský teambuilding kousek od Lovosic. Jeden den se žáci rozdělili na skupinky, které si připravily pochodně a vyrazily na Olymp pro oheň. Sváteční oheň se zapaloval ze všech světových stran pomocí božských rituálů. Další den žáky čekaly výběrové aktivity, např. starověké lékařství, římská rodina, féničtí obchodníci, Semiramidiny zahrady, Ménsákles, trojské války, latina, hieroglyfy apod. Smyslem akce bylo obnovení sociálních vazeb mezi žáky ve škole a posílení sounáležitosti.

Kromě výše uvedených akcí proběhly další pravidelné aktivity jako lyžařský kurz, řečnický a šachový kroužek, kroužek školního časopisu, kroužek japonštiny, různé oborové zaměřené exkurze, besedy a přednášky, Noc s Andersenem, různé konference atd.

Rychleji, výše, silněji, společně

mensa.click/1bq

Jak jsme byli na lyžáku, aneb hledáme sněh

mensa.click/18p

Nadační fond Matyáše Kosíka

V roce 2020 jsme založili Nadační fond na přání a památku našeho zesnulého studenta Matyáše Kosíka. Tento fond slouží k podpoře nadaných žáků naší školy. Patronkou fondu se stala herečka a kamarádka zesnulého Matyáše Bára Hrzánová. Finančně z něj podporujeme aktivity k rozvoji nadání, které by si žáci nemohli dovolit zaplatit ze svého nebo jim je škola z fondu uhradí jako odměnu za dobrou práci. Z fondu hradíme také mimořádné stipendium za výjimečné studijní výsledky. V tomto školním roce jsme z něj podpořili několik studentů formou mimořádného

stipendia, a dále jsme podpořili projekty dalších studentů (např. na 3D tisk apod.). Celkem jsme letos z fondu vyplatili 133 500 Kč.

Květen na MG

mensa.click/1ed

Červen na MG

mensa.click/1cp

Poznejte nové učitele

mensa.click/17y

Začátek školního roku na MG

mensa.click/1da

Úspěchy studentů

V uplynulém školním roce si naši studenti přisvojili několik úspěchů, a to jak ve vědomostních oborových soutěžích a olympiádách, tak ve sportu a dalších disciplínách.

Z vědomostních soutěží se studenti zúčastnili Logické olympiády (1. místo v ČR), Lingvistické olympiády (1. místo na světě), Matematické olympiády (3. místo na světě), Debatní ligy (1. místo v ČR), mezinárodní matematicko-fyzikální soutěže Náboj Junior, matematického Náboje (1. místo v ČR a 14. místo mezinárodně), fyzikálního Náboje, Pangey, Cirkulujeme (1. místo v ČR), zatre (1. místo v Evropě), piškvorek (1. místo v ČR), mezinárodní dámy (MČR 1. místo), Matematického klokana, soutěže MaSo, Brlohu, Pythagoriády, matematické soutěže Attomat, English Maths Competition, olympiády ze zeměpisu, z biologie, Pražského globu, olympiády z českého jazyka, anglického jazyka, německého jazyka, dějepisu, Energetické olympiády, Astronomické olympiády, Technologické olympiády, Chemquestu, soutěže v programování CEOI, Bobříka informatiky, olympiády v informatice, programátorské soutěže Kasiopea, Jámy lvové, literární soutěže, recitační soutěže v cizích jazycích Eurolyra, dále přehlídky odborné středoškolské činnosti SOČ, online kurzů CTM, Dětské vědecké konference a v neposlední řadě sportovních soutěží.

Studenti se také zapojili do CO₂ ligy. CO₂ Liga je environmentálně vzdělávací program, který má za cíl seznámit pomocí různých úkolů účastníky s globální změnou klimatu. Náš tým se umístil mezi 8 nejlepšími týmy v ČR.

Rozvoj školy

Škola se podařilo v průběhu posledních 10 let získat přes 20 mil. Kč z evropských fondů a ze „Šablon“ na několik projektů. Díky tomu je škola již velmi dobře vybavena moderními technologiemi a pomůckami, na něco přispěli i rodiče žáků a mnoho pomůcek samozřejmě zakoupila i sama škola ze svých prostředků. Ke zlepšení vybavení přispěla i online výuka, škola k tomuto účelu zakoupila nové mikrofony, sluchátka, notebooky a grafické tablety. Žákům a učitelům jsou k dispozici interaktivní tabule, dataprojektory, tablety, notebooky, vizualizéry, hlasovací zařízení, dvě 3D tiskárny, sady na fyzikální a chemické experimenty atd. Také jsme nově vybavili studentskou klubovnu se studovnou a knihovnou a neustále dovybavujeme učebnu chemie a biologie novými pomůckami a zařízeními.

Díky nabízeným grantům jsme dokončili projekt v tzv. Šablonách II. a zahájili projekt v Šablonách III. v rámci evropských fondů OP JAK, díky čemuž si opět můžeme dovolit hradit speciální pedagogiku, školního asistenta a kariérového poradce, ale také vést některé hodiny tandemově, uskutečnit ve škole i mimo školu projektové dny a komunitní setkání.

Učitel naživo

Již šest let jsme aktivně zapojeni do projektu Učitel naživo. Jde o unikátní jednoletý nebo dvouletý výcvik pro budoucí učitele v rozsahu 750 hodin. Je určen absolventům vysokých škol, kteří chtějí učit děti na druhém stupni základní školy nebo na střední škole. Tito lidé získali titul Mgr. nebo Ing. (i nepedagogického směru), chtějí učit předmět(y) podle své odbornosti, ale chybí jim potřebné učitelské zkušenosti a pedagogické vzdělání. Každý týden docházejí do naší školy na výuku a reflexi pod vedením zkušeného provázejícího učitele. Jsme jednou z hostujících škol, provázejícími učiteli pro účastníky projektu jsou na naší škole Mgr. Václav Brdek a Mgr. Marie Veverová.

Na kafe s ředitelkou

Na základě našich dlouhodobých plánů a také na základě podnětů rodičů jsme pilotně zahájili sérii schůzek rodičů s vedením školy a s některými členy pedagogického sboru s názvem „Na kafe s ředitelkou“. První setkání se uskutečnilo v pondělí 29. dubna večer v prostorách školy. Na programu bylo seznámení rodičů s aktivitami a akcemi, které proběhly a probíhají, také seznámení s vizí

školy, s plány na další aktivity související s touto vizí, záměry na další období, návrhy na zlepšení spolupráce školy a rodičů aj. Byl i prostor pro sdílení zkušeností a dotazy a náměty.

ŠKOLY SPOLUPRACUJÍCÍ S MENSOU

Titul „škola spolupracující s Mensou“ uděluje Mensa Česko základním a středním školám, které se na celonárodní poměry nadstandardně věnují práci s nadanými dětmi. Mezi konkrétní podmínky patří například na pravidelně na škole žákům nabízet možnost testování IQ, účastnit se každoročně Logické olympiády a celkově vytvářet vhodné podmínky pro vzdělávání nadaných dětí.

Aktuálně s Mensou spolupracuje více než 100 škol. Jejich seznam včetně medailonků a zpráv o činnosti najdete na webu deti.mensa.cz

mensa.click/skoly

Gymnázium Žatec

Kamila Kuffová

Na naší škole nadaným žákům garantujeme:

- individuální vzdělávací plány,
- prohlubování a rozšiřování vzdělávacího obsahu,
- zadávání specifických úkolů,
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů,
- specializované skupiny pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků,
- nabídku volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit.

S našimi identifikovanými nadanými žáky se snažíme v hodinách pracovat individuálně a podporovat je v těch oborech, které je zajímají. V každém patře školy kromě toho máme IQ koutek s hlavolamy a různými hrami, kde mnozí žáci tráví přestávky a volné chvíle před odpolední výukou.

Žáci mají možnost se pravidelně účastnit olympiád a oborových soutěží včetně Logické a Lingvistické olympiády. Zapojujeme je také do Středoškolské odborné činnosti, kde se umísťují na předních místech v okrese a kraji. Probojovali se i do celorepublikové soutěže a své výsledky následně prezentovali i na T-konferenci. Každoročně se zúčastňujeme projektu Paměti národa a žáky podporujeme ve spolupráci s organizacemi Talnet a CTM.

Žáci se zapojují do kroužku deskových her nebo robotiky a jsou v redakční radě školních novin, tzv. Gymplovin, do kterých přispívají. Pořádáme zahraniční dlouhodobé mobility žáků v rámci projektu Erasmus+. Naše škola je zapojena do projektu DoFé a žákům rovněž umožňujeme složit zkoušku FCE.

V letošním roce žáci vyššího gymnázia pořádají pilotní minifestival Kino z lavic ve spolupráci s organizací Jeden svět na školách.

ZŠ a MŠ J. K. Tyla, Písek

Jana Mohňanská

V letošním školním roce mohli žáci naší školy navštěvovat Kluby zábavné logiky v rámci projektu šablony OP JAK Podpora na Tylovce IV. Do činnosti se zapojili žáci z celého prvního stupně.

Žáci měli k dispozici různé deskové hry, luštili různé šifry, seznámili se s čínským tangramem, morseovkou, Braillovým písmem, mohli řešit zajímavé křížovky, logické hádanky a úkoly, hledat rozdíly a podobně.

Kromě řešení různých logických úkolů programovali ozoboty, Vex 123 nebo Bee-Bot, stavěli a programovali Lego Wedo a v počítačové učebně se snažili proniknout do programovacího jazyka Scratch.

Během podzimu se žáci naší školy zapojili do Logické olympiády. Navštívili jsme Zemský hřebčinec a arboretum Střední lesnické školy v Písku. V květnu pak proběhl turnaj v piškvorkách pro žáky 1. stupně. Celkem se ho zúčastnilo 32 žáků ve třech kategoriích.

ZŠ a MŠ Kořenského 10, Praha 5

Květa Cinglová, Hana Schmidová

Naše škola zahájila spolupráci s Mensou Česko ve školním roce 2023/2024. S nadanými dětmi se nicméně snažíme pracovat již několik let. Jejich nadání prohlubujeme téměř ve všech oblastech výuky. Máme za sebou účast na mistrovství České republiky a mistrovství Evropy ve hře Zatre, kde se naše žákyně dokonce ve společenství s žákyní Mensa gymnázia stala mistryní Evropy. Za pochvalu jistě stojí také umístění na 2. místě v juniorech a titul vicemistryň Evropy. Úspěšnou účast jsme zaznamenali i na mistrovství České republiky v mezinárodní dámě, kde se celkem 9 žáků z naší školy umístilo na medailových pozicích a zajistilo si tak možnost účasti na mistrovství

Evropy v Lotyšské Jelgavě, kde společně strávili několik srpnových dní.

Účastníme se každý rok také matematických olympiád a anglické olympiády, kde se naši žáci umísťují velmi dobře. Naším cílem však není rozvíjet jen dovednosti matematické a jazykové, ale rovněž sportovní, o čemž svědčí i členství našich žáků v bowlingové či cyklistické lize.

Pracujeme s nadáním individuálně, ve škole je možnost zapůjčení logických her, které mnohdy využíváme i v různých hodinách, např. hra Mathesso. Každoročně také pořádáme na naší škole seznámení s novinkami v podobě her od společností ALBI, Mindok, DINO a také u nás pravidelně probíhá mensovní testování IQ.

ZŠ a MŠ Libouchec

Iva Machová

Vzdělávací programy na naší škole (Škola pro život – ZŠ, Poznáváme svět všemi smysly – MŠ) podporují individualitu a osobnostní rozvoj dětí a v současné době se snažíme o systematickou podporu nadaných žáků. Učíme se je vytipovat a na úrovni podpůrných opatření nastavených školou podporovat ve výuce. Zpracovali jsme si Koncepti podpory nadání a akční plán realizace jednotlivých kroků, učitelé si zpracovávají baterii pomůcek pro nadané žáky a ve třídách 1. i 2. stupně mají k dispozici boxy s materiály k využití. Snažíme se vytvářet podmínky i pro děti s vysokou senzitivitou (kanceláře k vymezení klidného prostoru a „hluchátka“).

Pedagogové ZŠ pravidelně navštěvují vzdělávací semináře zabývající se tematikou nadání, včetně konference Vzdělání pro budoucnost. Spolupracujeme i s dalšími organizacemi jako NPI ČR, Badatelská akademie Datel či ZUŠ Chabařovice. Jsme zapojeni do projektu Synapse a v březnu 2024 jsme získali status Fakultní školy Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Daří se nám podporovat vzdělávání nadaných žáků na 1. stupni. Žáci se zvýšenou mírou nadání mohou na některé hodiny (matematika, angličtina) docházet do vyššího ročníku a mají možnost nad rámec běžné výuky navštěvovat Klub deskových her a klub Rozvoj nadání. Důraz je kladen především na podporu logického myšlení a rozvoj intelektových schopností, ale podporu zaměřujeme i na talentové soutěže a sportovní aktivity našich žáků.

Ve všech třídách jsou k dispozici „boxy“, které nabízejí aktivity těm žákům, kteří mají svou práci splněnou a chtějí se věnovat jiné, smysluplné činnosti. Kromě logických her, pracovních listů, šifer a křížovek, mohou žáci ve zbylém čase pracovat na vlastních projektech, procházet encyklopedie či se věnovat vlastní četbě.

Zapojili jsme se do projektu „Dotkni se vesmíru“, účastníme se řady soutěží (olympiády MŠMT, sportovní soutěže, Logická olympiáda, Zlatý list, Finanční gramotnost, Bobřík informatiky, ...), navštěvujeme exkurze (např. Digitální laboratoř UJEP, Volkswagen Drážďany) a projektové dny (workshop plošné animace v Ústí nad Labem, mediální výchova – tvorba vlastního zpravodajství).

ZŠ a MŠ Ludgeřovice

Natálie Nevřelová, Jana Václavíková

Naše škola již několik let spolupracuje s Mensou Česko, vyhledává nadané děti a podporuje jejich rozvoj nejen ve výuce, ale i prostřednictvím Klubu nadaných dětí.

Ve výuce žáci pracují zejména s mobilními technologiemi a roboty, díky kterým se mohou individuálně rozvíjet. V matematice na nižším stupni mají děti možnost jednou týdně navštěvovat hodinu se spolužáky z jiných ročníků.

Klub organizuje nejen setkání s žáky a rodiči v rámci únikových her, ale jednou měsíčně mají děti výjezdní akci a jednou měsíčně akci ve škole. V uplynulém školním roce v rámci dne projektu Den pro školu měli žáci možnost seznámit se s profesí paní veterinářky. Dále jsme navštívili Hornické muzeum, podívali se do hudebního světa a využili jsme výukového programu v ZOO Ostrava.

Žáci klubu se také aktivně zapojili v přípravě na projektové dny ve škole, např. Den Země.

Ve výuce se žáci snaží vzájemně obohacovat nejen ve spolupráci s badatelským kroužkem na naší škole. Jedním ze zajímavých výstupů žáků byl miniprojekt zaměřený na mikroskopování hmyzu.

ZŠ a MŠ Ostrava-Zábřeh, Březinova 52

Robert Závada

Pětidenní výjezd pro nadané žáky

Na práci s nadanými žáky se naše škola zaměřuje již několik let. V květnu 2024 proběhl pětidenní výjezd pro nadané žáky, zaměřený na podporu vzdělávání žáků v oblasti přírodních věd, vlastivědy, dějepisu a zeměpisu. Výjezdu se zúčastnilo celkem 22 žáků, kteří byli vybráni nejen na základě svých zájmů, ale také díky účasti na soutěžích s přírodovědnou a technickou tematikou, a kteří společně se třemi pedagogy absolvovali cestu napříč Českou republikou.

První zastávkou bylo Brno, kde měli žáci na zážitkové výstavě NASA možnost vidět autentické exponáty, simulátory a interaktivní modely, které jim přiblížily kosmické lety i technologické pokroky v této oblasti. Vyslechli si přednášku o vývoji raketové techniky, historii vesmírných programů a o budoucích misích na Mars a při workshopu si vyzkoušeli sestavení jednoduchých modelů raket.

Poté nás čekal dlouhý přejezd do Plzně a návštěva Science Center Techmania. Klasické, ale i interaktivní expozice plné fyzikálních zákonů a optických klamů, přiblížily žákům nejrůznější otázky z oblasti techniky, fyziky, mechaniky apod.

Třetí zastávkou bylo hlavní město Praha. V muzeu optických iluzí si žáci mohli vyzkoušet různé vizuální triky a pochopit principy vnímání, čekala nás i prohlídka

historické Prahy, výjezd na Petřín, návštěva zrcadlového bludiště a čtvrtý den pak prohlídka pražské ZOO, při níž se žáci zapojili do vzdělávacího programu o ochraně ohrožených druhů a ekologických projektech.

Poslední zastávkou naší výpravy byla Kutná Hora, kde jsme navštívili České muzeum stříbra a středověký důl. Sestup do úplné tmy a více než 30 metrů hluboko pod zem byl pro mnohé účastníky „nejhlubším zážitkem“ celé výpravy. Tato exkurze nabídla jedinečnou příležitost pochopit náročné podmínky práce v dolech a historický význam těžby stříbra.

Tento výjezd byl nejen vzdělávací, ale také motivační, podpořil týmového ducha a rozvoj sociálních dovedností všech účastníků. Stal se rovněž inspirací pro další aktivity v rámci školního vzdělávacího programu a napomohl k formování budoucích zájmů a kariérních cílů žáků.

ZŠ a MŠ Ústí nad Labem, SNP 2304/6

Monika Lorencová

Badatelský víkend

V květnu 2024 proběhlo na naší škole krajské setkání nadaných žáků. Zúčastnili se ho vybraní žáci z ústecké ZŠ SNP, ZŠ Chomutovská v Kadani, ZŠ Krátká Klášterec nad Ohří a ZŠ Přemyslovců Louny.

Na slavnostním zahájení všechny přivítal ředitel školy Mgr. Zdeněk Lutovský se zástupkyní Mgr. Lenkou Podrábskou a k žákům také promluvil ústecký radní pro školství Bohumil Ježek. Pro žáky byl připraven pestrý program. Badatelský víkend začali žáci prezentací v angličtině, na základě, které pak odpovídali na otázky a na šesti stanovištích plnili úkoly. Dále pro ně byly připraveny další aktivity, jako například jednoduché chemické pokusy nebo sestavování robotické stavebnice Mindstorm, pomocí které si vyzkoušeli složitější programování v anglickém jazyce. Ve večerních hodinách pak proběhla přednáška o hvězdách s promítáním večerní oblohy z planetária.

V jedné z aktivit jsme žákům představili něco z historie i aktuálního dění v našem městě Ústí nad Labem. Jednalo se o hru a práci s QR kódy. Mgr. Naděžda Pažoutová, která působí jako pedagog v Muzeu Ústí nad Labem a je zároveň spisovatelkou (např. knihy pro děti Vilma běží o život), žákům poutavě přiblížila archeologické nálezy v Ústí nad Labem, ale také povyprávěla o trase mamutů. Zakončení celé akce se ujal prorektor pro projekty ESIF z UJEP doc. RNDr. Martin Balej, Ph.D., který představil fungování univerzity. Na úplný závěr byli účastníci obdarováni upomínkovými předměty, které pro tuto příležitost věnovalo oddělení cestovního ruchu Magistrátu města Ústí nad Labem.

Žáci získali během dvou dnů nejen řadu nových znalostí a dovedností z různých oborů, ale také nové přátele. Setkání bylo mimo jiné pro všechny zúčastněné důkazem, že něco nového se lze naučit i zábavně a netradičně. Těšíme se na další setkání nadaných žáků, kterých se bude naše škola v budoucnu účastnit.

ZŠ Horní Slavkov, Školní 786

Magdalena Čavojská

Individualizujeme výuku

Jsmo plně organizovanou základní školou, která své žáky vzdělává aktuálně v osmnácti běžných a v deseti speciálních třídách. V současnosti vyučujeme dva mimořádně nadané žáky a téměř 20 žáků nadaných v různých oblastech. Svě tradiční místo u nás mají olympiády a různé vědomostní, sportovní nebo výtvarné soutěže. Letos jsme získali několik medailových umístění v matematické soutěži Pythagoriáda, olympiádě v anglickém jazyce a dějepisu, ve kterém děvčata zazářila v okresním i krajském kole.

Přemýšlení nad rámcem výuky, je cílem mimoškolní aktivity Hrátky s logikou, které se letos dobrovolně účastnili žáci 6.–8. ročníku. Za odměnu si v Praze zahráli únikovou hru, při které si společně užili napětí, zábavu i pocit vítězství.

Schopnosti a zájmy našich žáků podporujeme také diferencovanou výukou ve všech ročnících prvního stupně (vyjma prvních tříd). Té se v daných hodinách věnuje speciálně vybraný učitel, který řeší témata do větší hloubky, z jiného pohledu nebo v takovém typu úloh, které se v běžné výuce nestihají nebo opomíjejí. Pracujeme se zajímavými výukovými zdroji jako jsou např. neobvyklé textové materiály, víceúrovňové úlohy, různé počítačové programy a deskové hry, které podporují logické a strategické myšlení i verbální pohotovost.

Samozřejmostí pro obohacování matematiky je využití metody Abaku.

Na druhém stupni individualizujeme výuku českého jazyka a matematiky členěním na skupiny tak, aby mohli všichni žáci přirozeně dosáhnout svého maxima. Pro starší žáky, konkrétně 6. a 9. ročníky, byl ve spolupráci s organizací Zlepší paměť, připraven vzdělávací program „Strategie učení“, ve kterém identifikují svůj výukový styl a učí se jej naplno využívat. Zároveň jsou vedeni k porozumění svého biorytmu a jeho vlivu na učení, učí se zvládnout zkouškový stres nebo vytvářet vlastní mnemotechnické pomůcky. To vše je náplní 5 hodin rozdělených do dvou bloků. Využití v 6. a následně 9. ročníku ukazuje, jak se vztah žáků k sebeučení rozvíjí a zároveň umožňuje přizpůsobit program jejich aktuálním potřebám.

Hojně také využíváme skupinovou práci a práci v širších realizačních týmech. Svě pevné místo si letos našlo vrstevnické učení – starší žáci si vytvářeli programy pro sebe navzájem, zejména ve výuce anglického jazyka (6.B) a matematiky (7.B). U mladších žáků byly oblíbené především tematické venkovní i školní stezky. Žáci 4. a 5. tříd si pro ně připravili úlohy a organizovali práci na stanovištích se zaměřením na významné dny a tradice (svátek sv. Martina, sv. Mikuláše, pálení čarodějnic) nebo přírodní úkazy (např. jarní rovnodennost). Pestrost námětů a neobvyklý způsob výuky ocenili nejen žáci, kteří stezky s nadšením absolvovali, ale především jejich rodiče.

ZŠ Komenského 66, Nový Jičín

Simona Segetová

I v letošním školním roce pokračujeme jako výzkumná škola, tedy škola spolupracující v oblasti identifikace a rozvoje nadaných žáků nejen s Mensou, ale i s Centrem rozvoje nadaných dětí, při katedře psychologie FSS Masarykovy univerzity v Brně, která má s vyhledáváním nadaných dětí dlouholeté zkušenosti. Jedná se o bezplatné testování zapojených tříd dětí ověřenými diagnostickými nástroji, jež jsou součástí komplexního diagnostického systému Invenio zaměřeného na rozpoznání silných i slabších stránek žáků.

V rámci ostrého režimu mohli rodiče daných ročníků zapojit své dítě do zajímavé aktivity – posouzení prostorových schopností, které mělo pro děti velmi zábavnou podobu počítačové hry Lin a vesmírná navigace. Test měří prostorové schopnosti, tedy to, jak jsme schopni řešit úkoly, ve kterých je potřeba vnímat a rozlišovat vizuální a prostorové podněty, vybavovat si je z paměti a v představách s nimi manipulovat. Na základě výsledků rodiče získali informaci o tom, jak se dítěti bude dařit v oblastech,

kteří vyžadují vizuální představivost. Jde například o chápání trojrozměrných objektů a obecně technické či konstrukční myšlení, např. práci s výkresy a plány či virtuálními objekty na počítači. Prostorové schopnosti mohou být důležité pro úspěšnou kariéru v uměleckých, technických, vědeckých a matematických oborech.

Testy jsou pojaty jako zábavné počítačové hry, jde ale o standardizované psychologické metody vytvořené odborníky z oblasti psychodiagnostiky. Vychází z nejmodernější psychologické teorie, podle níž se inteligence skládá z řady různých dílčích schopností. Splňují standardy kladené na podobné psychodiagnostické metody u nás i ve světě. Cílem je pomoci těmto her najít žáky, kteří jsou mimořádně rozumově nadaní, abychom s nimi mohli dále individuálně pracovat, podporovat je a rozvíjet. A jelikož nám systém vygeneroval velmi úspěšné žáky, po dohodě s rodiči odesíláme tyto žáky do PPP. Společně vytvoříme optimální nastavení doporučení a případných podpůrných opatření s ohledem na přínos v procesu rozvoje nadání a osobnosti nadaného dítěte.

ZŠ Květnák, Praha 11

Michaela Neumannová, Pavla Zaleková

Základní škola Květnového vítězství 1554, které všichni neřeknou jinak než „Květnák“, s Mensou Česko spolupracuje již 10 let. Za tyto roky se toho u nás mnoho změnilo. Žáků nadaných nebo mimořádně nadaných každým rokem ve škole přibývá a my se je snažíme podporovat, jak jen umíme. Již řadu let se na škole otvírá kroužek pro žáky s nadáním. Na kroužku mají žáci možnost se setkávat, pod vedením zkušeného pedagoga řešit různé úkoly a hlavolamy a dále se věnovat činnostem, které je baví a rozvíjejí. Nejoblíbenější aktivity jsou různé smart hry, kooperativní hry, hlavolamy a IT technologie.

Žáci jsou pravidelně seznamováni s činností Mensy Česko, aktivně se účastní Logické olympiády a někteří si přišli vyzkoušet i testování, které u nás na jaře Mensa pořádala. Na otázku, proč přišli, všichni jednotně odpověděli, že je baví řešit různé úkoly, tak proč to nezkusit.

V rámci individuálního vzdělávacího plánu se nám velice osvědčila možnost docházet na dvě hodiny vyučovacího předmětu do vyššího ročníku. Většina žáků toho skutečně využívá, nejvíce chodí na hodiny matematiky. Postupně také přecházíme z kvantitativního hodnocení na hodnocení slovní a kritériální.

Škola disponuje velkou řadou pomůcek podporujících rozvoj nadání, které jsou k dispozici buď přímo ve třídách, nebo

u speciálních pedagožek. Svých žáků s nadáním si velice vážíme a doufáme, že i když nám většina z nich odchází po pátém ročníku na víceletá gymnázia, tak na první roky ve škole, u nás na Květnáku, nezapomenou.

ZŠ Louny, Přemyslovců

Michaela Vaňková

V minulém školním roce jsme se již podruhé s žáky zúčastnili víkendového setkání nadaných žáků, které se letos konalo na základní škole v Ústí nad Labem. Na této akci se potkali žáci ze základních škol z Kadaně, Klášterce nad Ohří, Ústí nad Labem a od nás z Loun. Během dvou dnů si vyzkoušeli chemické pokusy, pokusili se postavit si robota, vyřešili pár rébusů a dozvěděli se nové a zajímavé informace o hostitelském městě, které byly ukryté pod QR kódy. Žáci si celou akci velmi užili. Pro nás, pedagogy, jsou tato setkání také velmi inspirativní a důležitá pro vzájemné sdílení zkušeností při práci s nadanými žáky.

V květnu se skupina 20 nadaných a motivovaných žáků (10 žáků z 1. stupně

a 10 žáků z 2. stupně) vypravila na Veletrh vědy do Prahy. Na veletrhu si žáci vyzkoušeli mnoho interaktivních aktivit, zhlédli pokusy a vědecké ukázky. Jako zástupce jednotlivých zastávek jmenujme např. zkoumání písma hlaholice, pozorování zvířat – mnohonožek, virtuální realitu nebo ukázky práce z 3D tiskárny. Veletrh vědy přinesl žákům spoustu nových poznatků a více pootevřel dveře do světa vědy a objevů.

Naše škola spolupracuje na systematické podpoře nadaných žáků v Ústeckém kraji s dalšími základními a středními školami, s Národním pedagogickým institutem a Českou školní inspekcí pod záštitou krajské radní Ing. Zalabákové. V únoru proběhlo na naší škole setkání pracovní skupiny pro podporu nadání. Během dne měli účastníci

tohoto setkání možnost podívat se do výuky na 1. i 2. stupni, kde zhlédli hodiny matematiky, českého jazyka, přírodopisu a hodinu s centry aktivit, kde jsme se snažili ukázat náš přístup pro rozvoj nadaných žáků v běžných vyučovacích hodinách. Setkání jsme zakončili diskusí, sdílením zkušeností a hodnocením celého dne.

ZŠ nám. Curieových, Praha 1

Kateřina Jůzová, Iveta Stehlíková Bassyová

Pohár vědy jako prostředek pro skupinové bádání u žáků 1. stupně

Na ZŠ Curie hledáme různé způsoby, jakými do výuky přinášet nová, zajímavá a motivační témata, která budou u žáků probouzet chuť po bádání. V programu pro mimořádně nadané žáky, kteří jsou v některých předmětech vyučování mimo kmenovou třídu, realizujeme různé projekty s cílem obohacení učiva. Ve školním roce 2023/2024 jsme se pro tento účel poprvé přihlásili do mezinárodní soutěže Pohár vědy se dvěma školními týmy.

Týmy obdržely celkem tři zadání složená ze tří dílčích úkolů. Tématem ročníku 2024 byla Zahrada. Jeden z dílčích úkolů byl vždy zaměřen na využití kreativity a na zpracování každého zadání jsme měli čas jeden měsíc. Více informací o průběhu je možné nalézt na webových stránkách soutěže sciencecup.eu.

Soutěž pro nás představovala příležitost k obohacení učiva ve skupinách pro mimořádně nadané žáky. Nabízí témata z fyziky, chemie, biologie a dalších vědních disciplín, o která žáci často spontánně projevují zájem, ale v běžných osnovách jim v těchto nižších ročnících není věnován prostor.

Příkladem může být tvorba zavlažovacího zařízení, což byl jeden z úkolů, se kterým se musely týmy vypořádat. Žáci byli omezeni několika podmínkami, jako je doba protékání a objem vody. Díky této aktivitě pozorovali fyzikální jevy, které se objevují až ve vyšších ročnících a v mnoha případech pouze teoreticky, ale my jsme měli možnost je

ve třídě prožít prostřednictvím aktivní tvorby a pokusů. V neposlední řadě jsme chtěli podpořit schopnost žáků pracovat v týmu a budovat sociální kompetence.

Co nám úkoly přinesly?

Zpracování zadaných úkolů podporovalo rozvíjení hned několika klíčových kompetencí. Jako stěžejní vnímáme rozvoj kompetence k řešení problémů. Týmy měly často za úkol vymyslet způsob, jakým budou daný jev ověřovat a jak pokus provedou, aby získaná data byla relevantní. Tyto postupy byly vyvozeny formou diskuse mezi žáky. Příkladem je aktivita, při které jsme měli porovnat nasákavost různých materiálů. Zároveň nám nebylo explicitně řečeno, jakým způsobem máme pokus provést. Bylo třeba tedy stanovit vhodný postup.

U některých úkolů chceme také ocenit podporu týmového ducha. Jednalo se zejména o tvorbu bludiště z přírodních materiálů, kdy měli žáci vytvořit plány, jako tým jeden zvolit, diskutovat o vhodných materiálech pro stavbu bludiště a následně podle plánu stavbu realizovat. Žáci si také vyzkoušeli, že ač některé komplikované návrhy vypadaly na první pohled úžasně, nebylo možné je prakticky zrealizovat a museli postup upravit. Tento proces považujeme za důležitou zkušenost do budoucího školního i pracovního života. Konečné výtvořby obou skupin je možné vidět na připojených obrázcích.

Některé úkoly přinášely zejména cíl sociální a byly zaměřeny na budování měkkých dovedností, což považujeme za jeden z našich stěžejních cílů. Jednalo se například o tvorbu týmového loga s podmínkou použití pouze přírodních materiálů nebo také přípravu svačiny z vypěstovaných bylinek a naklíčených semínek. Tyto

aktivity směřovaly k podpoře sounáležitosti zapojeného týmu.

Účast v soutěži předčila naše očekávání z hlediska množství obsažených témat. Žáci se jeví jako motivovaní a o aktivity měli zájem. Přestože se jedná o soutěž, neprojevovali zklamání nad tím, že se v tomto ročníku významně neumístili, ale užívali si samotný proces. Plánujeme zapojení do soutěže i v dalších letech – je ale podmíněno zájmem žáků. Příspěvkem chceme představit další z možností obohacování výuky (nejen) nadaných žáků. Rády bychom také vyjádřily poděkování organizátorům soutěže za obohacující témata a v neposlední řadě také za obsáhlou a konstruktivní zpětnou vazbu ke každému zpracovanému úkolu.

ZŠ Strž, Dvůr Králové nad Labem

Alena Čiháková

Ve školním roce 2023–24 jsme udržovali a dále rozvíjeli podporu žáků aktivních, nadaných a mimořádně nadaných. Na základě testování IQ Mensou Česko máme dvě žákyně s identifikovaným mimořádným nadáním a nadáním v jazykové oblasti se zaměřením na tvůrčí psaní. Dostává se jim individuální podpory při jejich tvorbě.

Žáky podporujeme i v oblasti výuky cizího jazyka – využíváme zajímavé soutěže Agyslingua v Pardubicích. Oba naši žáci dosáhli výborných umístění v první a druhé desítce z více než 200 účastníků.

Škola získala akreditaci Erasmus+ na období 2023–24. Jedním z cílů programu je podpora a rozvoj nadání. Navázali jsme spolupráci se slovenskou školou CENADA, s níž jsme kontakt poprvé navázali před třemi lety na konferenci Vzdělání pro budoucnost v Praze, a naši učitelé a žáci ji navštívili.

Naše škola se účastnila Logické olympiády. Nabízíme výuku zajímavé matematiky pro vybrané žáky 2.–4. tříd. Pro žáky 1. a 2. třídy máme kroužek Soviček – rozvíjení logického myšlení za použití různých deskových her. Žáky 5. a 6. tříd podporujeme v robotickém kroužku.

Věříme, že se nám bude dařit i nadále a budeme rozvíjet individualitu žáků nejen v oblasti nadání, ale najdeme cestu a způsob, jak motivovat všechny žáky k dosažení lepších výsledků a nalezení dobrého pocitu z poznání.

ZŠ Svatoplukova, Šternberk

Martina Švancarová

Na naší škole se snažíme podpořit a rozvíjet u dětí všechny druhy zájmů a nadání. Do běžné výuky zařazujeme různé typy činností na podporu kreativity a logiky. Využíváme ICT techniku a robotiku. V loňském roce jsme se snažili více začlenit i výuku mimo běžné školní prostředí, takže se děti zúčastnily např. programu Lesní pedagogika.

Na 1. stupni jsou každý školní rok otevírány kluby deskových her a logického myšlení. Máme zásobník více než 50 her různého typu. Podporujeme čtenářskou gramotnost ve čtenářských klubech a již tradiční jsou projektové dny na rozvoj finanční gramotnosti, loni podpořené spoluprací s ČSOB. Nezapomínáme na děti s přírodovědnými zájmy, které si v loňském roce mohly vyzkoušet pracovat s mikroskopem nebo vytvořit „kompas“ pomocí jehly.

Na 2. stupni jsou na naší škole třídy s rozšířenou výukou jazyků. Především pro tyto děti se konají výměnné pobyty do německého Günzburgu, návštěvy Vídně a zájezdy do Anglie. V loňském roce probíhal projekt Minigrant V4 – výměnný pobyt s Polskem zaměřený na poznávání našich sousedů. V prosinci jsme jeli do Polska a v březnu přijeli oni k nám. Žáci 9. ročníků připravují pro děti z 1. stupně divadelní představení v anglickém jazyce.

Děti s výtvarným nadáním mají možnost účastnit se různých soutěží. Práce našich žáků jsou prezentovány na výstavách. Většina zmíněných aktivit probíhá na škole každoročně, ale stále se snažíme hledat nové aktivity, přístupy a materiály, které by pomohly rozvíjet dětský potenciál.

Titul „školka spolupracující s Mensou“ uděluje Mensa Česko mateřským školám, které se na celonárodní poměry nadstandardně věnují práci s nadanými dětmi. Mezi konkrétní podmínky patří například proškolení učitelů v metodě NTC a její praktické využití, a samozřejmě i rozvíjení podnětného prostředí ve školce aktivitami podporující intelektovou stimulaci dětí (pomůcky, hry, pracovní listy a publikace zaměřené na intelektovou stimulaci, nikoliv jen na grafomotoriku a výtvarnou oblast).

Aktuálně s Mensou spolupracuje téměř 80 školek. Jejich seznam včetně medailonků a zpráv o činnosti najdete na webu deti.mensa.cz

mensa.click/skolky

Modrá třída MŠ Holýšov

Marie Čermáková

Také ve školním roce 2023/2024 pokračovala práce v naší Modré třídě, mimo jiné na základě informací získaných také prostřednictvím Mensy Česko. Největším přínosem pro práci s nadanými dětmi je každoroční konference Vzdělání pro budoucnost, která je obohacením o informace z přednášek, ale také předáváním zkušeností mezi účastníky.

Ve třídě jsou i nadále uplatňovány prvky NTC systému učení a práci obohacující společenské hry určené pro předškolní děti.

Pozorování dětí s vysokým potenciálem a dětí nadaných, které jsou ve třídě zařazeny, je zdrojem informací pro semináře pořádané pro učitelky MŠ pod záštitou NPI pro Plzeňský kraj a dále pak pro KCVJ Plzeň.

MŠ a ZŠ Sluníčko-Montessori, Brno

Kateřina Doleřalov, Martina Adamkov

V nařích Montessori mateřských řkolch s dětmi pracujeme na úrovni, kter odpovd jejich schopnostem, bez ohledu na věk. Nejen nadan dítě tak rychleji postupují v oblastech svého zájmu, zdokonalují se v dovednostech a věnují se činnostem, kter je zajímají. Jedním z dleřitch faktorů tohoto fungování je tzv. prpraven prostředí, do kterého patr prpraven učitel/průvodce, vecn prostředí, vkov heterogenita a respektující a lskyplyn pstp mezi dětmi a dospělými.

Dleřitou rolí prvodce je prpravit prostředí tak, aby se dt mohly samy vzdělávat, aniř by potřebovaly neustálou podporu dospělého. Slouř jim k tomu speciln vytvoren Montessori materiál a dalř vzdělávací nástroje. Prostředí musí být přehledn, motivující, přizpsoben a dostupn pro vřechny vkov kategorie.

Díky peliv prpravenmu prostředí, jehoř dleřitou součastí je i pozorující prvodce, se dt u a rozvíjejí dle svých senzitivních fz,

tedy období největř vnímavosti k ziskvn určitých schopnosti a dovednosti, které trvj jen určitou dobu. V tomto prpravenm prostředí dt často prrozen znj psát, ist a pott jeřt pred nástupem do řkoly, a to s lehkostí a radostí z učení. ten jde ruku v ruku s dozrvnm se dalřch informací o nařem světe dle zájmu dítěte.

Respektujeme individuln tempo kařdho dítěte, coř mu umořňuje, aby se uilo ve chvíli, kdy je na to nejvíce prpraven. Díky tomu probíhá učení bez zbytečného tlaku a dt si dovednosti osvojuje spontnn a s vnitřn motivací.

Kdyř dt znj se tenm, psáním nebo potvnm později, mimo tyto senzitivn fze, míře pro n být osvojování těchto dovednosti obtřnjř a vyřadovat více úsilí. I kdyř se tyto dovednosti nakonec naučí, není to s takovou lehkostí a prrozenost, jakou vidíme u dětí, kter k tomu měly prleřitost v prpravenm prostředí. Tento rozdíl zdůrazňuje význam respektování prrozenho vývojového tempa dítěte a roli prostředí, kter podporuje učení v souladu s individuálními potřeby.

MŠ Adamusova, Ostrava-Hrabůvka

Nadřda Křupalová, Aneta Polochová

Také v loňském řkolnm roce se naře MŠ Adamusova a MŠ Klegova podílely na rozvoji nejen nadaných dětí. Jiř u těch nejmenřch dt jsme zařazovali prvky Mensa NTC Learning, a to prevzn v t nejjednoduřř formě – toen kolem své osy, chůze po r, přskakovn překzek, houpání, hudebn pohybov hry, vkládání tvarů a skládání jednoduchých puzzle.

Vřem dětem pravideln a nensiln zařazujeme aktivity pro srovnávání mozkových hemisfér, kdy si mají mořnost vybrat v sten řzench rannch činnostech prací na interaktivní tabuli či tabletu a plnit zadan koly nebo jen rozvíjet prací s IT technologií. Mohou si vybrat z nař pstr nabídky „mensa aktivt“, kam zařazujeme skládání puzzle, pexeso, sudoku, hru Ubongo, Hejného kostky, magnetick mapy, barevn kameny, různé druhy mozaik a jiných her na třdn, rozpoznávání či asov posloupnost. Proběhla také třdn i mezitřdn olympda v sudoku a hře Ubongo, kde byla obtřnost dána podle věku a dovednosti dt.

Nabídku řzench nebo sten řzench aktivit jsme v loňském řkolnm roce obohatili o prvky vzdělávání STEM, STEAM a Reggio Emilia, kde se dt uily hlavn prožitkovm uenm či prožitkov tvorbou. Tyto aktivity si dítě velice oblíbili. Stejn tak jsou oblben činnosti z polytechnick oblasti, kde máme mořnost vyuřivat nař krásnou řemeslnou dílnu.

Loňsk řkoln rok jsme zařadili celoron projekt Poznáváme Ostravu. Celý rok jsme pracovali se znaky města Ostravy, Ostravy-Jih a vlajkou esk republiky. Dt je po njak době samy vyhledávaly p vycházkách, výletech a v knihách. Nkter z nich vlajkm propadly natolik, ře si je denn brvaly ke stolu, překreslovaly je, stavěly je barevn sprvn ze stavebnic a postupn poznávaly vc a vc vlajek, kter dokázaly přidat ke státům.

Vřdy se snařme dt rozvíjet hrovou formou, aby nás to vřechny bavilo a snad se to nám vřem daří...

Jarní obrzkov sudoku

„Pr dn pred olympdou jsme dt v kařd ze třd seznámili s pravidly sudoku a dt si je zaly postupn skládat. Mohly si vybrat nejen podle obrázků (včelky, brouky, květinky, ptáčky nebo motlyky), ale predvřim i podle náročnosti – od jednoduchých ař po složitjř. Dt sudoku velmi zaujalo, bavilo a uř se nemohly dočkat na spolen souteřen.“

mensa.click/19s

MŠ Dráček, Povrly-Neštědvice

Pavla Hacková

Naše škola spolupracuje s Mensou od roku 2018. Neustále pracujeme na pestrém vzdělávacím programu pro děti od 3–6 let.

Jednou z aktivit asi nejlépe hodnocených veřejností a oblíbených především u dětí je naše situační a prožitkové učení. Často opouštíme naši školu a jezdíme na nejrůznější exkurze do firem a organizací. Oblíbené exkurze jsou v Českém rozhlasu Sever, pekárně, na pile, na obecním úřadě, na Střední škole obchodu a služeb, na letišti Václava Havla, v zoologických a botanických zahradách, u horské služby i se složkami IZS. Muzea a divadla pro naše děti mají také bohatou nabídku, již pravidelně využíváme. Pro děti pořádáme přednášky od myslivců, zubních preventistů, vojáků, hasičů i ochránců přírody. Navštěvujeme galerie u nás na severu Čech, ale i v Praze. Všechny tyto aktivity dopřejeme všem dětem bez věkového omezení. Víme, že i to nejmladší dítě v naší škole umí velmi dobře vstřebávat zajímavé a nové podněty. Vezme si z toho to, co právě ve svém období potřebuje. Možnost vzdělávat děti mimo školu využíváme pravidelně.

Máme velkou výhodu, že naší obcí Povrly vede vlaková dráha, a pro nás je to tak velmi příjemné cestování. Můžeme se pohodlně dostat do Děčína, Ústí nad Labem, Teplic, Prahy, Mostu i Chomutova. Nastavení těchto aktivit je samozřejmě nutné probrat i s rodiči, ale naštěstí máme velmi vstřícné rodiče, kteří plně podporují pestrý vzdělávací program svých dětí.

V posledních letech jsme k akci Uklidíme Česko – Uklidíme Povrly a ke vzdělávání v lese přidali v rámci přírodovědných činností další aktivitu, kterou posilujeme přírodovědné vzdělávání. Tou aktivitou je zpracovávání bioodpadu za pomoci vermikompostování. Jako každá škola máme dostatek bioodpadu a pomáhají nám ho zpracovávat kalifornské

žížaly. Je to velmi jednoduché a praktické. Žížaly zpracují velké množství bioodpadu v krátkém čase. Nejen, že nám vyrobí kvalitní kompost, ale zároveň do oddělené nádoby vermikompostéru odtéká žížalí čaj, který je velmi dobrým přírodním hnojivem. Tento proces, který realizujeme přímo v naší škole v nádobě – vermikompostéru, tak jednoduše s přímým pozorováním a aktivitou dětí rozvíjíme přírodovědnou pregramotnost. Děti mají jedinečnou možnost pozorovat, co se v nádobě odehrává. Učíme sice děti tříditi odpad, ale nemáme možnost je vzít přímo do provozu, aby si prohlédly recyklaci plastů či papíru. Během této aktivity zpracovávání bioodpadu se jim ale naskytne pozorovat přeměnu bioodpadu v látku, které dále používáme při pěstování mikrobylinek, na školní zahradě, při sadbě a výsevu i při přihnojování rostlin. Ve vermikompostéru se děti seznamují s dalšími živočichy, kteří tam patří. A jelikož naše kalifornské žížaly vyrábí mnoho žížalího čaje, tak ho děti potom mohou vzít domů nebo prodávat na jarmarcích v naší obci. Za utržené peníze potom jezdíme na další zajímavé výpravy.

Podarilo se nám přivést všechny děti k pravidelnému sportování od bruslení, plavání, lyžování až k cyklistice a turistice. Máme radost, když pravidelný pohyb dětem pomáhá v rozvoji jejich všestrannosti. Vedeme je tak, abychom měli před sebou partu dětí, které si vědí rady, umí si pomáhat a mají rády nové věci. Sportování je jednou z aktivit, kterou děti odjakživa nutně potřebují. Sport pomáhá nejen fyzické kondici, ale rozvíjí myšlení a celkovou psychickou zdatnost. Děti u nás plavou a bruslí na ledě již od tří let. Organizujeme pro děti olympiády, lyžařský kurz, cyklistický kurz. Tyto aktivity jsou pravidelné. Náklonnost našeho zřizovatele je veliká, děti mají plavání a bruslení zcela zdarma a rodiče je pravidelně posílají s námi na sportovní kurzy.

MŠ Žatec, Otakara Březiny 2769

Barbora Šatavová

Naše mateřská škola je zapojená do projektu Tajemná cesta za zeleným pokladem. Cílem projektu je dětem ukázat cestu zpracování chmele už od samotného začátku, vytvořit u dětí kladný vztah ke svému městu Žatci a celé jeho chmelařské oblasti.

Naše cesta začíná nalezením a přečtením dopisu, ke kterému je přiložena mapa a instrukce, jak postupovat dál. Děti si samy naplánují trasu dle mapy a začneme hledat sedm obálek s klíči, které nás přivedou k pokladu. Postupně s dětmi navštěvujeme různá místa v Žatci, která jsou spojená s chmelem – např. Chmelařské muzeum,

nejmenší chmelničku na světě, Klášterní zahrada, Nerudovo náměstí s chmelovými sklady. Na konci děti při vyprávění o tom, co vše při hledání pokladu zažily, viděly a poznaly, zjistí, že právě chmel je pro Žatec tím největším pokladem.

MŠ Duhová, Habartov

Eva Dvořáková, třída Čarovná pastelka

Rok stromů v MŠ Duhová Habartov

Rok stromů – tak se jmenoval náš třídní vzdělávací program pro loňský školní rok. Inspiraci jsme vzali z knihy Vladimíry Ottomanské, která nás nadchla a s kolegyněmi jsme doufaly, že to tak bude i u dětí.

Literatury týkající se stromů je velké množství, stejně tak pomůcek, didaktických her, razítek, pracovních listů, pexes... a tak jsme všichni mohli začít.

Děti se každý měsíc seznámily s jedním stromem, s tím, jak vypadá, jaké má plody, zda má listy, jehličí, jestli je to keř, nebo strom, hledaly ho v přírodě, dotýkaly se jeho kůry, prohlížely si digitálním mikroskopem listy, sbíraly a třídily přírodní materiál, kreslily, poměřovaly délku kořenů, listy malovaly, vystříhovaly, obtahovaly a papírové listy pak provlékaly. Děti v lese sbíraly klaciky, kůru, listy, šišky a vytvářely obrazy. Pozorovali jsme plošnice, jak zalézají do kůry, vyprávěli jsme si o tom, kdo ve stromě může žít a kdo žije pod kořeny stromů. Do školky jsme také pozvali mobilní planetárium s programem Život stromů, film byl úžasný.

Děti se seznámily se dřevem, jeho opracováním, výrobou nábytku přímo v truhlárně, na návštěvu do školky přijel pan řezbář a děti si mohly vyzkoušet opracovat lipové dřevo.

Děti se seznámily s tím, že každý národ, stát či země má svůj národní strom – a tak jsme nemohli zapomenout na naši lípu, kterou má ve znaku i naše město. A protože lípy máme na školní zahradě, děti si uvařily lipový med, ochutnaly lipový čaj a lipové květy sbíraly a sušily.

S povídkami o javoru jsme ochutnali javorový sirup, z kaštanů jsme vytvářeli zvířátka, opisovali jsme znaky, obkládali postavy kamarádů, sestavovali tvary a seznámili se s rozdílem nejedlých a jedlých kaštanů, které děti také ochutnaly.

Činností spojených se stromy a keři bylo opravdu hodně, vyprávění o jedli bylo spojené s Vánocemi, březovými proutky jsme si ozdobili třídu, z vrby jsme pletli pomlázky... Písnička Stromy Zdeňka Svěráka a spousta „stromových“ písniček a básniček nás provázela celý rok. Děti si v lese našly svůj strom přátelství, který v průběhu celého roku chodily navštěvovat a pozorovat. V našem habartovském lese je i stezka, kde se dočtete vše o zpracování dřeva, tu jsme si společně také prošli.

Na závěr roku si děti postavily loď a plavily se do jednotlivých zemí, přikládaly obrázky stromů, vlajek, znaků země, zakreslovaly do mapy, kterou zemi navštívily. Na školní zahradě pozorovaly, jak stromy pučí, raší, kvetou a ochutnaly školková jablíčka.

Stromy – to je moudrost, neobyčejná kráska, kterou potkáváme každý den. Važme si stromů, šetřeme je, opatrujme a vzhlížejme k nim.

MŠ Dvorní, Ostrava-Poruba

Šárka Orlová

Naše Mateřská škola Dvorní 763 je od roku 2023 školou spolupracující s Mensou. Učitelky v rámci osobnostního rozvoje absolvovaly kurz NTC Learning, který jim nabídl další metody práce s nadanými dětmi a rozvoje jejich nadání.

Na obou pracovištích pracujeme s dětmi v kroužcích Všechnálek, kde se věnujeme různým aktivitám, při kterých děti získávají různé vědomosti, dovednosti, rozvíjíme sociální myšlení aj. K rozvoji nadání a talentu využíváme zajímavé didaktické pomůcky, stolní hry, hlavolamy, experimentální sady (Zvonečku cink, interaktivní tabuli, mikroskop, klavír, logopedické a enigmatické hádanky, logické a paměťové hry, kartičky se značky aut, státních vlajek, Pexesotrio – státy Evropy a mnoho dalšího).

Velký důraz klademe na rozvoj hrubé motoriky, kterou rozvíjíme pomocí pohybových aktivit. Např. dětmi oblíbenou překážkovou dráhou, hrou s míčem (nácvík kutálení a přihrávek, hod na cíl), lepením různých cest, cvičením s obručemi, cvičení jógy, chůzi po laně a lavičce, a také se při chůzi děti snaží kopírovat okraj koberce a různých čar na podlaze. Pro pohybové aktivity využíváme také pomůcky, jako

jsou: malé míčky, šátky, pytlíčky naplněné pohankou a balanční pomůcky.

Dále také trénujeme cvičení rovnováhy pomocí cviků na koordinaci oko-ruka, točením se kolem své osy, skákáním panáka na školní zahradě aj.

Tvořivost učitelek se projevuje taky ve využívání přírodnin, mini sbírky minerálů a hornin, sbírky z hmyzí říše, experimentálních sad (magnetismus, voda, vzduch, rostliny), bedýnkové zahrádky s hlinou a truhlíky a umělými květinami, kde mohou děti sázet a aranžovat květiny, a slouží také jako domečky pro hmyz či jiná zvířátka.

S robotickou pomůckou Cubetto se děti učí základy programování. V letošním roce již máme příslibenou exkurzi na VŠB zaměřenou na robotizaci, která bude dětem sloužit k širšímu poznání robotů.

Z několika různých činností, které jsme s dětmi uskutečnili, uvádíme aktivitu „Robot“. Při této činnosti jsme si s dětmi povídali, jestlipak vědí, co znamená slovo robot, kdy poprvé slovo robot zaznělo, a jestlipak vědí, jak takový robot vypadá. Krátce jsme si pověděli zajímavosti o autorovi hry R.U.R. Karlu Čapkoví a předvedli si na interaktivní tabuli ukázky některých robotů, na základě kterých už pak děti jmenovaly roboty

samy. Z lega či jiných kostek si poté děti postavily roboty dle vlastní fantazie a při tom si připomenuly význam recyklace, když si za pomoci tavné pistole a různých velkých papírových krabic, krabiček, plastových víček leply dle vlastní fantazie další roboty. Při těchto činnostech u stolečku dále vymýšlely pro své výrobky jména, pokoušely se jména hláskovat, vtípkovaly, učily se spolupráci, rozvíjely a fixovaly slovní zásobu a získávaly nové poznatky.

MŠ GENIUS, Praha

Michaela Ringmaierová

Mateřská škola GENIUS se zaměřuje na děti ve věku od 3 do 6 let. Učitelé zde pracují s dětmi tak, aby byl jejich přirozený potenciál objeven a systematicky rozvíjen. K tomu jim pomáhají individuální diagnostiky dětí, které vede naše školní psychologka. Kromě standardních vzdělávacích oblastí je kladen důraz na rozvoj kreativity, logického myšlení a zájem o přírodu a společenské otázky. Škola poskytuje pestrou nabídku projektů a zážitkových aktivit, které podněcují intelektuální a emocionální rozvoj dětí. Jednou z prvních aktivit byla účast na Logické olympiádě. Tento projekt rozvíjel logické a analytické myšlení dětí a podněcoval jejich schopnost řešit problémy kreativně.

V listopadu proběhla návštěva mobilního planetária, která dětem přiblížila fascinující svět astronomie. Přednáška od odborníka z Hvězdárny Žebrák rozvíjela vědecké nadání dětí. Díky vizualizacím planet a souhvězdí děti nejen rozšířily své znalosti o vesmíru, ale také si procvičily prostorovou představivost a analytické myšlení.

Projektový týden na téma Divadlo poskytl dětem příležitost vyzkoušet si role herců, dramaturgů a kulisáků. Tato aktivita rozvíjela kreativitu, fantazii a vyprávěčské schopnosti dětí, zejména těch s nadáním pro literaturu a herectví.

V prosinci se děti zapojily do několika dobročinných projektů, které rozvíjely jejich sociální a emoční dovednosti. Pobočka na Olivce se zúčastnila projektu Ježíškova vnučata, kde děti připravovaly dárky pro osamělé seniory. Strašnická pobočka organizovala sbírku pro útulek v rámci projektu Pet Hope, při níž děti darovaly

krmivo a deky pro opuštěná zvířata. Na Smíchovské pobočce se podařilo navázat dlouhodobou spolupráci s domem Palata, kde děti připravovaly dárky pro zrakově postižené osoby.

V lednu se děti věnovaly technickým a vědeckým aktivitám. Práce s ozoboty a dalšími roboty rozvíjela analytické myšlení, schopnost experimentovat a hledat odpovědi na složité otázky. Dopoledne plně experimentů, které připravili žáci základní školy, děti nadchlo a podpořilo jejich vědecké nadání.

V únoru se konal projekt na téma dopravní výchovy, kdy si děti nejen vyráběly dopravní značky a nacvičovaly chování v dopravních situacích, ale také navštívily hasičskou záchranou stanicí, absolvovaly bezpečnostní workshop a školení na téma první pomoci. Tento projekt rozvíjel jejich praktické dovednosti a schopnost uvažovat v reálných situacích.

Březen se nesl ve znamení ekologie a péče o životní prostředí. Děti pozorovaly líhnout kuřátek. V tomto měsíci končil ekologický program zaměřený na život lidí a zvířat na naší planetě, ale též program s názvem Vůně a bylinky, v němž se děti učily poznávat rostliny a jak je možné je využít. Nechyběla ani návštěva Zoo Praha na edukativním programu o želvách. Děti se zapojily i do oslav Dne Země a Dne včel, kde jim lesníci z Lesů hl. m. Prahy představili život včel. Tato zážitková výuka pomohla dětem lépe porozumět přírodě, rozvíjela jejich kritické myšlení a podporovala zájem o ekologii.

Jarní měsíce byly věnovány poznávání historie Prahy, což podporovalo dětské nadání pro historii a kulturu. Děti navštívily

historické památky jako Petřín, Pražský hrad či Národní muzeum, čímž prohloubily své znalosti o kulturním dědictví, ale také se učily orientaci po Praze.

V letních měsících se program zaměřil na sportovní aktivity, včetně výjezdového inline kurzu a dětské olympiády, kterou pro mladší spolužáky připravily děti z naší základní školy.

Díky široké nabídce aktivit se děti v Mateřské škole GENIUS nejen učí nové věci, ale rozvíjejí i své nadání v oblastech, které je nejvíce zajímají a baví.

MŠ Hvězdička, Praha 4

Ivana Michálková

Stejně jako v předešlých letech se i ve školním roce 2023/24 mateřská škola Hvězdička v Praze zapojila do spolupráce s Mensou Česko. Naše škola je držitelem mezinárodního titulu Ekoškola a skrze spojení environmentální výchovy se systémem NTC učení podporujeme kognitivní rozvoj dětí a zároveň je seznamujeme s ochranou životního prostředí.

Na výletech do přírody mohly děti pozorovat rostliny, zvířata a ekosystémy a na školní zahradě na záhonech společně sázely a pečovaly o rostliny. Touto aktivitou se děti seznamují s cyklem života a významem péče o přírodu. Také pravidelné třídění odpadu do správných kontejnerů a kompostéru propojuje environmentální výchovu s praktickými dovednostmi.

Děti mají také možnost pozorovat živá zvířátka – „klučičí morčata“ – a pečovat o ně. Je to velmi účinný způsob, jak u dětí rozvíjet empatii, odpovědnost a respekt k přírodě. Děti jsou zapojeny do každodenní péče o zvířátka (krmení, dolévání vody apod.). Tyto činnosti nejen rozvíjí pocit zodpovědnosti, ale také pravidelnosti a pozorování, což jsou klíčové prvky NTC učení. Děti mají možnost pravidelně pozorovat chování zvířátek, co dělají, jak vypadají a co jedí. Děti si vytváří hlubší vztah k přírodě a naučí se o ní přemýšlet v širších souvislostech.

Spojením environmentální výchovy s NTC učení můžeme děti nejen motivovat k aktivnímu přístupu k učení, ale také naučit důležité hodnoty a dovednosti, které mají pozitivní dopad na jejich vztah k přírodě

MŠ Křížkovského, Jeseník

Gabriela Paděrová

Metoda NTC Learning na Erasmu Regionu Jesenicka

„Modrá školka“ Křížkovského, je jediná mateřská škola v regionu Jesenicka, která je školou spolupracující s Mensou Česka. Z tohoto důvodu se uskutečnila v rámci MAP III pod záštitou Vzdělávání Jesenicka pro zájemce z okolních mateřských škol ukázková hodina metody NTC Learning. Učitelky mateřských škol z Jesenicka mohly shlédnout přímou práci dětí předškolního věku s prvky koordinačního cvičení, otáčením kolem své osy, práci se symboly, hudbou a enigmatickými hádankami. Smyslem této

hodiny bylo ukázat ostatním pedagogům NTC metodu v praxi a nabídnout jim informace týkající se možnosti se vzdělávat v této oblasti. Akce se zúčastnilo celkem 13 učitelů mateřských škol.

Mateřská škola mimo jiné realizuje klub pod jménem Rozárka, který je určen pro děti v posledním povinném ročníku předškolního vzdělávání. Smyslem klubu je u dětí rozvíjet IQ. V rámci klubu probíhají vědomostní soutěže. Klub také úzce spolupracuje s rodiči. Děti si odnášejí maskota klubu plyšovou sovu Rozárku do domácnosti, kde společně s rodiči hrají různé hry, které podporují logické myšlení. Zpětnou vazbou jsou fotografie společně stráveného času rodiny u vědomostních her se sovou Rozárkou.

MŠ Mořice

Alena Řezáčová, Pavlína Vránová,
Lucie Bilíková

Věnujeme dětem pozornost

V naší mateřské škole k dětem přistupujeme individuálně – každé dítě je osobnost, má nemalé množství zájmů a z toho plyne pro učitelky potřeba důsledně respektovat jeho individuální potřeby a volit vhodné metody a formy rozvoje z hlediska jeho věku, vývojové úrovně, dovedností, typu inteligence atd. Kromě každodenních společných činností s dětmi individuálně vytváříme osobní portfolia. Zrání a učení se v průběhu roku promítne do každého z dětí a portfolia jsou toho důkazem. Každý pozorný rodič se i v průběhu roku může přesvědčit, jak dítě postupuje a jak se vyvíjí.

Naše mateřinka prosazuje inkluzi. Nadané děti mohou ostatní děti mnohému naučit, a naopak. Proto zde máme odborníky, učitelky mateřské školy, které pomocí vhodných strategií děti vedou k co největšímu rozvoji. Předpokladem je diagnostická činnost, při které se opíráme o teorii i praxi, využíváme různé ověřené metody a nástroje pedagogické diagnostiky a obracíme se i ke své sebereflexi a praxi.

Nejen pro nadané děti máme Klub nadaných makoviček, do kterého zařazujeme činnosti, které děti rozvíjí a stále podporují hravou činnost. Řešíme hlavolamy, labyrinty i různé úkoly. Mezi nejoblíbenější hry patří Mechanix, Magnetrix, Trio, Lonpos, stavebnice Magna a Nexus. Samozřejmě nesmíme zapomenout na plno druhů puzzle, skládaček, ale také klasických her. Neopomíjíme logické stavebnice a využíváme s dětmi i polytechnický koutek, věnujeme se pokusům a vysvětlujeme si při nich různé postupy a strategie.

Často jezdíme na exkurzi do nedalekého Vítčického lesa nebo na biotop Mokroš. Děti v lese pozorují a poznávají rostliny, stromy a keře a také velice rádi chodíme pozorovat přírodu a žabí zpěv na stezce k Hané. Zahrada v naší školce pak není jen prostorem her a zábavy – ale i místem poznávání přírody, učení se vztahu k ní a k životnímu prostředí. Co je to půda? Jak vznikne ze semínka zelenina? Proč patří odřezky z kuchyně spíše na kompost než do koše? To a ještě mnohem více se děti dozví péčí o environmentální záhon a pozorování dění kolem něj. Letos jsme s dětmi zasadili mrkev, petržel, hrášek a ředkvičku, aby věděly, že zelenina neroste celoročně v regálech supermarketu, ale jen v sezoně na záhonu. Také tu máme broukoviště, ježkoviště a hmyzí domeček – ten je využíván hojně, protože děti jsou těmito malými tvory přímo fascinovány a berou často do ruky lupy, aby podrobně zkoumaly jejich život.

V červnu jsme měli projektový den s dobrovolnými hasiči, navštívujeme místní Zámeckou knihovnu, divadlo v Němčicích nad Hanou a každý rok se účastníme Olympiády mateřských škol v Doloplazech. Děti každý rok statečně bojují, i letos se jim to povedlo a odvezli jsme si krásné 2. místo – přesto děti učíme, že není důležité vyhrát, ale zúčastnit se a užít si soutěžení v týmu.

Věnujeme se logopedické přípravě, děti mají možnost navštěvovat kroužky angličtiny a jógy. S dětmi si vyprávíme příběhy a oceňujeme jejich fantazii, věnujeme se i hudební výchově, kde rozvíjíme vnímání melodie a rytmu a kde si děti i zkoušejí vymyslet svůj vlastní text k písni. Tím procvičujeme logopedii, jazykový cit a slovní zásobu nejen nadaných dětí.

Myslíme si, že do mateřské školy by mělo chodit zdravě sebevědomé a veselé dítě, které zažije úspěch. Proto u dětí podporujeme

sebehodnocení, ale i schopnost vidět, že se mi něco nepodařilo, a odhalit, proč. I hledání cesty k nápravě a práce s chybou jsou součástí učení.

MŠ Novoborská, Praha

Petra Broskev Boháčková

Jestli některé z vás napadlo, že naše školka sídlí v Novém Boru, není tomu tak. Je to sídlištní školka v ulici Novoborská na pražském Střížkově. Přesto, že je to dáma v letech (vloni slavila 50 let), její koncept vzdělávání je zcela moderní. Všechny paní učitelky v ní pracují podle programu Zdravá mateřská škola a neustále se vzdělávají a rozvíjejí.

Jedna ze šesti tříd je obohacena o NTC learning. Této metodě, která rozvíjí dětské myšlení u všech dětí, se věnují 11 let. Je zajímavé pozorovat, jak s ní děti rostou, a protože s některými rodinami jsem v dlouhodobém kontaktu, vidím, kam dále směřují jejich kroky. A zahřeje u srdce, že třeba to semínko zvědavosti jsem mohla podpořit.

Při tělocvičných chvílkách každý den zařazujeme různá cvičení NTC na rovnováhu, rozvíjení rotace, chůze po balančních kamenech, chůze po čáře, překážkové dráhy, cvičení s prvky jógy. Venku rozvíjíme přirozený pohyb dětí na školní zahradě (prolézačky, trampolíny, fitness stroje) a využíváme i okolních dětských a sportovních hřišť.

Ale kromě toho, že máme tuto třídu, zveme každoročně Lucku Měchurovou na testování inteligence dětí. K tomuto testování mohou

přihlásit rodiče jakékoliv dítě navštěvující naši školku. Každý rok je o tuto možnost větší zájem a i výsledky jsou každým rokem zajímavější. V posledních letech se „naše“ děti účastní i Logické olympiády a umísťují se na dobrých místech.

Abychom (nejen) těmto nadaným dětem mohly nabídnout další vzdělávací aktivitu, probíhá v naší školce už šestým rokem kroužek Hlavičky. Poté, co si děti odpočinou, se sejdeme v pracovně (ne každá školka má možnost volných prostor, které vznikly po přestavbě vysloužilé sauny) a trávíme spolu 45–60 minut. Proč mají Hlavičky takové časové rozmezí? Vyplývá to z programu, který je zhruba takovýto: nejdříve pár minut procvičujeme pravou a levou hemisféru cvičením, pak děti vypracují pracovní list, který bývá obohacen o prvky Feuersteinovy metody a poté se věnují hram. Člověče nezlob se, domino a pexeso ovšem nečekejte. Děti hrají logické, kooperativní a víceúrovňové hry jak pro jednotlivce, dvojice, tak i pro větší skupinu. Vzhledem k tomu, že dětí bývá kolem 8, mohli byste zahlédnout i několik skupinek dětí hrajících hru, která mnohdy dá zabrat i dospělým.

V případě zájmu pořádám tříhodinový seminář pro rodiče o Problematice nadaných dětí. Tyto semináře jsou hojně navštěvované.

MŠ Oty Synka, Ostrava-Poruba

Eva Durníková

Kouzlení s vařečkou

V Mateřské škole Oty Synka 1834 se uskutečnila výjimečná událost pro nadané děti – projektový den s názvem Kouzlení s vařečkou, zaměřený na rozvoj kuchařských dovedností pod vedením profesionálního kuchaře.

Den začal představením kuchaře, který dětem přiblížil svou profesi, pracovní nástroje a suroviny, s nimiž denně pracuje. Děti se dozvěděly o tom, jak vypadá kuchařův pracovní den, a měly možnost si prohlédnout kuchařské knihy plné zajímavých receptů. Celá akce byla zaměřena na to, aby děti, které projevují zájem o gastronomii, mohly svůj potenciál rozvíjet a naučily se novým dovednostem.

Vrcholným momentem dne byla příprava jednoduchého, ale kreativního pokrmu – „Dětského sushi“ z palačinky, mléčné rýže a ovoce. Děti pod vedením profesionála nejen sledovaly přípravu, ale také si samy vyzkoušely pracovat s ingrediencemi a nástroji. Tento interaktivní přístup jim pomohl rozvíjet nejen jejich kuchařské schopnosti, ale také kreativitu, jemnou motoriku a smysl pro detail.

V naší mateřské škole se snažíme neustále vyhledávat talenty a poskytovat jim podporu v různých směrech. Akce Kouzlení s vařečkou byla pro nadané děti skvělou příležitostí rozšířit si obzory v oblasti, která je baví a motivuje.

MŠ Pastelka, Pardubice

Alena Vavřinová, Andrea Lombard

Děti vedeme k samostatnosti a mají možnost volby, a proto mají každý den v rámci programu Začít spolu možnost vybrat si z několika připravených aktivit. Třídy jsou rozděleny do center aktivit a děti si samostatně vybírají činnosti které je zajímají. Děti se také podílí na plánování aktivit.

Pracujeme s klasickými výukovými materiály, jako jsou didaktické pomůcky, knihy, různorodé materiály, přírodniny, ale již před několika lety jsme začali zařazovat i činnosti s digitálními technologiemi. Zkoumáme elektronickými mikroskopy, programujeme s včelkou Bee-Bot a robotem Cubeto. V letošním roce nám přibyla interaktivní tabule. Tabuli využíváme k mnoha činnostem

a také pro učení NTC. Procvičujeme grafomotoriku, hrajeme logické hry, poznáváme a připravujeme symboly. Sledujeme naučná videa a využijeme tabuli i při spolupráci s rodiči.

Na spolupráci školy a rodiny klademe velký důraz, snažíme se rodiče co nejvíce zapojit do dění v MŠ. V průběhu roku chystáme různé akce pro rodiče s dětmi. Na plotě školky je po celý školní rok vyvěšena zábavná „plotovka“ týkající se aktuálních témat a ročních období.

Každý rok seznamujeme nové rodiče s metodou NTC a s naší spoluprací s Mensou. I v příštím roce budeme s nadšením pokračovat a dále prohlubovat zapojení NTC do činnosti dětí a dále se vzdělávat abychom mohli děti co nejvíce rozvíjet.

MŠ Sion, Hradec Králové

Kristýna Konstátská

V naší MŠ Sion v Hradci Králové jednou za dva měsíce pořádáme odpoledne pro děti a jejich rodiče. Snažíme se pravidelně zařazovat i úkoly, které vycházejí z NTC Learning. V rámci Logického odpoledne připravujeme na stanovištích například piškvorky, sudoku, Bee-Bot včelku, hlavolamy, hádanky, pokusy, experimenty, doplňování řady (barvy, obrázky, symboly, čísla, písmena), origami a prosvětlovací obrázky. Dále aktivity s vlajkami, dopravními značkami, piktogramy, i aktivity

na interaktivní tabuli. Také úkoly na koberci, jako přesun žabiček (Jump logic), převozník (vlk, koza, zelí), a další. Odpoledne probíhá v příjemné atmosféře, kde si můžeme v klidu popovídat a trávit spolu čas.

MŠ Sokolov, Marie Majerové 1650

Zuzana Šuldová

Metodou NTC learning se v naší mateřské škole zabýváme již osmým rokem. Cvičíme rovnováhu, koordinaci oka a ruky v přírodním terénu, připravujeme různé pokusy a luštíme hádanky a rébusy.

Ve školním roce 2023/24 jsme se již podruhé zúčastnili mezinárodní soutěže Pohár vědy. V průběhu tří měsíců ve třech kolech děti plnily úkoly v oblasti kreativní, experimentální a praktické. Například vytvořily znak třídy a bludiště z přírodního materiálu, pozorovaly, jakou sílu má klíčící semínko, které je schopné prorazit i sádku, seznámily se se vzlinavostí a vsakováním a vymyslely zalévací zařízení.

Dalším velkým projektem v naší mateřské škole je Venkovní učení – Stromová stezka a Cesta kolem světa.

Naše školní zahrada je plná vzrostlých stromů a u nich je umístěno pět naučných interaktivních tabulí. Tabule poskytují dětem obrázkovou formou informace o daném stromu a zároveň inspiřují děti k dalším

aktivitám. Tabule jsou doplněny obrázky zvířat, ptáků, ryb, hmyzu a hub, které mohou děti pozorovat ve svém okolí. Na tabulích je také vytvořen prostor pro vlastní tvorbu dětí.

Cesta kolem světa je sestavena jako soubor pěti vedle sebe stojících oboustranných tabulí. Na tabulích je postupně znázorněn celý svět, světadíly a Česká republika. Děti se vlastně mohou projít po celém světě během chvíličky. Informace na mapách jsou dětem zprostředkovány formou obrázků znázorňující věci dětem blízké. Učitelé mají možnost zařazovat hravou formou do každodenních aktivit prvky NTC. Při venkovním učení se děti seznamují se zajímavostmi o jednotlivých státech a světadílech, učí se hravou formou poznávat vlajky a vymýšlejí hádanky.

Venkovní učení –
Stromová stezka a Cesta
kolem světa

mensa.click/1ec

MŠ Štěnovice, okres Plzeň-jih

Jitka Adamová

V naší mateřské škole využíváme principy Mensa NTC Learning od roku 2015. Od začátku spolupráce s Mensou se snažíme o vytváření co nejlepších podmínek pro rozvoj nadání našich dětí. Plánujeme, prohlubujeme i rozšiřujeme mimo jiné i vzdělávací aktivity na základě mnohočetných inteligencí H. Gardnera a zaměřujeme se na vyhledávání činností, při kterých je dítě úspěšné.

Ve školním roce 2023/2024 jsme se věnovali projektu: „Načpak máme bystrou hlavu? K učení i pro zábavu. Navštívíme v malé

chvilí všechny zemské světadílů.“ Vyprávěli jsme si o cestování různými dopravními prostředky, putování známými i neznámými oblastmi a krajinami, zajímali jsme se o lidi a zvířata z různých zemí, či světadílů. Pozorovali jsme, jak se lidé mezi sebou liší, a v čem jsou si naopak podobní. Ve školce jsme ochutnali jídla jiných národů, které nám naše paní kuchařky připravily, vedli jsme rozhovory o svých zážitcích z dalekých cest, ale i o fantastických výletech, které jsme si společně vymysleli. Své představy a vlastní názory děti vyjádřily pomocí různých výtvarných dovedností a technik. Na mapě

a na obrázcích jsme si ukázali místa, kde kdo již byl a odkud kdo je. Seznámili jsme se s různými symboly, tvary, vlajkami a starší děti i s některými číslicemi či písmeny.

MŠ Veselá školka, Šumperk

Renata Kurečková

Dinosauři: Projekt, který otevírá dveře fantazii i vědě

Dinosauři jsou pro mnoho dětí fascinujícím tématem. Velcí, tajemní tvorové, kteří žili na Zemi před miliony let, lákají dětskou představivost a zvědavost.

V rámci projektu mohly děti modelovat dinosaury z modelíny a pak jsme ze slaného těsta společně modelovali kosti jednotlivých dinosaurů. Vytvářeli jsme prehistorické

krajinky z přírodních materiálů. Dokonce si děti mohly vyzkoušet, jaké to asi bylo být archeologem – pracovaly se sádrou, ve které byly zalité kosti, a úkolem dětí bylo kosti očistit a složit si z nich dinosaura. Bylo krásné je pozorovat, jak spolu dokáží spolupracovat.

Též jsme zabrousili do oblasti pokusů, kde jsme si s dětmi vytvořili sopku. Do skleničky jsme přidali ty správné ingredience a „voilà“!

Tento projekt byl krásným příkladem toho, jak lze i do předškolního vzdělávání zakomponovat komplexní a fascinující

témata, která rozvíjejí nejen kognitivní schopnosti dětí, ale i jejich kreativitu a sociální dovednost.

MŠ Zahradní, Zábřeh

Zdenka Šimurdová

Digihrátky v MŠ Zahradní Zábřeh

V naší mateřské škole nabízíme dětem širokou škálu vzdělávacích aktivit, ve kterých zábavnou formou rozvíjíme různé dovednosti a schopnosti v oblasti digitální pregramotnosti.

Mezi velmi oblíbené činnosti patří práce s Bee-Bot včelkou, kde se děti učí základům programování a krokování. Děti si určí, jakým směrem se bude včelka pohybovat po velkém plánu s tématem ročního období, písmen abecedy nebo jednoduchých obrázků, a jakého cíle chtějí na plánu dosáhnout. Poté jednotlivými „kroky“ včelku naprogramují. Občas se dětem nepovede včelku nasměrovat tak, aby zastavila na správném bodě. Právě při těchto chvílích děti zažívají spoustu legrace a učí se metodou pokus – omyl.

Na obdobném principu pracujeme také s robotickou myší, která překonává různé překážky, aby se dostala k sýru.

Každá ze čtyř tříd je těmito pomůckami vybavena. Kromě toho též disponujeme sadami Albi tužek s knihami, globem

a puzzly. Pro nejmenší děti máme v zásobě pohádkové knihy, knihy s říkadly, písničkami a dopravními prostředky. Starší děti pracují s tematickými knihami např. Lidské tělo nebo Letem světem.

Velkým lákadlem je pro děti práce s mikroskopem, který je možné napojit na PC. Tuto činnost preferujeme v malé skupince. Děti zkoumají rostliny, uhynulé živočichy, strukturu potravin nebo lidského vlasu. Badatelské aktivity dětí velmi baví a jsou pro ně netradiční.

Nově jsme také zakoupili velké tablety se sadou barevných sklíček a rentgenových obrázků těl živočichů a také částí lidského těla. Děti přiloží skelet živočicha na tablet, vyberou typ podsvícení (mohou přepínat jednotlivé barvy) a pozorují tělesnou stavbu zvířete. Jedná se o nápodobu rentgenu. Poté děti přiřazují ke skeletu obrázek skutečného živočicha. Při práci s rentgenovými obrázky lidského těla děti získávají vědomosti také samy o sobě a svém těle.

Z barevných sklíček a kamínků děti sestavují mozaiky, vitráže nebo obrázky dle vlastní fantazie, které si mohou také doladit vhodným podsvícením.

Děti si také oblíbily práci s interaktivní mluvící tabulkou. Paní učitelky umístí do volných okének např. loga aut. Do mikrofonu v horní části tabulky namluví správné názvy i s asociačními rýmy. Děti se seznamují se značkami aut zmáčknutím zeleného tlačítka pod symbolem a namluveným pojmem, který slyší z malého reproduktoru. Takto je možné procvičovat zvířátka, rostliny nebo vlajky států. Tuto aktivitu je možné obměnit. V okénkách jsou umístěny otazníky, děti zmáčknou knoflík, uslyší např. název státu a vyberou z rozložených kartiček správnou vlajku.

I takto je možné aplikovat prvky NTC do každodenní činnosti.

Mensa ČR po celé republice pomáhá se zřizováním klubů nadaných dětí (KND). Jejich účelem je podchytit skupinu velmi nadaných dětí již v raném věku a poskytnout jim nadstandardní rozvoj a rozšiřování obzorů. Věkově cílí na první a druhý stupeň základní školy. KND spolupracují většinou s městy a se základními školami, které poskytují pro jejich aktivity vhodné prostory. Čestnost schůzek je zpravidla 2–4 měsíčně a náplní jsou především exkurze, přednášky, aktivity rozvíjející intelektové schopnosti, odborné projekty či logické a deskové hry. Ačkoli většina klubů je zřizována při některé základní škole, některé fungují i zcela „nezávisle“, takže se do nich mohou přihlásit děti z širokého okolí. Konkrétní podmínky přijetí dítěte do klubu si nicméně stanovuje vždy vedoucí příslušného KND.

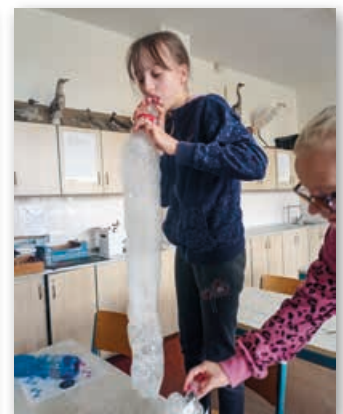
Aktuálně funguje téměř 70 klubů nadaných dětí. Jejich seznam včetně medailonků a zpráv o činnosti najdete na webu deti.mensa.cz

mensa.click/knd

KND při Gymnáziu Vodňany

Klára Hunešová

Mezi Kluby nadaných dětí patří i IQ kroužek Gymnázia Vodňany. Schůzky máme každý týden. Mezi nejoblíbenější aktivity patří různé badatelské pokusy a únikové hry. Letos se nám opět povedla „lávová lampa“, luminiscence různých látek pod UV světlem i výroba oblíbené newtonovské kapaliny. Únikové hry míváme většinou na půdě školy a řešíme zde různé rébusy, logické úlohy i hlavolamy. Na závěr roku jsme letos vyrazili do Techmanie Plzeň objevovat fyziku díky interaktivním exponátům.

KND AD ASTRA, Praha

Jana Večerníková

Celá řada rodičů nadaných a mimořádně nadaných dětí – samozřejmě včetně jejich dětí – bohužel při nástupu dětí do školy propadne obrovské deziluzi. Jaké to je pro dítě, které plyně čte knihy a encyklopedie od 4 nebo 5 let, mluví jedním cizím jazykem, hravě počítá v tisících přes nulu a zajímá se o politické dění?

Jedním slovem: těžké.

Náš klub nadaných dětí AD ASTRA si proto vytyčil za cíl pravidelná setkávání nadaných a mimořádně nadaných dětí na prvním stupni základní školy a nabízí unikátní a strukturovaný koncept cílené práce ve stabilní sociální skupině v rozsahu 20 hodin měsíčně – to zahrnuje čtyři odpoledne po čtyřech hodinách a jednu sobotní expedici, což vydá za jeden školní týden. Zvidavé, přemýšlivé a bystré děti jsou tak saturovány kvalitními podněty v souladu s jejich nadáním.

Klub zároveň konzultuje s učiteli pokroky dětí ve škole, individuální vzdělávací plány atd. Vše konáme s dětmi a pro děti. Cílem klubu je i podpora a další rozvoj vnitřní motivace dětí k poznávání světa, jejich nadání v souladu s jejich potřebami a silnými stránkami jejich osobnosti.

Podstatnou součástí klubu je i rozvoj sociálních dovedností dětí a navázání přátelství mezi nimi. Vnímáme velmi intenzivně, že kamarádi na stejné vlně jsou v životě opravdu důležití, stejně jako umění dobře s ostatními spolupracovat na společných projektech – více hlav prostě více ví.

Na jakých projektech jsme pracovali?

V rámci projektu Hodnoty a jiné ceny jsme v minulém školním roce navštívili Českou národní banku a absolvovali nesmírně zajímavou exkurzi do světa platidel, mincí a drahých kovů. Povídali jsme si o zlatě, stříbře, platině, rhodiu i lithiu. Podívali jsme se do historie na mince, které klubu byly zapůjčeny ze soukromé sbírky jednoho významného numismatika. Děti si tak mohly sáhnout na denár Bořivoje I., pražský groš Václava II., pražský groš Jana Lucemburského a tolar Albrechta z Valdštejna. Vyprávěli jsme si o tom, jak Keltové razili své duhovky, i o tom, co má pro nás doopravdy cenu nejen z hmotného hlediska. Děti mluvily o hodnotách jako zdraví, přátelství, láska nebo harmonie. Je úžasné být u těchto filozofických diskusí.

Pátrali jsme v mapách v projektu Mapy, cesty a čáry – jak se najít, neztratit v krajině ani životě, co nám v orientaci pomáhá a jak mapu vytvořit pro sebe i ostatní. Jak se i podle špatné mapy můžeme někam dostat, když máme otevřenou mysl?

Šroubováky, kladiva, pilky a pilníky jsme vzali do rukou v projektu Analýza a syntéza a řešili jsme, co všechno můžeme rozložit a zase složit. Jaké to je, vymyslet něco nového, co ještě neexistuje? Na toto téma jsme navázali na velikého vizionáře, geniálního a nesmírně pracovitého vědce v dalším projektu – o čem bychom si dnes povídali s Nikolou Teslou?

V průřezovém projektu Myšlenkové mapy vnímáme, jak náš mozek přemýšlí, kdy a díky čemu dostáváme dobré nápady, jak nezapomenout na to podstatné a že někdy opravdu ďábel tkví v detailu.

V oblasti přírodních věd jsme počítali a trénovali na Matematickou olympiádu, povídali si s dětmi o matematice, o její historii a kde všude ji využijeme. Věnovali jsme se chemii, periodické tabulce prvků a tomu, jak všechno souvisí se vším.

Velkým tématem pro děti byla nejen jejich fantazie a představivost, hranice všeho možného až po nekonečnost vesmíru, ale i škola, spolužáci a spolužačky, jak se učíme budovat přátelství, na jakých hodnotách přátelství stojí, jak vycházet s ostatními, i když nám něco vadí, a o zdravých hranicích.

Učili jsme se, jak udělat první krok, když se bojíme, že je úkol pro nás příliš těžký, čelit tomu, že všechno není perfektní, jak s úsměvem jde všechno lépe, jak naše vnímání o složitosti úkolu předjímá způsob našeho řešení, jak efektivně komunikovat, jak s radostí překonat překážky a jak se každodenní drobné dobré návyky sčítají v náš prospěch.

Při výše uvedené časové dotaci čtyř hodin se dá opravdu s dětmi prožít spousta zábavy,

radosti a poučení. I my lektori se učíme od dětí každý den o tom, co je zajímavé a baví, a jejich vhledy (a pohledy) na současný svět jsou moudré a plné nadhledu.

KND Delfíni, Hradec Králové

Romana Poloprutská

V červnu 2024 Delfíni jako obvykle před prázdninami pátrali po pokladu. Tentokrát byla odměna za intelektuální námahu při překonávání překážek na cestě za pokladem vydatnější, a to na oslavu deseti let fungování klubu.

Svou plavbu jsme nepřerušili ani za nepříznivých podmínek, pouze jsme přechodně vplouvali do online a outdoorových vod. Takže vážně 10 let! Vlastně často i nevázně, s humorem Delfínům vlastním. Vlastně i nevládním, protože taky humor neDelfínů si užijeme. Třeba humor cimrmanovský, ten od Adama Lešikara nebo taky od Raymonda Smullyana, tedy takový ten přísně logický. Jak se jmenuje ta jeho knížka...?

To mě přivádí k prvnímu a druhému pilíři, na kterých byl náš klub vystavěn. A připojím i další, které se v našem klubu osvědčily:

Logika

Stejná logická úloha může být výzvou pro děti (i dospělé) různého věku a vzdělání. To se hodí, protože Delfíny navštěvují děti od 1. do 9. třídy různých škol. Úlohy jsou dostatečnou výzvou a zároveň na Delfínech není tlak na rychlost ani bezchybný výkon, takže v uvolněné atmosféře někteří překvapí sami sebe, co zvládnou vyřešit.

Humor

Přispívá k uvolněné atmosféře schůzek a pomáhá naplňovat hlavní cíle fungování Delfínů. Těmi jsou spokojenost, radost, úsměv a smích nadaných dětí. Někteří si užívají, že rozumíme jejich vtipům – někdy dost složitým – aniž by je museli vysvětlovat.

Pestrá činnost

Nemáme žádný seznam doporučených ani zakázaných témat. Přichází s nimi vedoucí klubu, děti, jejich rodiče i další spolupracující osoby. Obecně řečeno si na schůzkách rozšiřujeme obzory a „lámeme si hlavy“. Každého nového Delfína hned ujistíme, že to nebolí. Střídání témat je dobré i k tomu, že nemáme žádného „premianta“ nebo „mého nejlepšího recitátora“, protože každý někdy má a někdy nemá své oblíbené téma. Konkrétní aktivity KND Delfíni můžete najít na webu deti.mensa.cz, zejména v naší fotogalerii na mensa.click/1dd. Tam taky můžete vidět, jak děti pojmenovaly „ostrovy poznání“, na které Delfíni při schůzkách „dopluli“.

Hranice

Naše témata jsou bez hranic, atmosféra uvolněná, humoru hodně... Ale hranice a pravidla jsou na Delfínech důležitá v oblasti mezilidských vztahů. Aby se všichni na Delfínech cítili dobře, o vztazích, etice, morálce a příbuzných tématech mluvíme,

když na ně narazíme, a v posledních letech i cíleně za pomoci odborníků na osobnostní a sociální témata. Naším oblíbeným heslem je: jiný není totéž co divný. Ať už jiný výsledek, jiný názor nebo vkus.

Malé skupiny

Kapacita jedné skupiny Delfínů je 10 dětí. Tak se každý (kdo chce) dostatečně dostane ke slovu a vedoucí (i nestudovaný pedagog, jak je tomu u Delfínů) zvládne reagovat na interakce mezi dětmi, pokud je to třeba. Fungují dvě skupiny Delfínů, které se setkávají na některých exkurzích a celodenních výletech.

Prvňáci i devátáci

Klub byl založen pro 1. až 5. třídu. Když pátáci nechtěli opouštět své parťáky z Delfínů, tak jsme vyzkoušeli, že to půjde i s šestáky, a když šestáci nechtěli... Až jsme to dotáhli k devátákům a občas i k „desátákům“.

Bez bariér

Při vstupu do klubu Delfíni nerozhoduje ani výsledek testu IQ, ani psychologické diagnostiky. Kluby nadaných dětí také představují bezbariérovou možnost, jak víc podpořit nadané děti hned, než proběhne reorganizace školy a vzdělávacího systému, než se upraví legislativa, než...

Moc nesoutěžíme

Už proto, že příležitosti k soutěžení je dost na jiných místech a na Delfínech je důležitější pohoda než vítězství. Při deskových hrách se porovnání sil nevyhýbáme, ale nehrajeme „o zlaté trenky“. Taky si občas demonstrujeme, že nikdo není dokonalý a nikdo neví všechno. Například tipování

všeho možného je dobrou příležitostí. Kolik váží mozek delfína nebo Delfína? Kolik centimetrů pasty vymáčkeme z téhle tuby? Kolik Arnoštů žije v ČR?

Rodiče Delfínů

Klub Delfíni organizuje i výměnu zkušeností mezi rodiči. Dáváme si tipy na zajímavé akce, knížky a hry. Pořádáme setkání rodičů, kde mohou sdílet své starosti i radosti. Rodiče také zpěstřují činnost klubu, zvou nás na exkurze do své firmy, seznamují nás se svou profesí nebo koníčky. A podporují Delfíny slovy i sponzorskými dary.

Spolupráce

Užíváme si interakce se spráteným KlubiQem z České Lípy. Posíláme si šifrované zprávy, potkáváme se online i tváří v tvář na výletech. Spolupracujeme s pedagogicko-psychologickou poradnou, jejíž pracovníci vedou některé schůzky. Rádi sdílíme zkušenosti se studenty pedagogiky a psychologie. Spolupracujeme s Národním pedagogickým institutem v rámci Síť podpory nadání. Knihovna města Hradce Králové nám poskytuje příjemný základní tábor pro naše schůzky. Mense Česko děkujeme za startovací balíček deskovek, know-how i za dosavadní podporu.

To bylo deset tipů nasbíraných během desetileté plavby na 359 ostrovů poznání. Na startu školního roku 2024/2025 se těším na další ostrovy poznání, na Delfíny známé i na ty, se kterými se ještě seznámím. Ráda se taky dozvídám, kam dál plují absolventi Delfínů, takže jestli toto některý čte, potěší mě i Delfíny, když k nám vyšle nějaký signál. A nemusí být nutně šifrovaný.

KND při ZŠ a MŠ Blansko

Miroslav Konvalinka

V našem kroužku pro nadané děti se věnujeme výhradně přírodě.

Někdo by si řekl, že to není dost. Někoho přeci zajímají chemické pokusy, fyzikální pokusy, někoho zajímá matematika či dějepis... To je ovšem velký omyl. Věci okolo nás mnoho lidí dělí na jednotlivé disciplíny – ale jak by takoví lidé objasnili třeba zmiňovanou matematiku? Vždyť tato královna věd je také jazykem fyziků a používají ji i archeologové při radiokarbonové metodě datování, kdy zohledňují poločas rozpadu izotopu uhlíku. Na tom je krásně vidět, že přírodě je úplně jedno, jak si to lidé uměle rozdělili. Stále si žije svým životem a jenom se může pousmívat tomu, jak nějaký človíček striktně odděluje chemii od biologie či matematiku od cizího jazyka (jistě znáte Zipfův zákon).

Na následujících řádcích bych chtěl vypíchnout, co z našeho pohledu (mého a kolegyně Vlasty Ševčíkové) naše svěřence zaujalo nejvíce.

Jednoho dne k nám přišel profesionální redaktor novin. Žáci si mohli vyzkoušet, jak taková tvorba novinového článku probíhá, a použili k tomu pokročilý počítačový program – úplně stejný jako používá špičkový šéfredaktor. Jako odměnu dostal každý z žáků vytištěný článek, na kterém

všichni společně spolupracovali za pomoci odborníka. To se jen tak někomu nepoštěstí.

Bylo rovněž zajímavé zjistit, kdo je „matematik“ a kdo „fyzik“. To se pozná tak, jakým způsobem řešili zajímavou pohybovou úlohu. Zadání bylo poměrně jednoduché. Ze dvou měst vzdálených rovných 100 km proti sobě vyjedou současně dva vlaky, každý rychlostí 50 km/h. Zároveň vyletí od jednoho vlaku moucha rychlostí 100 km/h. Letí tak dlouho, dokud nedosáhne naproti jedoucímu vlaku. Až se tak stane, letí nazpátek, dokud se nesetká s prvním vlakem. Pořád létá sem a tam, dokud se vlaky nepotkají. Úkolem je spočítat, kolik km moucha nalétá. „Fyzik“ uvažuje následovně: pokud jsou vlaky vzdálené 100 km a každý z nich se pohybuje rychlostí 50 km/h, tak se přibližují rychlostí 100 km/h. Setkají se tedy za hodinu. Pokud tedy moucha létá rychlostí 100 km/h po dobu 1 hodiny, tak nalétá přesných 100 km. „Matematik“ uvažuje odlišně. Dráha mezi každými dvěma krajními polohami se totiž zmenšuje. Existuje zde určitá paralela se samovolně se vybíjející baterií. Jistě tušíte, že se jedná o nekonečnou konvergentní geometrickou posloupnost. Nemałym úspěchem bylo, že některé žáky tato myšlenka napadla. Samozřejmě po dětech z 1. stupně nemůžeme chtít znát součtový vzorec pro tuto řadu. Limity v nevlastním bodě je teprve čekají.

S velkým úspěchem se setkala řešení logických hádanek. Trochu těžším oríškem pro ně byl úkol vymyslet otázku, která je vysvobodí z vězení. Přijdou ke dvěma dveřím. Jedny vedou na svobodu, druhé do smrtelné pasti. U každých dveří stojí drak. Jeden ze dvou draků je notorický lhář, druhý drak mluví vždy pravdu. Můžeme položit pouze jednu otázku, na kterou je odpověď buď ano, nebo ne. My ovšem nevíme, který drak je notorický lhář a který vždy mluví pravdu. Pokud bychom mohli položit dvě otázky, řešení by bylo jednoduché. Máme ovšem pouze jednu možnost. Otázka zní... Trochu vás potrápím a zkusíte na ni přijít sám, milý čtenáři.

KND při MŠ Čs. Exilu, Ostrava-Poruba

Nikol Zdráhalová

Již druhým rokem se v našem KND věnujeme multikulturní výchově. S dětmi na lekci společně cestujeme po celém světě a prostřednictvím prožitkového učení poznáváme vybrané země, jejich kulturu a různorodost obyvatelstva. Naším hlavním cílem bylo vzbudit u dětí zájem a touhu poznávat svět a vytvářet povědomí o existenci jiných kultur a národností.

V tomto školním roce jsme se s dětmi takto vydali do Itálie, Chorvatska, Egypta, ale také do Kanady, Mexika, Japonska nebo třeba na Antarktidu a do Austrálie. Děti si například vyzkoušely, jak voní italské koření, jak se jí hůlkami, rozluštily starověké tajné písmo nebo surfovaly na vlnách jako správní Australané. Při prováděných pokusech pozorovaly výbuch mexických sopek, zvedaly ledovou kru pouze pomocí soli a nitě a ověřily si platnost Archimédova zákona vkládáním předem zvážených kamenů do odměrného válce s vodou. Každou lekci doplňovala také překážková dráha s prvky NTC.

Nad rámec těchto lekcí proběhlo také sedm vzdělávacích exkurzí nejruznějšího zaměření. Děti se zúčastnily hudebně-dramatického

workshopu pro mateřské školy, který pořádá Janáčkova filharmonie Ostrava. Cílem bylo stimulovat kreativní myšlení a trénovat pozornost. Děti rozvíjely poslechové i pohybové dovednosti, udržovaly rytmus i tempo a pracovaly s hlasem.

V rámci rozvoje informačních technologií jsme zařadili robotický workshop v ZŠ Pokorného. Pro děti byly připraveny úkoly s robotickou sadou VEX123. Děti pracovaly samostatně i v malých skupinách a plnily zadané úkoly. Učily se pracovat se čtvercovou sítí, s různými symboly, možnostmi zápisu postupu nebo cesty. Sestavovaly postup řešící konkrétní situace. Tyto úkoly u dětí rozvíjely logické a algoritmické myšlení.

Na přání dětí jsme také navštívili Železniční muzeum moravskoslezské. Dále děti zkoumaly horniny v Geologickém pavilonu VŠB-TUO nebo se na chvíli staly reportéry v regionálním zpravodajském studiu FABEX MEDIA. Na této poslední exkurzi měly děti jedinečnou příležitost seznámit se s prostředím studia, na vlastní kůži si vyzkoušet povolání moderátora a hlasatele, zažít si vizuální efekty zeleného pozadí a ztratit se například v prostředí Minecraft, které, jak se ukázalo, velmi dobře znají.

KND při ZŠ Boženy Němcové, Zábřeh

Michaela Egerová

Zvědavci ze Zábřeha

Doslova za břehem Moravské Sázavy najdete základní školu, ve které sídlí jeden z nejzvědavějších kroužků v ČR. Zvědavci se scházejí na 2. ZŠ Boženy Němcové, která si zaslouží v podpoře nadání na vysvědčení určitě jedničku.

Klub nadaných dětí Zvědavec vznikl teprve nedávno. Bádají v něm děti od sedmi do třinácti let a na cestě za poznáním je provází školní koordinátorka podpory nadání. Nadané děti jsou jako malé vysavače vědomostí, takže za rok se stihne vystřídat spousta témat. Nebojíme se pokusů, výroby masť, vikingů ani lití olova. Úspěch sklídlil i Bitcoin, na kterém děti cvičily mozkové závitky převáděním jednotek a chuťové pohárky, když si vyrobily a snědly symbolickou minci z čokolády. Genetika může být zajímavá i pro třetáky a duši alespoň trochu poetickou může potěšit psaní haiku. Děti také přichází se svými nápady a podněty. Ve Zvědavci se věnujeme tématům přírodovědným i humanitním, nejdůležitější je propojit informace a zábavu. Učení je pro děti hra, a pro mnoho bystrých žáčků ta nejoblíbenější.

I díky tomu, že klub není zaměřen na určitou oblast nebo téma, může zaujmout širší spektrum zájemců, hlavní je chtít. Cílem není jen dozvědět se nové věci, ale společně si to užít. Vždycky se snažíme, aby si všechny děti z hodin něco odnesly, zajímavosti nebo třeba výrobky jako masážní masť.

Dobře víme, že každé dítě si zaslouží pomoc. Nadané děti se mohou projevovat mnoha způsoby, nechceme zavírat před signály oči. Spolupracujeme s Mensou Česko a žáci měli možnost zúčastnit se testování. Zavádíme nově i systém vyťahovaných hodin s různorodými tématy. Ovšem individuální přístup je pro nás také velmi důležitý. Více žáků navštěvuje i vybrané hodiny ve vyšších ročnících.

Nastartovali jsme motor, ale teprve se rozjíždíme. Chceme, aby se každý zvědavec i Zvědavec cítil vyslyšen díky systému podpory nadání na naší škole. Máme pro všechny rodiče a děti velkou novinku! S nadšením můžeme oznámit, že od školního roku 2025/2026 budeme otevírat na 2. ZŠ Boženy Němcové Zábřeh třídu Světa vzdělání pro nadané!

KND při ZŠ Didaktis, Brno

Irena Matušková

Didaktisová detektivní akademie

Na Základní škole Didaktis v Brně se v září 2023 otevřel nový a tajemstvím opředený kroužek s názvem DiDA. Tento kroužek byl určen pro děti, které mají rády záhady, detektivní práci a touží po dobrodružství. Celý rok byl koncipován jako tréninková škola pro budoucí detektivy, kde si mladí účastníci mohli vyzkoušet různé techniky a metody, které používají skuteční kriminalisté.

Na úvodním setkání děti složily slavnostní slib před Agentem trenérem, který je následně přijal jako Agenty ve výcviku. Každý účastník si zvolil své krycí jméno, zakódoval své osobní údaje do čárového kódu a pomocí binárního kódu si pak zašifroval své skutečné jméno. Nechyběl průkaz agenta s fotografií s nezbytnými tmavými brýlemi, odznak akademie a Top Secret složka. To vše symbolizovalo začátek v detektivním světě.

Během celého roku čekala děti řada napínavých úkolů a výzev. Naučily se, jak vyplnit evidenční kartu zločince, což zahrnovalo přesný popis osoby, který později využily při pátrání po podezřelém. Další lekce byla zaměřena na daktyloskopii, kde se děti učily snímat otisky prstů, porovnávat papírní linie a také rozpoznávat stopy obuvi. Hledání místa činu pomocí drobných fotografických indicií bylo pro děti vzrušující

výzvou, stejně jako pátrání ve tmě za pomoci termokamery.

Postupně si děti vyzkoušely různé další disciplíny, jako forenzní antropologii, kde skládaly nalezené kosti, mechanoskopii, při níž se zaměřily na hledání správného klíče k zámku, nebo kryptografii, kde luštily šifry a prolomovaly kódy. V průběhu roku řešily v detektivních týmech různé případy, jako Záhadu tajemného domu, Únos domácího mazlíčka, Případ ukradené knihy, Bankovní loupež a další záhadné situace.

Celoročním elánem a pílí všichni Agenti ve výcviku úspěšně splnili potřebné úkoly a získali dostatečný počet hvězd za svou práci. S hrdostí převzali diplomy, čímž si zasloužili hodnost Agent junior. V příštím ročníku Akademie si pro jistotu hned rezervovali místa, aby mohli pokračovat ve svém detektivním dobrodružství.

KND při ZŠ Englišova, Opava

Simona Martinková

Klub nadaných dětí v Opavě při ZŠ Englišova úspěšně pokračuje ve své činnosti již čtrnáctým rokem. Během této doby jsme se stali pevným bodem v rozvoji talentů a dovedností dětí z opavských škol. Naším cílem je poskytovat pestrou škálu aktivit, které podporují intelektuální, kreativní i osobnostní rozvoj dětí.

Ve školním roce 2023–2024 jsme se zaměřili na čtyři základní témata, kterým jsme se věnovali na tematicky propojených schůzkách.

Prvním bylo zemědělství a zdraví potravin, které jsme prozkoumali v Národním zemědělském muzeu v Ostravě. Zde se děti seznámily s tím, jak se potraviny získávají a jak důležitá je jejich kvalita pro naše zdraví. Dále jsme se věnovali procesu zpracování obilí v místním mlýně, dozvěděli jsme se o všech fázích jeho zpracování a poznali jsme typické mlynářské výrobky. Nakonec jsme navštívili Slezskou pekárnu, kde jsme odhalili tajemství pečení chleba a jemného pečiva. Tento praktický pohled na potravinářský průmysl byl obohacujícím zážitkem, který dětem ukázal důležitost kvality potravin v našem každodenním životě a umožnil jim pochopit celý cyklus výroby potravin, od pěstování až po finální produkt na našem stole.

Druhou oblastí byly badatelské programy, které jsme realizovali ve spolupráci s pedagogy ze ZŠ Englišova a Mendelova gymnázia v Opavě. Na ZŠ Englišova jsme zkoumali složitou strukturu a fascinující vlastnosti motýlích křídel. Diskutovali jsme o tom, jak by tato zjištění mohla využít bionika, což je vědecký obor,

který se inspiruje přírodními řešeními pro technologické inovace. Na Mendelově gymnáziu si děti vyzkoušely roli detektivů v kriminologické laboratoři. Pomocí chemie a biologie zkoumaly DNA, zatímco logika jim pomohla při vyhodnocování indicií vedoucích k vyloučení pachatele. Děti zjistily, jak věda a deduktivní myšlení mohou sehrát klíčovou roli při řešení záhad a celý program jim přiblížil fascinující svět forenzní vědy a rozvíjel jejich analytické myšlení.

Třetí oblastí byly umělecké ambice našich členů. Na ZŠ Englišova děti vymýšlely a připravovaly scénky pro animovaný film, na což se připravily díky návštěvě výstavy Imaginarium. Na programu ke Dni konstrukce si pak děti vyzkoušely roli architektů, kdy se zabývaly mechanikou potřebnou při navrhování budov, mostů a dalších stavebních děl. Tato aktivita nejenže rozvíjela jejich kreativitu, ale také jim poskytla praktický pohled na technické aspekty architektury. Děti si vyzkoušely, na co všechno musí architekt pamatovat, aby jeho stavba přežila století.

Kromě toho jsme letos využili příležitosti 800. výročí první písemné zmínky o Opavě a zaměřili jsme se na historické události, které ovlivnily vývoj našeho města, a na významné architektonické a umělecké památky v Opavě. Na workshopech organizace OKO jsme se věnovali těmto tématům do hloubky, což dětem umožnilo lépe porozumět kulturnímu dědictví našeho města a jeho významu pro současnost.

Každý rok přicházíme s novými a zajímavými programy, které děti motivují k objevování nových oblastí vědění a umožňují jim rozvíjet své schopnosti v přátelském a inspirativním prostředí. Děti tak mají možnost zapojit se do různorodých projektů, soutěží, exkurzí a dalších vzdělávacích aktivit, které jim pomáhají objevovat a rozvíjet jejich potenciál.

Školní rok 2023/24 byl pro Klub nadaných dětí Opava opět velmi plodným obdobím, plným poznávání, kreativity a rozvoje talentů. Těšíme se na další rok, kdy budeme pokračovat v podpoře našich nadaných žáků a jejich zájmů.

KND při ZŠ F. L. Čelakovského, Strakonice

Jana Rohová, Lenka Kloudová

V letošním školním roce se náš klub rozrostl, máme tedy klub na prvním i druhém stupni. A co všechno jsme letos podnikli?

Na podzim jsme se s pěknými výsledky zúčastnili Logické olympiády a navštívili jsme plzeňskou Techmáníi. Při schůzkách klubu jsme postavili sluneční minielektrárnu, funkční větrák a několik elektrických obvodů. Vytvořili jsme velkou GraviTrax dráhu a zahráli si únikovou hru. Také jsme, jak se již stalo milým zvykem, navštívili strakonické gymnázium, se kterým náš klub spolupracuje. Tentokrát jsme se dozvěděli něco z fyziky a biologie.

Ve druhém pololetí nás čekal úžasný výlet na Akademii věd – konkrétně do Ústavu živočišné biologie a genetiky. Prohlédli jsme si zárodečné buňky a vývoj myši. Děti byly nadšené z myších mláďat, která mohly pozorovat v různém stadiu růstu. Pozorovali jsme, jak se zárodečná buňka dělí.

Podívali jsme se na výzkumný chov miniprasátek. Navštívili jsme laboratoř s operační místností, prohlédli jsme si a vyzkoušeli přístroje. Zjistili jsme, jak můžeme ovlivnit frekvenci tepu. Rekord byl z 90 na 171 tepů. V laboratoři genetiky jsme z banánu zkusili dostat DNA. Podařilo se. Dokonce jsme si DNA mohli vyndat ze zkumavky špičkou párátko.

Všichni vědci se nám velmi věnovali, odpovídali na naše zvědavé otázky a chválili naše znalosti.

Při schůzkách klubu jsme dělali pokusy s barvou a vyzkoušeli si vytvořit medúzu, stavěli jsme ze stavebnic, hráli společenské a únikové hry. Postavili jsme obří bublifuk. Pan Štrobl nám udělal zajímavou přednášku ze své cesty po Himalájích. Na gymnáziu jsme si vyzkoušeli roboty a chemické pokusy. V červnu jsme měli zajímavou návštěvu – přijel si s námi popovídat známý český horolezec a cestovatel pan Trávníček.

Z činnosti naší práce s nadanými dětmi vyšla i publikace pro pedagogy a rodiče – Nadané dítě na 1. stupni ZŠ (nakl. Raabe).

A co plánujeme na příští rok? Neprozradíme. Ale děti se mají na co těšit!

KND při ZŠ Louny, Přemyslovců

Michaela Vaňková

Při pravidelných schůzkách se zabýváme logickými úlohami, badatelskými výpravami, pokusy a společenskými hrami. Ke Klubu nadaných žáků jako každý rok otvíráme i IQ Klubík, který je určený nejmladším žákům a těší se velikou oblibě. V roce 2023 se skupina nadaných žáků vydala na setkání nadaných žáků do Kadaně, kde společně

s dalšími účastníky z různých škol bádali nad zapeklitými úkoly. Nadaným žákům se dále věnujeme i v běžné výuce, do které zařazujeme prvky kritického myšlení a skupinové i individuální projekty. Mezi pravidelné a velmi oblíbené činnosti patří i výpravy za vědou a poznáním do vědecko-zábavných center.

KND při ZŠ Lupáčova, Praha

Alena Špádová

Do budovy v Lupáčově ulici, v bezprostřední blízkosti Olšanského náměstí v Praze 3 – Žižkov, mířili školáci již za císaře pána. Tenkrát nesla název Jubilejní obecná škola císaře Františka Josefa I. – a v letošním roce slaví 111 let od svého založení.

Dnes škola svým žákům nabízí rozšířenou výuku jazyků a ICT, bilingvní třídy, rodilé mluvčí, sportovní kurzy, zahraniční výjezdy a projekty, klub nadaných žáků, přípravu na mezinárodní zkoušky z angličtiny, spolupráci s British Council a UNESCO a je také fakultní školou UK. Při vzdělávání je využívána metoda CLIL a tandemová výuka i heuristický způsob výuky v přírodovědných předmětech. Žáci rozvíjejí své klíčové kompetence v Žákovském parlamentu a jejich rodiče aktivně podporují další rozvoj školy v Rodičovské unii. Ve svém Školním vzdělávacím programu základní škola zakotvuje také podporu rozvoje nadání v projektech pro nadané děti již od první třídy a toto naplňuje ve všech vzdělávacích směrech po celou dobu studia žáka na škole.

Jednou z forem této podpory je Klub nadaných dětí, který na škole funguje od roku 2018. Cílem Klubu je zábavnou a inspirativní formou podporovat rozvoj logického myšlení dětí, jejich všeobecné znalosti, vlastní fantazii a kreativitu. Klub je rozdělen do dvou skupin. První skupina sdružuje žáky prvních tříd, u kterých je zohledněno, že ještě plně neovládají čtení, psaní a počítání, druhou skupinu navštěvují žáci 2.–4. tříd.

Naše setkání jsou vždy zaměřena na konkrétní, dětem blízké téma. Během práce je zohledňována individualita a specializace jednotlivých dětí a program jednotlivých setkání je připravován tak, aby byl pro ně inspirující a motivoval je k získávání dalších informací a dovedností. Podporujeme práci v týmu, děti jsou motivovány ke sdílení svých závěrů a názorů s ostatními, jejich klidnému věcnému prodiskutování a přijímání společných závěrů s respektováním výhrad a připomínek. Získávají tak cenné zkušenosti, které jim pomáhají snáze fungovat v jiných dětských a dalších skupinách mimo klub.

Děti si obvykle na začátku setkání musejí samy vyloučit konkrétní téma, kterému

se budeme věnovat. Následně toto téma rozvíjíme formou řešení nejrůznějších rébusů a šifer. Děti získávají nové znalosti a dovednosti související se zvoleným tématem a na závěr v kreativní části vytváření něco, co s probíraným tématem souvisí. Výtvory jsou pak vystavovány v místnosti přístupné rodičům, takže jim děti mohou svou práci prezentovat a o daném tématu s nimi diskutovat.

V loňském roce jsme se například věnovali léčivým bylinám a v závěru setkání děti vytvořily nádherný herbář smyšlených léčivých bylin s profesionálním popisem charakteristik jednotlivých rostlin a jejich použití. Na jaře vytvořily model jarní zahrady, následně doplněný jejími obyvateli z keramické hlíny. Na setkání věnovaném šnekům si děti musely nejprve najít papírové šneky s rébusy a na závěr hodiny si pomalovaly skutečné šnečí ulity. Velký úspěch mělo také velikonoční setkání s rébusy schovanými v obalech z Kinder vajíček se závěrečným malováním společného obřího vejce, míchání čarodějných lektvarů se seznámením se základy chemických reakcí nebo setkání věnované Japonsku, kdy si děti vyzkoušely i práci s hůlkami a malování japonských znaků štětcem a tuší.

V loňském roce se nám také velmi osvědčilo provázání témat našich setkání s exkurzemi. Nejprve se zvoleným tématem zabýváme na jednom až dvou setkáních ve škole a pak si znalosti rozšíříme odpovídající exkurzí. Na jaře jsme se tak věnovali tématu vody z pohledu přírody a po přípravném setkání ve třídě jsme absolvovali program Obojživelníci a Bezobratlí v DDM Stanice přírodovědců na Praze 5 s následnou exkurzí do Dolních Počernic, kde nás čekal program Život vody od Lesů hlavního města Prahy. Děti si propojily a rozšířily získané informace o vodě přímo v terénu včetně odchyty vodních živočichů a hodnocení kvality vody na základě naměřených fyzikálních veličin a biologických markerů a na závěr vytvořily atlas vodních živočichů sestavený z vlastních kreseb.

V závěru školního roku jsme zahájili další projekt věnovaný vesmíru. Po přípravném setkání ve třídě jsme navštívili hvězdárnu v Dáblicích s programem Planety, zajatci

Slunce. Následovala prohlídka hvězdárny a po ní kvíz plný šifer a rébusů nazvaný Test základních znalostí astronauta. Na následujícím setkání jsme pak navázali řešením náročnějších rébusů a šifer souvisejících s vesmírem, které děti řešily v menších týmech. V závěru setkání si pak děti sestavily knihu vesmírných misí, na které by chtěly vyrazit. V letošním školním roce na tento program navážeme například průzkumem terénu zkoumaného vesmírného tělesa, hodnocením vhodnosti pro život a komunikací s tamními obyvateli. Vše opět doplníme vhodnými exkurzemi do vzdělávacích institucí. Jako vždy s maximální podporou dětského vnímání světa, jejich zvědavosti, fantazie a kreativity.

KND při ZŠ Masarova, Brno

Renata Miková

Nadané děti na Masarce

Na základní škole Masarova v brněnské Líšni již osmým rokem úspěšně působí Klub nadaných dětí, ve kterém se scházejí zájemci z 2.–5. tříd. Na schůzkách se věnujeme rozvoji schopností a nadání napříč různými oblastmi. Zvládáme jazykové rébusy, luštěnky, přesmyčky, deskové hry, stavebnice, logické úkoly, poznáváme a objevujeme zajímavosti ze světa přírodních věd, šířujeme. Letos jsme také připravili herní odpoledne s deskovkami pro rodiče, prarodiče, sourozence a kamarády. Během roku jsme navštívili spoustu odborných pracovišť (muzea, VUT, laboratoře MU, tiskárnu, magistrát města Brna). Děti zvládly také samostatně naprogramovat strojní součástky nebo pracovat s 3D tiskárnou.

Nejenom děti z Klubu, ale i další žáci s hlubším zájmem o různá témata kolem

nás, se letos setkali na Dětské vědecké konferenci, kterou jsme u nás na Masarce uspořádali již počtvrté. Dostali jsme možnost nahlédnout do filmového světa, plného různých triků, do říše exotických domácích mazlíčků i ohrožených zvířat, cestovali jsme vesmírem, poznávali velmi důležité části naší neživé přírody, relaxovali za zvuků klasické hudby našich nejznámějších hudebních génů a na závěr jsme se loučili pomocí technologie budoucnosti AI. Diváci, z řad žáků různých tříd, spolužáků přednášejících, rodičů, kteří přišli podpořit své děti, a odborné poroty, pak kladli dětem všetečné otázky, kterými se témata ještě více rozvíjela. Prezentace sklidily velký ohlas a zaslouží si uznání. Prezentující žáci 1. až 8. ročníku překvapili svou bezprostředností, vystupováním, znalostmi, hlubokým zájmem o vybraná témata a schopností komunikace i v neplánovaných situacích.

KND při ZŠ Příbor

Martina Brožová, Jana Bilská

Od října školního roku 2023/2024 působí na naší škole Klub nadaných dětí. Loni ho navštěvovalo osm dětí, které během schůzek řešily logické úkoly, hlavolamy, zkoušely si chemické, biologické a fyzikální pokusy, pracovaly s ozoboty. Při všech aktivitách si děti hravou formou rozvíjely logické myšlení a čtenářskou gramotnost, učily se spolupracovat a soustředit se na práci. Dvakrát jsme se vydali hledat poklad. Poprvé jsme řešili zašifrované zprávy na starém hřbitově v Příboře a podruhé na konci školního roku na školním hřišti. Odměnou byly dětem sladkosti.

KND Zvědálek při ZŠ Dukelská, Mladá Boleslav

Zuzana Knesplová

Všimni si na jaře...

Letošní jaro jsme pojali s prvostupňovými Zvědátky všímavě. V nedalekém lesoparku Štěpánka měli možnost zkoumat, co roste a kvete. Jednu rostlinu si mohli vybrat a prozkoumat ji co nejvíce způsobem a smysly, jako by ji viděli poprvé. Mohli rostlině dát i originální název. K ruce měli vedle svých pěti smyslů také pravítka, papíry, tužky... Vznikly tak originální projekty, kdy děti zkoumaly, zda květy rostlin barví a smetankou lékařskou a dalšími rostlinami vybarvily papír, nebo ty odvážnější z nich i některé části rostlin ochutnávaly. Vedle žlutavy „objevily“ nové rostliny jako uvoděnkou, jakokopřivu či bělku.

KND při ZŠ Tyršova, Frenštát pod Radhoštěm

Drahomíra Palionová

Klub nadaných dětí na naší škole funguje od roku 2010. V uplynulém školním roce jsme se opět věnovali rozvoji talentů a zájmů našich členů prostřednictvím pestré škály aktivit. Naše exkurze, workshopy a tematická setkání nejen obohatily znalosti dětí, ale také podpořily jejich kreativitu a týmovou spolupráci, zájem o vědu, historii a techniku. Každá akce byla pečlivě připravena s cílem rozvíjet různé aspekty nadání našich členů. Věříme, že tyto zkušenosti přispěly k jejich osobnímu a intelektuálnímu růstu. V následujícím článku bychom rádi shrnuli nejzajímavější momenty a úspěchy, které jsme společně zažili.

Po stopách poutníků a Cesta do Indie

Školní rok jsme zahájili exkurzí na kopec Marek, kde jsme se ponořili do frenštátských pověstí a legend. Děti měly možnost navštívit kapličku sv. Marka, historickou památku postavenou na paměť období moru, a při té příležitosti se seznámily s příběhy o moru a ve skupinách plnily různé úkoly. Při říjnové besedě o Indii nám pak pan učitel, který procestoval Indii vlakem, prostřednictvím fotografií, videí a poutavého vyprávění představil město Agra, domov slavného Taj Mahalu nebo národní park Nagarhole. Děti si také vyzkoušely napsat své jméno v sanskrtu.

Exkurze do Muzea meteoritů, bojová hra a programování

V listopadu nám při exkurzi do Muzea meteoritů ve Frýdku-Místku jeho zakladatel Jaroslav Filip přiblížil, co meteority jsou, odkud pocházejí a jaké mají fyzikální vlastnosti. Viděli jsme meteority, železné meteority a pallasity – největší pozornost přitom vzbudil třináctikilový meteorit, který si děti mohly potéžkat.

Při dalším setkání mohly děti prokázat své schopnosti a znalosti při bojové hře, kde se musely vypořádat s úkoly z historie, matematiky, hádanek a fyzických dovedností.

Na konci měsíce jsme se zaměřili i na programování – to děti nadchlo svou logikou a efektivitou. K dispozici jsme měli několik sad stavebnic LEGO Education SPIKE Prime, které děti učí kriticky přemýšlet a zároveň je baví. Během dvou hodin se dětem podařilo složit několik zajímavých výtvorů, které programovaly pomocí bloků bez nutnosti znát jakýkoliv kód. Badatelský přístup a odvaha řešit nové výzvy byly pro děti velmi motivující. Jejich činnost byla doprovázena nadšením, když se jejich poskládané zvířátko či kolotoč začal hýbat, blikat a vydávat zvuky.

Exkurze v HBZS a svět organismů

V lednu jsme se vydali na nezapomenutelnou exkurzi do Hlavní báňské záchranné stanice (HBZS) v Ostravě-Radvanicích. Ta nám otevřela dveře do světa báňských záchranářů, kteří se dennodenně vydávají do nehlubších útrob země, aby chránili životy a majetek. Hlavní báňská záchranná stanice patří k předním institucím svého druhu v České republice. Procházeli jsme skladem s potápěčským i lezeckým vybavením, velitel pan Šulej nám detailně popsal, jak se báňští záchranáři připravují na možné havárie a jakým způsobem řeší různorodé situace pod zemí, a žáci měli příležitost položit otázky a dozvědět se více o zajímavých případech, které tito odvážní muži řeší v rámci své profesionální dráhy. Na konci dne žáci uznale připustili, že práce báňského záchranáře nebo důlního pracovníka rozhodně není jednoduchá.

V březnu jsme se zaměřili na okouzlivý svět živých organismů. Děti měly možnost prozkoumat různé preparáty živočichů pod mikroskopem a objevovat detaily, které běžně nevidíme. Následně jsme se ponořili do světa hmyzu, kde jsme se dozvěděli mnoho zajímavostí o jejich životě a přizpůsobení se prostředí. Děti pracovaly ve skupinách a prezentovaly své poznatky ostatním, což podpořilo jejich komunikační dovednosti a schopnost týmové spolupráce.

Trénink mozku a učení s radostí

V dubnu jsme se věnovali tréninku mozku prostřednictvím her a cvičení zaměřených na posilování paměti, koncentrace a myšlení. Jednou z hlavních metod byla hra s asociacemi, která dětem pomohla lépe si zapamatovat informace. Děti se učily přiřazovat obrázky k různým slovům a pojmům a poté je spojovat pomocí vizuálních asociací. Tato aktivita nejen rozvíjela jejich kognitivní schopnosti, ale také přinesla spoustu zábavy.

Zábava a učení se spojily dohromady i při dalším setkání, kde vytvořily jedinečnou a vzrušující výuku – ta odstartovala matematickou křížovkou a skončila záhadou života želv. V našem dobrodružství objevování a učení hrála klíčovou roli inovativní metoda nazvaná I.N.S.E.R.T. Tato metoda není jen zkratkou, ale celým rámcem pro porozumění, který vede děti k hlubšímu učení se s radostí a zapojením.

Kromě toho jsme se během školního roku podívali mimo jiné do svíčkárny, na výstavu Svět kostiček, výstavu klobouků nebo výrobu teplotních čidel a snímačů SENSIT.

Věříme, že i tento školní rok nám přinese nové výzvy a příležitosti k rozvoji talentů našich členů.

KND Zvídálek při MŠ Dvořákova, Ostrava

Jana Masníková

Klub Zvídálek se schází pravidelně jednou týdně. Na našich schůzkách jsme řešili logické úlohy, hráli deskové hry, četli si v knihách, diskutovali, pozorovali a experimentovali. Zjišťovali jsme například, kdo všechno se může vylíhnout z vajíčka, jak žijí šneci, proč se stromům na podzim barví listy, jak se rozmnožují rostliny či jak je to s mícháním barev. Děti si hrdě vedly vlastní badatelské deníky. Na poslední schůzku jsme pozvali rodiče, aby je děti provedly klubovnou a ukázaly jim to nejlepší, co jsme společně zažili. Rodiče se pobavili také u vlastního úkolu – luštění přísloví zakódovaných do obrázků. Činnost klubu podpořilo prostřednictvím grantu statutární město Ostrava.

LogIQ klub, Klatovy

Kateřina Vágnerová

Klatovský LogIQ klub nadaných dětí má již 11letou tradici. Schází se každý týden po školní výuce přímo v základní škole, a to hned na dvou základních školách. Je určen žákům I. stupně ZŠ a je rozdělen na skupinu mladších dětí 1.–2. třída a starších dětí 3.–5. třída. Zájemci z řad odrostlých členů pomáhají s klubovou činností jako asistenti.

Mezi klubové aktivity patří vědecké bádání, řešení logických úkolů, luštění šifer, čtenářské aktivity, hraní deskových her a exkurze na zajímavá místa. Vyvrcholením každoroční klubové činnosti je vědecký badatelský týden v létě, na jehož organizaci a badatelských aktivitách se podílí už i nejstarší bývalí členové klubu. Letos v tématu od pravěku k robovému děti kromě práce v biologické a chemické laboratoři sestavovaly modely vesmírných základen, zkoumaly různé biotopy přímo v terénu nebo si vyzkoušely uměleckou tvorbu formou papírového skládání přímo v galerii, na motivy právě probíhající výstavy, kdy byla všechna vytvořená díla nafocena a odeslána umělcovi.

Každoročně se děti v klubu zapojují do badatelské soutěže Pohár vědy. Letos se v této soutěži blýskly, když se probojovaly jako nejlepší přes tři měsíční domácí kola a online regionální finále do česko-slovenské soutěže, ve které nakonec skončily na úžasném 2. místě a v říjnu v česko-slovensko-turecké mezinárodní soutěži obsadily v konkurenci šesti týmů (dvou nejlepších z každého státu) krásné třetí místo.

Pro ostatní vedoucí a lektory klubů jsme zavedli facebookovou skupinu pro sdílení nápadů a povedených aktivit. Každý měsíc si také mohli čtenáři časopisu Mensa přečíst články s badatelskou inspirací z klatovských klubů a některé aktivity si sami vyzkoušet.

Velký úspěch v letošním ročníku soutěže Pohár vědy s tématem zahrada.

Fotoreportáž: Vědecký týden LogIQ klubu

mensa.click/1d9

Dětská vdeck konference v Klatovech

V červnu se v Klatovech jz tradičně uskutečnuje unikátní populárně-vdeck akce zaměřen na děti mladšího školního věku (předškoláci – 6. třída ZŠ) s názvem Dětská vdeck konference. Po vzoru velkých univerzit, jež v Klatovech nemáme, pořdme (nadšenci okolo Klubu nadaných dětí LogIQ) jeden vkendov den pln skutečné vdy v podání pro děti. Na tuto akci zveme vdce z různých univerzit a vědeckých pracoviště z celé České republiky, aby předali to nejkrsněší ze svých oborů zvdvm dětem.

Dopoledne ve velkm sle proběhnou vzdy dvě zkrcen vdeck přednášky (40 minut) následovány odpolední sérií workshopů (30 minut) a na závěr cel konference se děti mohou samy prezentovat svými ručně vyrobenými plakáty o tématech dle svého zájmu v rámci poster-session. Po celou dobu jsou navíc dětem pstupn rozličné propagační vdeck stnky. Letn termín akce dovoluje využití venkovních i prostor, a tak je Dětská vdeck konference právem vdeckm festivalem.

Výprava na Dětskou vdeck konfereenci do Klatov

mensa.click/1cn

TVORBA MENSANŮ

Eliška Anna Kubičková

Literární soutěž 2023: Zámek Nekonečno

SIG Literární tvorba pořádá od roku 2015 tématickou literární soutěž, které se každý ročník zúčastní několik desítek autorů. Soutěž se koná jako bienále pro kategorii próza a poezie. V 8. ročníku se soutěžilo v próze a svůj příspěvek na téma „Zámek Nekonečno“ poslalo přes šedesát autorů, kteří soutěžili ve třech kategoriích. Již se stalo tradicí, že až polovina účastníků je z kategorií děti a mládeže do 17 let. Tento výběr přináší texty, které v hodnocení soutěžní poroty získaly nejvíce bodů.

Článek ze slavnostního zakončení Literární soutěže

mensa.click/1e9

1. místo v kategorii dospělých

Vymaž vzpomínky, vymaž sebe

Oldřich Příklenk

„Teď spi,“ mluví ke mně tlumený hlas muže v bílém plášti, matně rozpoznávám jmenovku se jménem „R. Collins, PhD.“ Hlava mi tepe tupou a zároveň ostrou bolestí, ale myšlenka na spánek mě utěšuje. „Spi a ve spánku přemýšlej, jak se zbavíš informací, které nepotřebuješ.“ Zavírám víčka, bolest hlavy ustupuje a hlava mi poklímává na pohovku v blaženém snění. Hlas muže pokračuje: „Vzdělání je jedno dlouhé propichování lidské duše narkotiky a dopingem, rozbolaví tě celé tělo pod vahou informací, které musíš vstřebat, ale teď můžeš spát! Už nemusíš dál trpět, nemusíš dál vstřebávat, nenařekuj svůj vzdušný zámek nekonečných vědomostí.“

Spím a blaženě, jsem uvnitř své myslí...

„A teď se probuď do snu, chlapče, probuď se do snu a už se nepropichuj světem pravdy a informací!“

„Probuď se do snu...“ slyším a jsem probuzený. Otevřu pusku a podívám se, jakou zvláštní shodou jsem se probral opět na stejném místě jako včera, totiž v mé vlastní posteli. Od doby, co jsem nastoupil na program vzdání se vzpomínek, mne tento podivuhodný fakt vlastně nijak netrápí. Podívám se na digitální budík, jehož červená čísla se propalují jako dvě hluboce

zasazené oči. 6:00 a já zamrkám a protáhnu se. Ranní protažení mám rád nejvíce z celého dne. Jsou velmi rituální a vrací mě do přítomného okamžiku, který jediný díky programu vzdání se vzpomínek existuje. Minulost je zapomenuta.

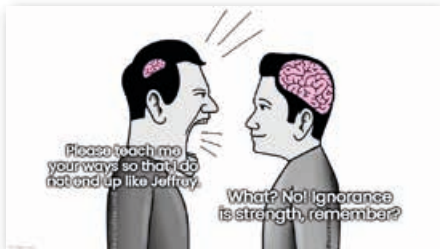
Program vzdání se vzpomínek: vaše cesta ke štěstí! Láká klienty na billboardech. Proč program vzdání se vzpomínek vznikl, to se snažím vymyslet, ale nemohu a nechci si rozpomenout, nastoupil jsem totiž na program vzdání se vzpomínek. Nesnesitelné myšlenky překoná touha dobře se najíst, a tudíž odejdu ze svého potemnělého pokoje dolů po schodech do kuchyně. Nikdo tam není, protože rodiče pracují přes den hluboko do noci. Vlastně by se dalo říct, že pracují pořád. Otevřu krabici lupínků, kterou jsem našel ve skříni, třebaže si nepamatuju, kdo ji tam dal. Rituál snídání je úchvatným reflexem a já jen žasnu, jaké divy program dělá.

Program vzdání se vzpomínek: dělejte vše, co jste dělali předtím, aniž byste si pamatovali, že to děláte! Byl to velký poprask, když tento jednoduchý program postavený na psychologickém zmanipulování mozku představili. Byl to kolektiv autorů a vědců pod vedením váženého Rutherforda Collinse, PhD.,

který měl letité zkušenosti s léčením nemocných expertů stavějících si vzdušné zámky vědomostí v náročných pozicích vědeckého výzkumu. Mysl jim obrazně řečeno explodovala v důsledku přílišného množství informací a pan Collins jako lék vymyslel program vzdání se vzpomínek. Z těchto myšlenek pocítím nesmyslnou bolest, která nemůže pocházet odjinud než z prefrontálního laloku mozku, jenž je znám svou zodpovědností za racionalitu a analytické a strategické uvažování. Promasíruju si spánky, protože jsem to viděl dělat hrdiny ve filmech, a pak si promasíruju oči, protože to mi opravdu pomáhá. Svět náhle ztemní a všechno barevno se stáhne zpátky do sebe, zbude mi jen a jen moje mysl, která je opět prázdná jako duté pomelo nebo vydlabaný pomeranč. Program vzdání se vzpomínek funguje! Po důkladném promasírování očí je mohu otevřít a podívat se na svou misku s lupínky. Vzbudí ve mně slastnou afekci a touhu je sníst. Zhltnu lupínky a vydám se směrem do školy. Školy, té úžasné školy, místa sběru všech mladých myslí, ať již jsou to myslí hloupé nebo chytré. Všechny mají být zachyceny v tomto sítu a kornoutu nalévání informací. Avšak zachytávání informací se ve školním zařízení zcela evidentně nedělo,

neboť jakmile jsem si sedl do lavice, mohl jsem se ponořit do aktivity, již někteří studenti tak blaženě holdují: totiž, naprosté ignorance. Učitelku biologie jsem neposlouchal, protože mě mnohem více zaujal rozhovor s mým spolužákem.

Po podstoupení programu vzdání se vzpomínek jsem pochopil, že ve škole se mám naučit zapominání informací pro zapamatování si informace na nadcházející dva týdny do termínu zkoušky. Jsem za program velmi rád, neboť díky němu mohu ve školní hodině být jako tento slavný meme:

A teď jsem ten velký mozek na obrázku, a já byl ten malý mozek předtím, než jsem nastoupil do programu (Předtím? Co to znamená předtím?) Jak slavné přísloví praví, jedním uchem jde vzpomínka dovnitř a druhým ven. Jsem na tento akt plutí školní hodinou velmi hrdý. Jsem na něj hrdý, neboť to mi řekl program vzdání se vzpomínek.

Program vzdání se vzpomínek: staňte se jedním z nás, tím, že se vzdáte jednoho z vás! Bylo to velmi jednoduché heslo, které lze však špatně pochopit. Totiž jde velmi špatně pochopit, když člověk stále předpokládá vlastnictví této podivuhodné věci, kterou nazývá „já“ a „moje osobnost“. Jak jsem se ale nyní naučil po podstoupení programu, vlastnit takovou věc je vlastně docela zbytečné a zatěžuje člověka otázkami existenciálními, na které nelze odpovědět, totiž: NA CO UMŘU? KDY UMŘU? JAK UMŘU? Nyní již tyto otázky nejsou pro mne relevantní, neboť jich nemám ve svém přímém vlastnictví, totiž neexistuje žádné „já“ a žádná má vzpomínka na „minulé já“, z níž bych mohl odvozovat, že

jednou umřu. Jsem rád, že mi program vzdání se vzpomínek ukázal, co je skutečně relevantní, totiž... Nyní je pro mne relevantní povídat si se spolužáky o tom, co se stane kedlubně rozjeté autem na dálnici při tom, co paní učitelka vysvětluje v biologické hodině lobotomii mozku a jiné procedury, které se v minulosti používaly na léčení mozkových příhod a jiných onemocnění tohoto orgánu. Nyní je preferován zcela jiný postup, totiž program vzdání se vzpomínek.

Jsem rád, že si mohu povídat, neboť jinak bych měl ze školy husí kůži. Rozuměj, bál bych se, že všechny informace, které se do mne snaží škola dostat, si opravdu musím pamatovat a musí v mém mozku zůstat. Jenže s tím epochálním množstvím informací na internetu by mi musel mozek explodovat! Abych všechny informace pojal, musel bych ve své mysli vytvořit vzdušný zámek s nekonečnou kapacitou, aby všechny informace a vzpomínky našly své trvalé místo. Počkat... tohle není hypotetická situace, počkat, tohle se skutečně dělo! Zamrazí mne po zádech, protože na okraji svého vědomí hmatám nechtěnou zatlačenou vzpomínku. Rozbolaví mě z toho hlava. Spolužák ke mně promlouvá o rozjetých kedlubnách na dálnici, ale já ho přes otupující bolest nedokážu vnímat. Neodbytně na vrata mé mysli buší vzpomínka: Když jsem byl malý, usiloval jsem přesně o stavbu takového „nekonečného cloudu“ ve své mysli. Chtěl jsem v mysli vytvořit simulaci světa, krásný zámek nekonečno. Měl jako alexandrijská knihovna shromáždit všechno vědění světa a pak z něj svět vydedukovat. Byl to nereálný stroj... Nešlo simulovat svět, jehož množství informací se každý den zdvojnásobuje! Chytám se za hlavu a spolužáci se na mne nevěřičně dívají: „Co se to děje,“ ptají se. A já říkám: „To nic, to jen tlačí vzpomínky.“ „Jaké vzpomínky?“ Odpovídám: „Vzpomínky, které se mi vynořily programu navzdory, přece!“

Můj zámek narazil na své limity, nejde v nekonečném cloudu uchovávat umocněné nekonečno informací a můj zámek se jako Hilbertův hotel už nemohl víc nafukovat. Zámek nekonečno se tak hroutil a já nastoupil

na... program vzdání se vzpomínek. Hlava mi puká, štěpí se – ach ne! Program vzdání se vzpomínek nefunguje! Moje minulost se na mě opět valí! Moje znalosti mě již opět propichují jako vzdělávací jehla dopingů! Stavěl jsem vzdušné zámky informací, ale s programem vzdání se vzpomínek jsem akorát naskočil na vzdušný zámek ne-informací, nereálný zámek zapomnění! Ach ne, teď se všechno to nepříjemné ocitá v záři reflektorů mé vědomé mysli, ach ne!

„Hmm, to je nepříjemné, když se zhroutí tvůj mentální zámek,“ trkne do mé mysli příliš jasný a strohý mužský hlas a já sebou cuknu. „Ale teď už nemusíš dál své vzpomínky vstřebávat, nenařekuj svůj vzdušný zámek nekonečno... Haló, chlapče, probuď se!“ naléhá na mě onen hlas a mně se jen s neochotou chtějí otevřít víčka.

„Už nemusíš být v tom transu vzpomínání, nedělej tu bolestnou činnost, když už jsme zjistili, co je špatně, probuď se!“ „Probuď se...“ slyším a jsem probuzený. Zamrám a podívám se, kde to jsem. Kupodivu nejsem ve své posteli doma, nejsem ani ve škole. „Kde to jsem?“ vyklouzne mi z úst. „Přeci tady, chlapče, v centru pro program vzdání se vzpomínek. Já jsem Rutherford Collins, a tuto léčebnou proceduru jsem vymyslel. Ty jsi náš pacient a zrovna dnes jsi za námi přímo ze školy s ohromnou bolestí hlavy. Tak jsem tě s tvým svolením uvedl do hypnózy a v ní jsi nám pověděl, co všechno ti leželo na srdci, tedy co ti leželo ve vzpomínkách na tento den.“ Hlavu mám dutou jako vycucaný kokosový ořech a chci se potutelně usmívat. „Aha,“ povídám, „tak to si ty vzpomínky nechte pro sebe, já je slyšet nechci, když jsem nastoupil na program vzdání se vzpomínek.“ Rutherford Collins si oddychl a usmál se. „Dobře. Vězte, že u nás jsou vaše vzpomínky v bezpečí a analyzovány nejmodernějšími AI modely neuronálních sítí.“ „Tak jo,“ řeknu kamarádsky a podám váženému panu Rutherfordovi ruku. „Plácnem si.“

1. místo v kategorii 15 až 17 let

Kniha života

Matouš Kopřiva

Jdu potichu, opatrně našlapuju a snažím se okolo jejích dveří proplížit jako myška. Druhé prkno zprava trochu vrže, tak se mu snažím vyhnout, abych ji nevzbudil. „Honzo, pojď dál,“ ozval se unaveným hlasem táta z ložnice. Vešel jsem pootevřenými dveřmi dovnitř. Táta seděl u její strany postele a držel ji za ruku. Byl to chlap jak hora, sportovec, který nikdy nezkažil žádnou legraci. Doma vždy svými vtípky udržoval skvělou náladu a snad nikdy jsem ho neviděl, že by se rozčílil nebo zvýšil hlas. To se změnilo, během posledních pár týdnů, kdy se mámin stav začal zhoršovat, táta zestárl

snad o třicet let. Zvedl ke mně hlavu a já viděl jeho unavené a zarudlé oči, přerostlé strniště prošeďavých vousů a pohublou tvář, na které přibýlo pár nových vrásek. „Mohl bys, prosím, chvilku zůstat? Maminka by byla moc ráda, kdybys jí povyprávěl, jaký jsi měl dneska den, vid' zlato?“ řekl táta a podíval se něžně na mámin úzký a skoro průsvitný obličej. Ležela tam se zavřenými očima a dýchala tak slabounce, že se přikrývka na jejím těle ani nepohnula.

Táta se zvedl a přenechal mi svoji židli. „Jdu dolů pro další léky a ohřeju ti něco k večeři. Za chvilku tě zas přijdu vystřídat.“ Položil

mi ruku na rameno a jemně mě zatlačil dolů na židli. Věnoval mi smutný úsměv, ale do očí se mi podívat nedokázal. Asi se bál, abych na něm nepoznal, že má o ní stejný strach, jako mám já, že se bojí, že se blíží TEN okamžik, na který se nás lékař při své poslední návštěvě snažil připravit. „Mami, slyšíš mě? To jsem já,“ zašeptal jsem, ale i tak zněl můj hlas v tom hrozném tichu příliš hlasitě. Vzal jsem ji opatrně za ruku, byla teplá, ale tak křehká, že jsem se ji bál pevněji stisknout, abych jí neublížil. Položil jsem hlavu vedle ní na peřinu, zavřel oči a začal jsem vyprávět o škole, kámoších a tréninku.

Mlel jsem blbiny a páte přes deváté, jen abych přehlušil to tíživé ticho.

Najednou mě někdo pohladil po vlasech a položil ruku na rameno. „Jeníčku, vstávej!“ „Mami? Ty jsi vzhůru?“ otevřel jsem překvapeně oči a uviděl ji, jak stojí vedle postele, oblečená do svých oblíbených žlutých šatů. „To víš, že jsem vzhůru, proč bych nebyla? Zato ty sis pořádně zdřímnul, ospalče,“ usmála se na mě. „Pojď se mnou, mám pro tebe překvapení. Vyrážíme si spolu na výlet!“ Nevěřil jsem vlastním očím. „Mami, je ti dobře? Opravdu se na ten výlet cítíš? Vždyť jsi z postele nevstala několik posledních dní!“ Volal jsem za ní ustaraně, ale ona už se smíchem sbíhala dolů ze schodů a brala z věšáčku klíčky od svého milovaného starého veterána Citroëna DS, kterého jí hrdě věnoval dědeček jako svatební dar. Bylo to takové naše výletní party auto. Na běžné ježdění ho bylo škoda, jak říkávala, a tak se s ním jezdilo jen při zvláštních příležitostech a za poznáním.

„Jeníku, pospěš si!“ volala na mě a už se uvelebovala za volantem. „A tatínka nebud. Usnul v kuchyni, potřebuje si po tom maratónu pořádně odpočinout. Zaslouží si to!“ Nejistě jsem sešel ze schodů, obul si kecky, zabouchl dveře a zamířil k autu. Stále jsem nemohl uvěřit tomu náhlému obratu k lepšímu. Před pár hodinami jsem měl strach, že ji vidím naposledy, a teď je taková, jakou jsem ji znal: plná života a radosti, sice unavená, ale připravená vydat se se mnou na tajemný výlet. „A kam chceš, mami, jako jet? Vždyť bude 11 hodin večer!“ oponoval jsem jí. „Neboj, miláčku, tam, kam jedeme, mají otevřeno non stop a je to jen kousíček!“ zatryčkovala a už dychtivě startovala.

Opravdu jsme nejeli daleko, ale přestože jsem blízké i vzdálené okolí našeho domu znal jako své boty, to tajemné místo, před kterým jsme po pár minutách jízdy zastavili, jsem viděl poprvé v životě. Na kopci se proti temnému nebi tyčil překrásně nasvícený zámek. Byl jsem překvapen, protože z různých směrů k hlavnímu vchodu kromě nás mířily skupinky dalších lidí různého věku i národností. Opravdu měli otevřeno i v tuto pokročilou hodinu! Sotva jsme došli ke vstupní bráně, otevřela nám majestátní dáma v bílých zářivých šatech. Podíval jsem se na její porcelánovou pleť a stříbrné vlasy a pomyslel si, že takhle nějak si musí básník představovat anděla. „Račte dál, už na vás čekáme,“ vyzvala nás a usmála se tak hřejivým úsměvem, že všechny mé starosti byly najednou ty tam. Vstupní hala se táhla kamsi hluboko do vnitra zámku, kam ani oko

nedohlédlo. Směrem vzhůru se pak vinuly stovky, možná tisíce točitých schodišť tak vysoko nad našimi hlavami, že se ani nedalo spočítat, kolik podlaží vlastně zámek má. Strop zámku byl jasně osvětlen, proto museli při pohledu vzhůru všichni návštěvníci mhouřit oči, aby je ten jas neoslepl. Jako by schodiště vedla přímo ke slunci.

„Vítejte na zámku Nekonečno. Který prohlídkový okruh jste si vybrali? Přímoou cestu vzhůru některým z našich výtahů v bočním křídle nebo tu pěší Okružní?“ pronesla paní kastelánová zvonivým hlasem. „Jestli máme ještě chvilku času, prosím o Okružní prohlídku,“ odpověděla maminka. „Beze všeho. U nás má každý čas, kolik ráčí. Pojďte za mnou, doprovodím vás ke schodišti, které vás dovede k vašemu cíli prohlídky.“ Dovedla nás k jednomu ze schodišť a s úsměvem nás opustila. Maminka mne vzala jemně za ruku a začala pomalu stoupat schodištěm do jednotlivých podlaží. Nic podobného jsem nikdy neviděl. Místo výstavy starobylého nábytku a obrazů, které každý zkušený návštěvník historických objektů očekává, dostala maminka před vstupem do každého patra od místního kustoda tenký svazek papírů hustě popsaných textem. Při bližším pohledu jsem zjistil, že se jedná o scénář, který se, jako zážrakem, začal před našima očima promítat na panoramatických stěnách jednotlivých místností. Hlavním hrdinou tohoto filmu však nebyl žádný známý Hollywoodský herec, ale maminka. Co patro, to důležitá etapa jejího života. Narození, rozžáření obličej hrdých rodičů, ve kterých jsem poznal mladou verzi babičky a dědy, první cesta Citroënem z porodnice v Praze 4 – Podolí domů na Smíchov, procházky v kočárku, první krůčky, jesličky, školka, škola, výlety, taneční, první setkání s tatínkem – taková ta osudová láska na první pohled, kterou zažijete jen jednou v životě. Studium medicíny, stáže, veselé i smutné příběhy pacientů, svatba, stavba našeho domu, moje narození, noci probdělé u postýlky, když jsem měl zápal plic, dovolené, sem tam i nějaké ty manželské hádky, večere při svíčkách, sobotní rodinné večery společenských her, lyžování na Šumavě, rána u Berounky, západy slunce i koupání v moři. Jak jsme stoupali výš a výš, množství stránek v maminčině náručí přibývalo, světlo ze stropu sílilo a filmové scény na stěnách postupně bledly, ale já už stejně věděl, co bude následovat. Maminčin bolestí stažený obličej, jak se začala ztrácet před očima, série vyšetření, den, kdy

jsme se TO dozvěděli. Chemoterapie, operace, ozařování, zdánlivé zlepšení a pár opět krásných společných týdnů. A před měsícem zlom, kdy nám lékaři doporučili, abychom se připravili na nehorší a místo další léčby nám dali kontakt na domácí hospicovou péči.

Něco v mém nitru mi říkalo, že bychom neměli pokračovat, ale maminka mne přesto dovedla do nejvyššího patra zámku a otevřela poslední dveře. K mému překvapení se za nimi nacházela knihovna. Knihovna tak nekonečně rozlehlá, že nebyl vidět její konec ani začátek. Všude, kam oko dohlédlo, se táhly vysoké police plné knih s různobarevnými hřbety, s názvy v různých jazycích i písmech, tenké, jednostránkové i neuvěřitelně obsáhlé bichle. Ze všech směrů k policím přicházeli lidé, kteří na volná místa vkládali další knihy. Jakmile to udělali, jako by se s posledním nádechem vnitřně rozzářili a ta záře vystoupala směrem k jasnému stropu zámku. Než jsem se stačil vzpamatovat z té úchvatné podívané, vzala mne maminka za ruku a řekla: „Jeníčku, tady jsem na konci své cesty, musíme se rozloučit, protože ta tvoje sotva začala. Ale nebuď smutný!“ usmála se povzbudivě. „Vidíš tu knihu v mé ruce? Všechny její kapitoly jsi teď se mnou znovu prožil a já opravdu nelituji žádného dne ani okamžiku ve svém životě. A i když se v něm občas něco úplně nepovedlo, přesto bych žádnou z těch stránek nechtěla vytrhnout nebo přepsat. A přesně tak se podle mne pozná, že jsi prožil krásný a naplněný život, který stál za to. Jen co dočteš poslední stránku, nejradyji bys ji začal číst znovu od začátku. Víš, že uděláš všechno pro to, abys jednou, za mnoho a mnoho let, až dopíšeš tu svoji, měl ze svého života úplně stejný pocit.“ Pevně mne objala, usmála se tím nejkrásnějším způsobem, vložila knihu svého života na volné místo na polici a mne v tu chvíli zalilo překrásné hřejivé teplo.

Najednou mě někdo pohladil po vlasech a položil ruku na rameno. „Jeníčku, vstávej!“ Otevřel jsem překvapeně oči a uviděl tátu, jak stojí vedle postele, jemně třese mým ramenem a po tvářích se mu řinou slzy. Paprsky vycházejícího slunce si právě začaly razit cestu oblohou. Pohlédl jsem na postel, ve které ležela maminka a vypadala úplně stejně, jako když jsem jí večer přišel vyprávět o svém dni. Jen ruka, za kterou jsem ji stále držel, nebyla teplá...

2. místo v kategorii dospělých

Jediný pravý klíč

Průzračná voda bystřiny zurčela skalní rozsedlinou a vytvářela celou kaskádu drobných zvonivých vodopádů. Dolů padala téměř kolmo. Princ se za ní neodvažoval ani ohlédnout. Soustředil se jen na to, aby se vůbec udržel na vlhkých skalních

výstupcích a z té průrvy se nezřítit. Nadechl se, zatař prsty do zvětralého povrchu skály a přitáhl se o další kus výš. Zatoužil, aby mu zůstalo víc z jeho nedávné síly. Býval tak tělesně zdatným rytířem, že musel při turnajích své pravé jméno skrývat,

jinak by si proti němu nikdo netroufl nastoupit. Jenže potom utrpěl to strašné zranění a po něm zůstal celé měsíce ležet v bolestech a nehybnosti. Přežil jen díky boží vůli a své železné konstituci. Následky mu ale zůstaly. Princ už aspoň postě

Petra Pazderková

v duchu proklel onoho vousatého poustevníka z dolní pastviny, který ho lákal a přesvědčil k tomuto výstupu. Zpočátku to bylo snadné, koryto říčky se vinulo jen mírně vzhůru a on nechtěl tajemství, které na něj podle poustevníka čekalo u pramene, ani za nic propást. Byť nerad, nechal koně i psa dole u lesa a vyrazil. Tok bystriny se ale začal brzy prudce zvedat a princ najednou zjistil, že musí k výstupu stále svislejší puklinou používat nejen nohy, ale i obě ruce. Chvilku zvažoval návrat, ale pohled dolů, ze kterého se mu prudkou závratí zatočila hlava, ho od něj rychle odradil. Rozhodl se proto, že vyleze až nahoru a vrátí se oklikou.

Teď už to k vrcholu skály nebylo daleko, ale každý krůček vzhůru stál prince skoro všechny síly. Pod rukama hmatal drobné kamení a kluzkou stěnu a věděl, že mu začíná jít o život. Nikdy se ale snadno nevzdával, a tak začal zuby a vytrval. V duchu při tom odříkával jednu modlitbu za druhou. Snad mu i tentokrát bůh jeho troulalost odpustí. Když se konečně vytáhl na hladkou plošinu nahoře, skoro tomu nevěřil. Odplazil se stranou a chvíli bez dechu se zavřenýma očima odpočíval. Když je konečně otevřel, oněměl úžasem. Z vrcholku hory nebyla vidět žádná krajina. Před sebou měl jen nekonečné moře nadýchaných mlžných chomáčů, které se v bílých a duhových čárech přelývaly kolem něčeho, v čem princ docela jasně rozeznával věžičky a hradby. Z kyprých peřin mlhy tu před ním zkrátka vystupovaly obrysy mnoha nejrůznějších královských a panských sídel. Princ si protřel oči, protože jeho bystrá mysl tomu všemu naprosto odmítala uvěřit. Lekl se, když ho najednou kdosi oslovil.

„Tak jsi přece přišel.“

Hlas patřil útlé ženě, oděné do dlouhé sněhobílé řízy, s téma nejmodřejšíma očima, jaké kdy princ viděl. Byla velmi stará, ale nesla se vzpřímeně. Kadeře barvy měsíčního svitu jí volně splývaly kolem obličejce, zdobeného tisícem vrásek.

„Tohle je sen?“ optal se zmateně a trochu nezdořile princ.

„Jak by mohl?“ odpověděla žena dotčeně. „Přicházíš o slunovratu a tou správnou cestou, tak co jiného bys tu čekal?“

„Odpust,“ omlouval se princ, „ten zatrápený poustevník mě nepřipravil na to, co tu najdu. Jsem...“

„Vím, kdo jsi, i to, kým budeš,“ skočila mu stařena do řeči. „Neměl bys ztrácet čas zbytečnými slovy. Začni jednat.“

Princ se s námahou postavil. Mlžné moře sahalo až k obzoru a budovy jako by se v něm pohupovaly na bílých vlnách. Obrátil se znovu k tajemné ženě.

„Já ale nevím, co tu mám dělat. Netuším ani, kdo jsi ty, vzácná paní,“ uklonil se zlehka. „Já?“ žena udělala několik kroků a natáhla paži k nebi. Jemná tkanina jejích šatů zavířila perletovým třípitem.

„Jsem správkyně tvých vzdušných zámků. Ochránkyně snů a tajných přání, které máš. Každé tvé představy i plánu. Podívej se,“ obsáhla mlžný svět širokým gestem, „jedině dnes máš možnost jím porozumět a některé z nich i uskutečnit.“

„Jen některé? A jak to udělám?“ vydechl princ.

„Tady,“ ukázala žena na lesklou truhlici stojící opodál. „Jsou v ní klíče od každého z těch zámků. Jeden si zvol a příslušný zámek jím odemkneš. To, co obsahuje, se potom stane skutečností.“

Princ udiveně přešel k okraji skály. Zaujal ho velký zlatý zámek se spoustou věží. Za jeho okny viděl přecházet krásné ženy a neznámé muže, v nejvyšším patře zahlédl svou matku a dole v zahradě otce. Tázavě se ohlédl po stařeně.

„Tvé vztahy k lidem,“ vysvětlila mu. „Ženy, které jsi miloval a ještě budeš, rodina a diplomatické úspěchy.“

V dalším zámku, matně stříbrném, rozeznal princ skladiště plná drahých kovů, potravin a vzácného zboží.

„Moje touha po majetku?“ zkusil hádat a strážkyně s úsměvem přikývla. Princ začal horečně zkoumat další stavby, které k němu postupně přinášel oceán mlhy. V zeleném zámku objevil svou lásku ke všemu živému, v kamenném sen o vzdělanosti a knihách, které napíše. Červený hrádek mu připomněl, jak touží po dobrém jídle a pořádném víně k němu, kožený dům zase politické a vladařské vize. S dojetím se zadíval na dřevěnou tvrz, ve které se honily smečky strakatých střípatých psů. V mlžných peřinách před ním plulo tolik budov, že mu z toho přecházel zrak. Rozechvěle se obrátil ke stařeně.

„Netušil jsem, že mám tolik vzdušných zámků. Takové množství... nejsem divný?“ Žena se zasmála.

„Jen mladý a chytrý. Takoví lidé mají spoustu snů a plánů. Rádi si stavějí vzdušné zámky.“

„Ale já bych si přál, aby se všechny naplnily,“ namítl princ. „Proč si musím vybrat jen jeden?“

„Tohle je zvláštní příležitost a ta má svá pravidla,“ odušila strážkyně. „Jeden klíč pasuje vždy jen do jednoho zámku.“ Princ se znovu zadíval na scenérii před sebou.

„Také se říká, že peníze jsou klíčem ke všem zámkům,“ zašeptal a mimoděk se dotkl váčku se zlatem, který mu jako vždycky pro všechny případy visel u pasu. Na rameni ucítil záhyb bělostného hávu. Stařena uchopila jeho tvář a zadívala se mu přímo do očí. Měl pocit, že se v té modři utopí.

„Myslíš si snad, že na tomto místě něco znamenají pozemské cennosti? Že bys mě mohl čímkoli uplatit?“

Princ honem zahanbeně zavrtěl hlavou a sklopil zrak. Poklekl na zem a znovu si prohlížel své vzdušné zámky. Pak sebral ruce a začal se modlit, jako to dělal vždycky, když si nevěděl rady.

„Nemůžeš se rozhodnout?“ ozvalo se za ním. „Měl bys vědět ještě jednu věc. Mezi těmi klíči je i jeden, který odemýká zámek Nekonečno. Pokud se ti ho podaří najít, otevřou se spolu s ním i všechny ostatní zámky. Všechno, co plánuješ, se stane skutečností, dokonce i tvé sny. Je to ten jediný pravý klíč. Ale neraduj se předčasně,“ upozornila ho, když spatřila naději v jeho očích. „Pouhým zrakem ten klíč neodhalíš. Ani zámek Nekonečno. Je to prostě jeden z těch z klíčů v truhlici a jeden ze zámků, které vidíš před sebou.“

„Ale co mám tedy dělat?“ vyhrkl zoufale princ. „Jak ho mám poznat?“

Strážkyně lehce pokrčila rameny.

„Těžko ti radit. Zkus vybírat srdcem.“

Princ se zamyslel. Měl pro něj důležitější dobře vládnout, nebo najít milující ženu, se kterou zplodí dědice? Měl by raději napravit své vztahy s otcem, nebo sepsat filozofické dílo? Vystavět město měst, nebo dát lidu dostatek jídla? Touha a sny v jeho nitru sváděly těžký boj, ale žádná nevyhrávala. Stařena ho soucitně pozorovala. Úplně vyčerpaný se princ nakonec položil na holou skálu a chladil si o ni rozpálené čelo. Vypudil z mysli všechny dotěrné myšlenky a tiše pozoroval měňavou krásu mlhy. Zničehonic se mu rozbřesko. Byla tu přece prostá věc, která mu v těžkých časech nejvíc pomáhala a nikdy ho neklamala. Díky ní vždycky získal čerstvou energii a nový pohled na věc. Už věděl, který klíč zvolí. Vyskočil a odklopil víko truhlice. Chvilí trvalo, než našel ten pravý, ale nakonec ho vítězoslavně ukázal stařeně. Klíč byl vyřezán z kusu lipového dřeva.

„Chci tento,“ prohlásil rozhodně. „Odemknu si dřevěný zámek.“

Strážkyni obklopil kruh stříbrného svitu a ona radostně vykřikla.

„Vybral sis správně! Hoď ten klíč do mlh pod námi a věz, že tím otvíráš vzdušný zámek ze dřeva a s ním i všechny ostatní. Právě odemýkáš zámek Nekonečno.“

Princ poslechl. Dřevěný klíč se propadl do hlubiny a hned poté začaly obrazy vzdušných zámků pukat jako mýdlové bubliny. Mizely jeden za druhým, až zůstalo jen moře mlhy, bílé jako mléko.

„Čeká tě dlouhý a naplněný život,“ usmála se stařena. „Teď se ale ještě musíš ve zdraví vrátit zpátky,“ zvažněla a ukázala na ústí skalní průrvy, kudy se sem princ předtím vydrápal. „Přeji ti hodně štěstí.“

Věděl, že spadne, ale snažil se, aby k tomu aspoň došlo co nejpozději. Přesto principi připadalo, že když mu konečně úplně uklouzly nohy i ruce, byl ještě příliš vysoko. Probral se na zemi, kde mu tvář horlivě olizoval jeho psí přítel. Téměř tančil radostí, že se mu podařilo milovaného pána oživit. Princ si připomněl na všechny ty vyjíždky a hony, při kterých ho jeho psi s láskou doprovázeli. S nimi všechny problémy ztrácely na důležitosti. Z lesa k nim přibíhali vyplašení členové lovecké družiny.

„Jsi v pořádku, pane? Měli jsme o tebe takovou starost! Tvůj pes nám k tobě ukázal cestu!“

„Je úžasný, vidíte?“ Princ se postavil a podrblal šťastně zvíře za ušima. „Tuhle rasu chci, pánové, zachovat, do místního kraje se nejlépe hodí. Nic mi není, můžeme jít.“

„Takového fouska? Má pod čumákem moc dlouhé chlupy,“ namítl princův pobočník. „Ale jak si přeješ, ty jsi tu budoucí král, Václave.“

„Neoslovuj mě tak,“ ohradil se princ, ale oči se mu smály. „Nechám si nadále říkat Karel a budu toho jména čtvrtý.“

2. místo v kategorii 15 až 17 let

Světlo v bouři

Valerie Kovalčíková

Část první

Místo pohřbívací nadějí a nekonečná mlha nesoucí s sebou mrtvolný zvuk ticha. Svíralo se mu hrdlo tak, až nebyl schopen dýchat. Bloudil sem a tam a cítil se zbytečný jako zrnko písku v poušti. Pomíjivá kapka vody v moři. Kdesi hluboko cítil, jak se jeho duše drolí pod náporom emocí. „Vzdej to, nemá cenu bojovat,“ našeptávaly mu hlasy v jeho hlavě. Chvilí jim dokázal vzdorovat, ale nakonec podlehl. Se slzami v očích se křečovitě sesunul na zem a jeho mysl zastínila temnota.

Popadl dech. Hluboký nádech, výdech. Návrat do reality. Armina tento sen pronásledoval již několik nocí a stále se opakoval.

Svýma oříškovými očima se rozhlédl po pokoji. I přesto, že byl zahalen tmou, v porovnání s nočním prožitkem se jevil jako prozářen sluncem. Vnímál tiché tikání budíku na dřevěné polici. Každou vteřinou byl Armin hlouběji ve svých myšlenkách.

Co ta noční můra znamená? Vybavily se mu nedávné okamžiky a sevřel se mu žaludek. To místo s nekonečnou mlhou pro něj představovalo nekončící peklo. Cítil se jako polapen hadem, který svou obětí rdousí tak dlouho, dokud z ní nevypřehá život.

Narůstal v něm hněv. Proč se to děje právě jemu? Co komu udělal? Proklínal celý svět. Nevěděl, co si počít. Kdyby tak někomu mohl říct, co cítí, ale připadal si osamělý a nepochopený. I přesto, že je na světě tolik lidí, věděl, že mu neporozumí ani jeden jediný. Byla to bolest, se kterou musel žít každý den. Vždy se cítil sám v davu. Jeho polštář zaplavilo moře slz.

Část druhá

Následující dny byly plné strastí. Skličně seděl ve školní lavici, hleděl z okna a hlavou se mu jen honil sen, do jehož spárů byl lapen každou noc. Pocity bezradnosti se staly všedním otráveným chlebem.

Armin se okolí jevil jako tělo bez duše. Byl chycen v pavučině, oddělen od světa. Jeho

prázdný pohled a výrazné kruhy pod očima budily v lidech strach.

S nikým nemluvil, konverzace mu přišly prázdné a zbytečné. Nicneříkající slova beze smyslu. Stal se jen tichým pozorovatelem. V činech a slovech okolí spatřoval lehkomyšlnost, která mu přišla hloupá, ale skryté jim ten pocit záviděl.

Stopy po snu se jeho životem šířily jako smrtící jed. Postupem času pronikly hlasy podbízející k zoufalství i do jeho bdícího stavu. Mohl se snažit své uši zakrýt sebevíc, ale nic je neutišilo. Nedokázal s nimi bojovat. Radily mu, aby si ublížil, protože si nic jiného nezasloužil.

Někdy se na sebe dlouho díval do zrcadla a přemýšlel, jak velkou má jeho život váhu. Připadal si tak ubohý. Buď bylo všechno srdcervoucí, nebo prázdné.

Když už ztratil nadějí v to, že noční můra se nevrátí, začal se místo spánku raději ploužít temnými uličkami. Dlouho to ale nevydržel. Byl tak vyčerpaný... Plakal, že jej jeho tělo nutí stále dokoła bloudit v kruhu utrpení.

Jeho stav se zhoršoval. Vyhledával samotu a jediným strašlivým společníkem byly hlasy našeptávající slova strachu, zoufalství a beznaděje.

Část třetí

Opět ten sen s nekončícími muky. Marné hledání, hlasy otupující mysl a postupný pád na kolena. Myslel, že již dosáhl úplného dna.

V té nejtemnější chvíli však našel světlo. Zjevil se v podobě světlušky, kterou zahlédl v té mlze, která z něj sála duši.

Byla stále blíž. Přinášela s sebou klid. Strach ustupoval. Armin takovou úlevu necítil již dlouho. Proletěla okolo něj a na své tváři ucítil slzy dojetí. Věděl, že ho jde vysvobodit z tohoto utrpení.

Dech se zpomaloval a Armin si všiml, že jeho pocity naděje a svobody umlčely hlasy v jeho hlavě. Mlha se zestupovala.

Světluška jej vedla krajinou, ve které již mohl

rozpoznávat barvy a tvary. V dále se táhl les obehnaný loukou, v jejímž středu stál veliký kopec, ke kterému pomalu směřovali.

Končila dlouhá noc a vycházelo slunce. Uslyšel zpěv ptáků. Louka odhalila své bohatství v podobě pestrých květů všech druhů a v trávě se třpytila rosa.

Vydávali se po kamenité cestě směrem vzhůru. Někomu by mohla přijít namáhavá, Armin ale prozřel, že žádná překážka není příliš velká, pokud má víru a nadějí. Z dálky již viděl, co se na vrcholu nachází.

Byl to ohromný bílý zámek. Každá maličkost na něm byla dech beroucí. Okolo byla nádherná zahrada, s pečlivě opečovávanými keři, stromy a květinami. Arminovi přišlo, že je v ráji. Celý prostor vzbuzoval pocit domova.

Vchodem do zámku byla ohromná brána vznešeného dojmu. Světluška mu naznačila, aby vstoupil, Armin tedy stiskl kliku a vykročil vstříc novému místu.

Byl zaslepen světlem. Po chvíli se však jeho oči přizpůsobily a rozhlédl se. Spatřil nespočetné množství dveří ve větvících se chodbách.

Armin se procházel tímto zvláštním zámekem prozářeným světlem. Připadlo mu, že vše okolo něj je živé a snaží se pomoci se správným složením myšlenek. Poté, co se dotkl záhadných dveří již věděl, co se mu místo snaží říct. Všechny ty dveře představují nekonečno možností, jež má. Uvědomil si, jakou moc má. Jaký nevyužitý potenciál v sobě skrývá...

To velkolepé sídlo pojmenoval Zámek Nekonečno. Vždy si jej připomíná, aby nezapomněl, co dokázal překonat a čeho je schopný. Jak se i z pekla může stát ráj, protože na konci každé noci vyjde slunce a každé semínko se může stát nádhernou květinou.

Doslov

Zámek Nekonečno leží v každém v nás. Nosíme jej ve svém srdci, jen je třeba k němu nalézt cestu a stisknout kliku...

3. místo v kategorii dospělých

Ztracený zámek pana Hilberta

Robert Jaworski

Unavený pocestný stál přede dveřmi zámku. Zámek vypadal opuštěně, ale z několika oken se svítilo, a tak zde zřejmě někdo bydlel. Pocestný doufal, že mu tady umožní přespat, jelikož už se smrákalo a on rozhodně nestihne před setměním dorazit do Horní Dolní, jak původně zamýšlel. Vzal za klepadlo ve tvaru na bok položené osmičky a zaklepal. Dveře vyčítavě zaskřípely a pootvěřely se. Pocestný vstoupil

dovnitř a ocítl se v rozlehlé hale s mramorovou podlahou a mramorovými sloupy, které ale byly značně zaprášené, ostatně jako celý zámek. Napravo od vstupních dveří stál dlouhý dřevěný stůl ve tvaru písmene L zaplněný knihami. Mezi stolem a zdí byla židle a na ní...

„Koho pak to vidí mé bystré oči? Není to pocestný? Je to pocestný!“ zvolal drobný brýlatý mužik sedící za stolem. Jeho brýle měly

obroučky do tvaru ležaté osmičky a skla tak tlustá, že Pocestný nechápal, jak může své oči zvát bystrými. Kolem krku měl řetěz, na kterém visela zlatá ozdoba ve tvaru nuly.

„Ano, jsem Pocestný a rád bych tu u vás přespal,“ odpověděl.

Brýlatý si pocestného změřil pohledem a pak pravil: „Říkáte, že tu chcete přespat? Máme

hodně pokojů, ale zrovna jsou všechny plné...“

„Ale já nepotřebuji pokoj, klidně se vyspím tady v hale – lepší než spát pod širým nebem.“

Brýlatý se na Pocestného překvapeně zadíval. „Všechny pokoje jsou sice plné, ale to nevadí. Nějaký volný pro vás najdeme,“ řekl, jako by to byla ta nejjasnější věc pod sluncem.

Pak vstal, obešel stůl a vyrazil do chodby vedoucí z haly. Pocestný ho následoval a ocitli se v dlouhé chodbě. Tak dlouhé chodbě, že Pocestný ani neviděl na konec. Za to si ale všiml dveří s číslem jedna. Zeptal se: „Ty pokoje jsou číslovány? Kolik jich tady celkem máte?“

„Všechny.“

„To je mi jasné, že jsou očíslovány všechny, ale kolik je celkem těch čísel?“

„Vždyt říkám, všechny.“

„Jak to myslíte, všechny?“

„Přesně tak, jak říkám. Všechny. Ať vymyslíte jakékoli číslo, tak tu pro něj máme pokoj.“

Pocestný zmlkl a přemýšlel, kolik je asi celkem čísel. Vždy když ho napadlo nějaké opravdu velké, tak ho po chvíli napadlo větší. Pravda, nebyl moc vzdělaný, tak nevěděl, kolik je celkem čísel, ale uměl násobit. Což možná byla chyba. Byl zrovna u čísla tisíc krát tisíc krát tisíc a přemýšlel, jak velké asi může být takové číslo a jestli někdy někomu k něčemu bude, když se Brýlatý zastavil u pokoje jedna a zaklepal. Dveře se po krátkém šramocení otevřely.

„Víte, jak to chodí – posuňte se, prosím, o pokoj dál,“ řekl Brýlatý osobě, jež dveře otevřela. Osoba kývla, vyšla ven a zatukala na pokoj číslo dvě. Za okamžik se dveře otevřely a obyvateli druhého pokoje byla sdělena stejná informace. Osoba z pokoje jedna se vrátila k sobě a začala si balit svoje věci. Obyvatel druhého pokoje šel zatukat na dveře třetího pokoje.

„Co to dělají?“ divil se Pocestný.

„Uvolňují vám pokoj. Každý se posune o pokoj vedle, čímž se uvolní pokoj jedna, kde ubytujeme vás,“ odpověděl Brýlatý.

„A co budou dělat na konci?“

„Nechápu.“

„Ptám se, co budou dělat na konci této chodby. Když už nebudou mít, kam se posunout,“ vysvětloval Pocestný.

„To je nesmyslná otázka. Tahle chodba nemá konec.“

„Nemá? To je divné...“

„Na divnosti si u nás zvyknete,“ zasmál se Brýlatý. „Co já bych vám mohl vyprávět. Ale už se připozdívá a vy vypadáte unaveně. Vezměte si od bývalé jedničky klíč a buďte u nás jako doma. Pokoj si udržujte čistý sám. Mívali jsme sice uklízečku, ale před dvaceti lety si usmyslela, že vydrhne podlahu v celé chodbě. Já jí to sice rozmlouval, říkal jsem jí, že jí to zabere celou věčnost, než tu chodbu vyčistí, ale nedala si fíct. Jednoho dne se do toho pustila a od té

doby jsem ji neviděl. Nejspíš stále ještě drhne podlahu. No, máte nějaké otázky?“

„Kolik jsem dlužný za jednu noc?“

„Zbláznil jste se? Kdyby mi tu platil každý, tak se v penězích utopím. A než se zeptáte – večeře tady nevaříme – nikdo neví, jak jídlo spravedlivě a v rozumném čase rozdělit. Přejí vám dobrou noc.“

Pocestný se s Brýlatým rozloučil a vstoupil do pokoje. Lehl si na postel a přemýšlel, jestli se náhodou nezbudí někde pod smrkem a nezjistí, že se mu tohle všechno jen zdálo. Ráno se vzbudil a s údivem zjistil, že je stále v posteli v pokoji v podivném zámku. Dospěl k závěru, že tento zámek musí být začarovaný, a tak se rozhodl ho co nejrychleji opustit a pokračovat v cestě. Vstal a vyšel z pokoje. Dorazil do vstupní haly, kde se Brýlatý živě dohadoval se dvěma dalšími osobami, které v ruce nervózně držely papírky. Brýlatý se právě nahlas rozčiloval. „Pokoj s takovým číslem tady nemáme. Ani nevím, jestli je to číslo. Nevymyslel jste si to? Aha, už to vidím. Vždyt je to písmeno. Malé měkké i. To tu nemáme. Zkuste to v Římně. A vy! Číslo minus jedna! Kdo to kdy slyšel, číslo menší než nula. Když nic nemám, tak nemůžu mít mň, to dá rozum.“

S tím Pocestný nesouhlasil. Člověk, který neměl ani floka, se přece měl lépe než ten, který neměl ani floka a byl až po uši v dluzích.

„Bylo mi řečeno, že je to někde na Gaussově rovině a že mám začít u vás. Nevíte, kde leží Gaussova rovina?“ bránila se nervózně osoba i.

„Gaussova rovina tady nikde není! Tady máme vrchovinu a rozhodně ne Gaussovu. A proč bych to měl vědět, jsem snad atlas světa?“

Osoba i se zatvářila ještě nervózněji, ale než stihla odpovědět, tak do haly vstoupil někdo další.

„Přejí dobré jitro vespolek. Nevíte někdo, kde bych našel Ludolfovo číslo? Nějaké pí. No pil bych, jen co je pravda,“ zeptal se. Pocestný se už v přítomných začínal ztrácet, a tak se rozhodl, že příchozího pojmenuje Ludolf.

„A víte, kolik to je? Někde to tady najdeme,“ odpověděl Brýlatý.

„Někde to tu mám napsané,“ odpověděl Ludolf a začal se hrabat v kapse. Vytáhl kapesník, váček s penězi, provázek a pak mu z kapsy vypadl srolovaný kousek papírku. Dopadl na zem a začal se rozmotávat. Rozmotával se a rozmotával a asi by se rozmotával ještě dlouho, kdyby po deseti metrech nenarazil na sloup. Brýlatý k rozmotanému papírku přistoupil a prohlédl si ho. Pak se obrátil k Ludolfovi a řekl: „Někdo si z vás vystřelil. Tohle nemůže být Ludolfovo číslo, jelikož se jedná o čísla minimálně dvě. Vidíte tady tu čárku?“

„To jsem se taky divil. Ale prý se jedná o čárku de Setinnou a ta je součástí zápisu jednoho čísla. Neznáte někdo nějakého de Setinnu? Nejspíš je to hrabě a určitě o tom bude něco vědět, když se to jmenuje po něm,“ namítal Ludolf.

„De Setinnu neznám a ani ho znát nechci. Vždyt ta jeho čárka vypadá úplně stejně jako čárka normální, kdo se v tom má vyznat. A srolujete si ten papír!“

Ludolf se zrovna chystal sehnout k papíru a začít ho rolovat, když náhle do místnosti vstoupila další osoba a hned zvolala: „Nevíte někdo náhodou, kde se dá najít Eulerovo číslo?“

„Co tady pořád chcete?!“ vráskl zoufale Brýlatý. „Vypadám snad jako Zlaté stránky, že za mnou pořád lozíte a přáte se mě na čísla?“

„Éé...“ zarazil se Euler, pojmenovaný Pocestným dle stejného vzoru jako Ludolf. Brýlatý si je nasupeně prohlížel, jak tam tak vedle sebe stojí a tváří se nevinně: Euler, osoba i, Ludolf a osoba minus jedna. Tvářili se sice nevinně, ale Brýlatého už z nich bolela hlava. Měl pocit, že není první ani poslední, koho z těchto jedinců rozbolela hlava. Otřel si z čela pot a pohrál si se zlatou nulou, kterou měl na řetízku kolem krku.

„Tak...“ začal, ale dál se nedostal.

„Poslyšte, vždyt vy se od nás zas tak moc nelišíte. Děláte svou práci a my zase svou. Máte tady pokoj pro každé číslo a staráte se, aby byla všechna na svém místě. No a my jsme přece taky čísla, tedy musí tady být pro nás pokoj.“

Brýlatý si unaveně protřel oči. Pak řekl: „To máte těžké. Když lidé uměli počítat nanejvýš do deseti, bylo mi hej. To se dalo se všemi poklábosit a pro všechny navařit. Pak se ale naučili počítat lépe a někoho napadlo, že čísel je nekonečně mnoho. Že nikdy nebudou schopni napsat všechna čísla, protože vždycky můžou napsat další. A já musel udělat chodbu bez konce. Vytřít se to nedá, trvá věčnost to přejít, a jak mám všechny nakrmit? Ani nájem vybírat nemůžu, protože by se mi nikam nevešel. Zlomky jsem lidem toleroval, ty ještě všechny šly upočítat. Ale teď přede mnou stojí co? Dluh, výmysl a nějaká jména. To mají být čísla? Pokud přidám i vás a vám podobné, tak už se nedopočítám, ani kdyby mi ruce upadly. A co když to lidem nebude stačit? Co když si vymyslí další čísla nebo budou počítat s věcmi, co ani čísla nejsou? Nedá se nic dělat, asi přesunu celý zámek do Abstraktna, tam mi bude hej. Hej ty, Pocestný! Odevzdej klíč a zmiz, jinak se taky staneš abstraktním. To bys chtěl?“

Pocestný nechtěl, jelikož nevěděl, co to znamená. Jistě něco velice nechutného. Kvapně tedy odevzdal klíč, rozloučil se s Brýlatým a osobě i popřál hodně štěstí při hledání Gaussovy nížiny. Teda roviny. Pak se rychle vydal k rozcestí, které ho k zámku zavedlo. Když pak příhodu vypravoval v Horní Dolní, nikdo mu nevěřil. Nepomohl ani fakt, že se po zámku zem slehla. Jediný, kdo mu věřil, byl jakýsi pan Hilbert, který tvrdil, že v zámku kdysi byl. Už ho ale nikdy nenašel, a tak se tomu zámku tady v okolí říkalo ztracený zámek pana Hilberta.

Z ČASOPISU MENSA

Časopis Mensa vychází každý měsíc v elektronické podobě, příspěvky jsou průběžně publikované na webu magazin.mensa.cz a dvakrát ročně je vydán fyzický „sborník“ shrnující informace o dění v Mense a současně nabízející výběr z kvalitních článků, které se za poslední půlrok v elektronické verzi objevily. Právě ten nyní držíte v ruce – informace o dění v Mense už máte za sebou a na následujících stránkách vás čeká výběr z publikovaných článků a úloh z Bystřilny.

Pokud si po přečtení řeknete, že by vás také lákalo do časopisu Mensa přispět – jen do toho, vaše příspěvky rádi uvítáme. Níže najdete orientační přehled pro přispěvatele, o čem všem do časopisu psát a jak na to.

Kdo a o čem může psát

Mensané jsou pestrá společnost plná rozmanitých zájmů a oblastí činnosti. Tuto pestrost rádi v časopise odrážíme – je tedy možné zaslat nám články z nejrůznějších oborů a na nejrůznější témata. Do časopisu Mensa přitom mohou přispívat jak mensané (děti i dospělí), tak i nečlenové.

Nejčastější typy příspěvků by se daly shrnout do následujících deseti kategorií:

- **Reportáže z uskutečněných mensovních akcí**
Ty nabízejí příležitost dát pozitivní zpětnou vazbu organizátorovi, nalákat dosud neaktivní členy k budoucímu zapojení nebo zprostředkovat zajímavé informace z exkurze nebo přednášky.
- **Rozhovory se zajímavými mensany i nemensany**
- **Články zaměřené na téma inteligence, nadání a vzdělávání**
- **Popularizačně-vědecké články**
Nebráníme se článkům z jakékoliv oblasti – měly by ale vždy mít popularizační přesah, aby se v nich orientovali i ti čtenáři, kteří se danou oblastí aktivně hlouběji nezabývají.
- **Články zaměřené na seberozvíjení**
- **Recenze a doporučení**
Ať už her, knih, filmů...
- **Logické i vědomostní hry, hříčky a kvízy do rubriky Bystřilna**

■ Vlastní umělecká tvorba

Literární díla, fotografie, malby, kresby...

■ Dětská tvorba

Všechny výše uvedené typy příspěvků vítáme i od členů Dětské Mensy a potomků členů Mensy „dospělé“.

V článcích je potřeba se vyhnout těm tématům, která jsou v rozporu se stanovami Mensy Česko nebo prezentují zboží, služby nebo názory, které jsou v rozporu se zákony ČR. Rozhodnutí o zveřejnění či nezveřejnění konkrétního příspěvku je vždy v kompetenci Redakční rady. Pokud máte nápad, čím časopis obohatit, ale nejste si jistí, jestli je daný příspěvek vhodný, napište nám do redakce, rádi to s vámi probereme.

Jak a kam příspěvek poslat

Své příspěvky i dotazy zasílejte na e-mail redakce@mensa.cz. Uzávěrka časopisu je vždy první neděli každého měsíce.

Příspěvky posílejte jako samostatné textové soubory (docx, txt, odt). Fotografie ke svému článku vždy zasílejte jako samostatné soubory (ne vložené do textového dokumentu) a v co nejvyšším rozlišení. Nezapomeňte nám napsat i jméno jejich autora. Fotografie můžete poslat buď e-mailem společně s článkem, nebo je při větším objemu nahrát na mensa.click/foto do nově založené složky s názvem článku, ke kterému patří. Při výběru fotografií z mensovních akcí volte ideálně takové, na kterých jsou kromě krajiny/exponátů/prostředí vidět i účastníci – nejlépe neotočení zády k fotografovi a se spokojenými/zaujatými/šťastnými výrazy ve tvářích.

Bližší informace k technickým náležitostem příspěvků najdete na mensa.click/prispevatele.

Těšíme se na vaše případné příspěvky – a v každém případě přejeme příjemné čtení.

Mensantrop: Ve prospěch lidstva

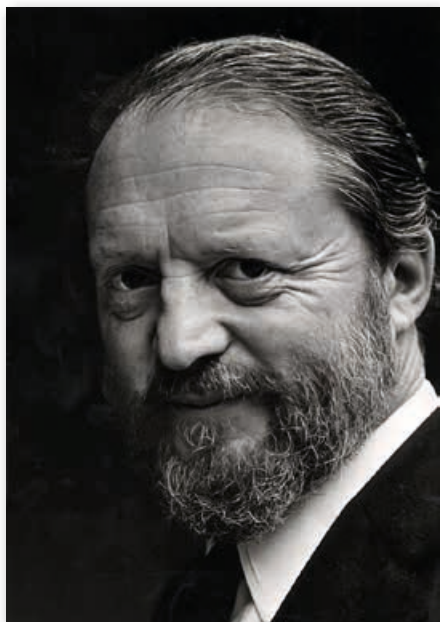
Díl dvacátý čtvrtý: Victor Serebriakoff

Článek v elektronické podobě

[mensa.click/1d6](#)

Výraz mensantrop jsem vymyslel jako označení člověka, který naplňuje hlavní poslání Mensy, využití inteligence ve prospěch celého lidstva, tím, že dělá něco prospěšného pro všechny, u čeho se bez inteligence neobejde.

Dvacet čtyřka je pro mne číslo se zvláštním významem, a tak jsem se rozhodl dvacáté čtvrté pokračování tohoto seriálu věnovat člověku, který je vlastně nepřímo odpovědný za jeho samotnou existenci. Victor Serebriakoff je znám jako člověk, který zachránil Mensu před zánikem, vybudoval ji do podoby, jakou známe dnes, a prosadil do jejích stanov dnešní první cíl – ten, který mě inspiroval k názvu Mensantrop.

a částečně v Londýně, kde se pak i v roce 1912 oženil s Ethel Graham. Ve stejném roce se jim narodil syn Victor. Victor měl ještě 6 mladších sourozenců, Katherine, Mavis, Dorothy, Johna, Doru a Barbaru.

Z Victorova dětství jsou k nalezení i různé fámy a smyšlenky, např. jeden korejský autor prý ve své knize píše, jak matka vzala Victora k doktorovi, protože je hloupý a nic nedokáže – a on, aby dokázal, že hloupý není, za pár vteřin složil Rubikovu kostku. Přitom Ernő Rubik svůj hlavolam vytvořil až v roce 1974, když bylo Victorovi 62 let. Ve skutečnosti byl Victor svými spolužáky považován spíš za šprta. V rozhovoru pro Chicago Tribune v roce 1986 řekl: „Každý den mě vyháněli ze školy, protože jsem byl tím typem dítěte, které na každou otázku zvedlo ruku. Učitelé mě měli rádi, ale ostatní děti ne.“

Od dělníka k divadlu, od divadla k armádě

Ze školy Viktor odešel a nastoupil nejprve jako obchodní příručí v dřevařské firmě.

Během krize několikrát vystřídal manuální práci s nezaměstnaností a začal se zajímat o politiku. Vstoupil do Labouristické strany a v továrně, kde zrovna pracoval, se přidal ke skupině, která se snažila založit odbory. Z levicových názorů ho pak prý za války nadobro vyléčilo oznámení paktu mezi Sověty a nacisty.

Když pracoval jako dělník v továrně na kabely, začal přicházet se zlepšovacími návrhy, ale narážel na neochotu nadřazených měnit zavedené postupy. V deníku, který si psal od prosince 1935 do května 1936, je historka, jak mu „předák dal za úkol nařezat klíny a on se za půl dne vrátil a měl hotovo. Předák nechápal, jak to mohl udělat tak rychle. Když mu Victor prozradil, že našel lepší způsob, jak klíny nařezat, předák odpověděl, ať to příště udělá správně.“

Možná i proto se ve volném čase začal věnovat amatérskému divadlu. Kreativita prostě chtěla ven. Nejprve organizoval ochotnická představení pro kolegy v továrně, postupně se přidal k několika divadelním souborům, psal i vlastní hry. Sám o sobě napsal, že „četl Freuda, Junga a Adlera a rozhodl se, že už nechce být introvert,“ a že se „změnil v jednoho z nejskotačivějších extrovertů na světě.“

Když začala válka, jeho práce byla považována za nezbytnou, a proto nebyl povolán. Říkal o sobě, že „dělal při řezání dřeva všední rutinní práci, která by nudila i retardovanou opici.“ Byl tak zapálen do divadla, že se v roce 1945 připojil k ENSA (Asociace zábavy národní služby), která organizovala zábavu pro britské vojáky. Tím se dostal z rezervovaného povolání a 13. března 1945 byl povolán k národní službě. Právě při vstupu do armády byl poprvé

Kde se vzal Victor Serebriakoff?

O většině toho, co Serebriakoff dělal v Mense a pro Mensu, a že toho bylo požehnaně, se dá sehnat poměrně dost informací. Částečně i díky tomu, že o tom sám napsal hned dvě knihy. První vyšla v lednu 1966, druhá nejprve v lednu 1985 ve Velké Británii s předmluvou od sira Cliva Sinclaire, druhá o rok později ve Spojených státech s předmluvou od Isaaca Asimova.

O Victorově životě mimo Mensu už se informace zjišťují hůře, proto jsem rád, že se mi podařilo popovídat nebo napsat si s několika lidmi, kteří ho poznali osobně. Významným zdrojem pro mě byly i webové stránky o historii rodiny ([serebriakoff.net](#)), které sepsal a udržuje Victorův syn Mark.

Victorův otec Vladimír byl synem ruského mariňáka, který emigroval v roce 1888. Narodil se v Ženevě, vyrostl částečně v Paříži

Victor (3. zleva) v představení hry G. B. Shawa Arms and the Man (Válka a hrdina)

Svatba Victora a Mary 18. září 1948

podroben testu inteligence s překvapivým zjištěním, že jeho IQ je nadprůměrné. Do armády nastoupil na samém konci druhé světové války, jeho výcvik skončil akorát včas na oslavy vítězství.

Po skončení služby v roce 1947 dostal na výběr kariéru herce, univerzitní studium pro vysloužilé vojáky nebo „neurčitou manažerskou pozici“ v nově založené dřevařské firmě. Vybral si dřevo a během jediného roku už celou firmu vedl.

Otec dvou dětí, otčím Mensy

Krátce po začátku úspěšné kariéry ředitele pily se Serebriakoff oženil, koupil dům a v roce 1949 se mu narodil syn Mark. Ve stejném roce ho žena Mary upozornila na inzerát v novinách propagující společnost pro vysoce inteligentní lidi s názvem Mensa. „Dělala to hlavně proto, aby ho dostala z domu, aby se jí nepletl pod nohy,“ míní Mark. Victor to zprvu považoval za podvod, ale nechal se přesvědčit a na inzerát odpověděl dopisem. Jak to pokračovalo, píše ve své knize:

„Rychlá odpověď Rolanda Berrilla na můj dopis přinesla ‚předběžný‘ domácí IQ test. Pokud bych v něm dopadl dostatečně dobře, měl jsem být předvolán k dalšímu vyšetření. Test jsem vyplnil a poslal zpět. Berrill mi ve své autokratické odpovědi důrazně oznámil, že jsem ‚překonal laťku, kterou jsme stanovili, s dostatečnou rezervou, takže vás můžeme bez dalších okolků přijmout pouze na základě předběžného testu.‘“

Mensu založil o tři roky dříve právě Berrill, k čemuž mu nápad údajně jednou ve vlaku vnuknul Dr. Lancelot Lionel Ware. Ten je nyní oficiálně uváděn jako spoluzakladatel. Berrill chtěl vybudovat elitní organizaci v aristokratickém stylu s max. 600 členy, která by radila vládním představitelům.

Victor své první osobní setkání s Mensou zažil o rok později: „První skutečně opojnou

Win Rouse a Victor – vzali se 5. října 1953

injekci drogy Mensy jsem dostal až o mnoho měsíců později, když jsem si přečetl podivně přesvědčivé autokratické instrukce v jednom z pozdějších vydání časopisu Mensa Quarterly. V sobotu 4. listopadu 1950 jsme měli všichni spát pod jednou střechou v hotelu Charing Cross. Má přítomnost byla vyžadována. Odolat nešlo.“

To bylo ani ne měsíc po narození dcery Judith. Nápad Mary, jak Victora dostat z domu, začal fungovat. Jeho první dojem ze setkání nebyl málo podobný tomu, co už zažilo mnoho mensanů:

„Poprvé v životě jsem byl schopen mluvit zcela bez zábran: hádky, diskuse, spory, napadání, vše probíhalo slušně a civilizovaně.“

Bohužel krátce nato Mary diagnostikovali rakovinu, na kterou v roce 1952 zemřela. A zatímco umírala Mary, od desíti k pěti šla

i Mensa. Roland Berrill jako zakladatel se nemohl shodnout s rekrutovanými členy na tom, kam by organizace měla směřovat. Nemocnice čerstvě ovdovělému Victorovi doporučila pomoc sociální pracovnice. Tou se ukázala být Winifred Rouse, kterou shodou okolností Victor už znal ze setkání Mensy. V tehdejší aristokratické verzi organizace dokonce zastávala funkci „Corps d'Esprit“, což byla jakási formální královna, jeden z Berrillových nápadů... Victor a Win se sblížili a brzy se vzali.

Mark a Judith žili od smrti Mary až do roku 1957 u babičky, Maryiny matky, a s otcem se skoro nevidali. „Myslím, že jsme ho viděli jednou nebo dvakrát do roka, ne víc,“ vzpomíná Mark. Díky tomu měl Victor kromě své práce spoustu prostoru věnovat se Mense. Mary zachránit nemohl, tak zachránil Mensu.

Ray Ward mi řekl: „Je mu přisuzována zásluha na záchraně Mensy, když se fakticky rozpadla na čtyři členy... Jaký byl skutečný počet členů Mensy v té době, na počátku 50. let, nikdo neví, protože záznamy o členství jsou ztraceny. [Podle Victorovy knihy to bylo 120] Jedinou pravidelnou akcí Mensy však v té době byla večere v restauraci v Soho, které se účastnil tajemník Joe Wilson, jeho bratr-dvojče George a Victor s manželkou Win. A několik měsíců po sobě byli jedinými účastníky. Joe Wilson říkal, že tohle vlastně není organizace, klub ani spolek. Jsme jen čtyři přátelé, kteří spolu rádi stolují. A Victor řekl: To je škoda. Oficiálně se stal tajemníkem spolu s Joem Wilsonem, ale ve skutečnosti téměř od té chvíle Joe Wilson odpadl a na Victorovi zůstalo celé vedení Mensy, kterého se ujal s velkým nadšením a obrovskou energií.“

Snad díky tomu, že byl Markovi teprve 3 roky, když se se sestrou odstěhoval k prarodičům, rodiče mu nescházeli: „Jako dítěti mi to připadalo normální. Jen jsem nechápal význam toho, co se stalo. Babička a dědeček zastali roli rodičů.“ Victor ale nepolevil v práci, ani když si po pěti letech vzali s Win děti k sobě.

Dr. Lancelot Ware, Isaac Asimov, Victor, Arthur C. Clark, National Liberal Club, 10. 6. 1974

„Mě a mou sestru vychovávala hlavně Win. Mensa byla jako starší bratr, který nás se sestrou obíral o stále víc času. Mensa byla něco, co ho opravdu dost zaměstnávalo. Hodně se věnoval obchodu, pak přišel domů a dělal věci kolem Mensy a pak psal knihy. Já jsem to prostě bral jako normální věc, protože jsem to neměl s čím srovnat,“ vypráví Mark.

To však neznamená, že by se Victor doma zavřel a děti ho neviděly: „Velkým přínosem pro nás jako děti bylo, že k němu na večeri chodili nejrůznější lidé. Když si pozval hosty jako Clive Sinclair nebo Christopher Frost, vedly se u stolu docela intenzivně rozhovory. To bylo velice přínosné, vidět všechny ty inteligentní lidi a slyšet jejich rozhovory, ne každý má tu čest něco takového slyšet.“

Budování Mensy

Když Serebriakoff převzal starost o Mensu od Wilsona, jeho hlavním cílem, který zůstal měřítkem úspěchu Mensy dodnes, byl růst členské základny. Nesdílel Berrillovu představu o tom, že by měla být zastropována číslem 600, ani že by měla zůstat jen lokální britskou organizací. Jak píše Therese Moodie-Bloom v Mensa World Journal ze září 2013: „Victor Serebriakoff mluvil o své zlaté vizi Mensy jako globální vesnice.“

Jednou z překážek růstu Mensy byl nesoulad názorů jejích členů. Podle Marka „Věděl, že když dáte dohromady dva členy Mensy, dostanete tři názory.“ Sám Victor píše ve své knize o Mense: „Mensa je živoucím důkazem toho, že v rozporu s příslovím velké mozky (nebo alespoň bystré mozky) myslí různě. Výsledkem použití inteligence na neřešený nebo kontroverzní problém je pravý opak. Různých názorů přibývá, nikoli ubývá, shody ubývá, nikoli přibývá.“

Victor to vyřešil pravidlem, že Mensa jako taková nemá žádný názor: „Upustil jsem od všech zmínek o možnosti, že by se jednalo o think tank, který by radil úřadům, a při vzpomínce na Berrillovu chybu, kdy na veřejnosti zaměňoval svůj vlastní názor a názor Mensy, jsem zdůraznil, že Mensa je

neustranná, neangažovaná a nezajatá. Mensa měla být agora, fórum pro zkoumání názorů, nikoli nátlaková skupina s vlastními názory nebo kolektivními cíli. Tohle pak zůstalo po celá léta naší skrytou silnou stránkou.“

Přišel také s novým způsobem propagace. Místo aby propagoval Mensu jako takovou, prostřednictvím inzerátů v serióznějších novinách nabízel lidem možnost otestovat si svou inteligenci, bez bližšího upřesnění proč. „Vzpomněl jsem si na svou vlastní motivaci k přihlášce a hádal jsem, že lidé budou zvědaví na své IQ.“ Později se mu ještě více osvědčilo publikovat přímo zjednodušené IQ testy nebo různé hlavolamy.

Doma v Londýně začal pořádat diskusní večery označované jako „Think-Ins“, které se těšily velké oblibě. Formát setkání spočíval v tom, že „uznávaný řečník přednesl projev na nějaké spekulativní nebo kontroverzní téma a po něm následovala hodina a půl diskuse, do které se mohl zapojit každý. Ty nejlepší z nich byly úžasné a obsahovaly spoustu vtipu a chytrého žertování, stejně jako vážné a promyšlené rozhovory. Ani ty nejhorší nebyly špatné.“

Na ročním setkání v roce 1956 byla zavedena demokracie a Victor byl zvolen prvním předsedou. V šedesátých letech byla oficiálně založena Mensa International a Victor na svých pracovních cestách po celém světě začal podporovat zakládání lokálních národních Mens. Jednou z prvních byla Americká Mensa, kde absolvoval několik sérií rozhovorů pro noviny i televizní stanice.

V roce 1967 se Victor ve Švýcarsku setkal s drobným knězem, „jedním ze dvou nebo tří členů, které tehdy měla Mensa International na Sicílii.“ Toto osobní setkání významně ovlivnilo jak Victora, tak Mensu. Fabio Marcedone, který se s knězem mnohokrát osobně setkal, píše: „Don Calogero řekl panu Serebriakoffovi, že Mensa by měla nejen shromažďovat a spojovat inteligentní členy, ale také podporovat nadání k obecnému prospěchu lidstva. Proč by Mensa nemohla vychovávat své vlastní žáky? Jako ukázkou toho,

Victor s Donem Calogeroem, Josephine Dannou a Christopherem Frostem

co by se dalo dělat, vybudoval a provozoval speciální ‚vesnici‘ pro nadané děti.“

Na Victora tato myšlenka udělala takový dojem, že nechal Dona Calogera osobně ji představit na nejbližším jednání IGC (mezinárodního generálního výboru) v Luganu, kde byla velkou většinou hlasů přijata jako třetí, nyní první cíl Mensy. Do té doby uváděly první stanovy Mensy z roku 1964 pouze dva cíle: výzkum inteligence v oblasti psychologie a společenských věd a možnost sociálních kontaktů mezi členy. Tento nový cíl zahájil novou kapitolu Mensy, se silným zaměřením na dostatečně brzkou identifikaci inteligence, aby mohla být co nejvíce rozvíjena.

Po zbytek svého života byl Victor Mense a jejím poslání zcela oddán. Nikdy se nevzdával, ani když mu házeli klacky pod nohy. Dobrým příkladem Victorovy zarputilosti je i následující vzpomínka Isaaca Asimova:

„Postupem času jsem se v roce 1970 přestěhoval do New Yorku. V roce 1972 mě navštívil Victor Serebriakoff, který se se mnou chtěl setkat z nějakého zákeřného důvodu. (Nikdy v životě neměl nezákeřný důvod.) Proti neúprosnému předvolání jsem byl bezbranný. Zíral jsem tam na toho jedenapůlmetrového chlapíka s charismatem dvouapůlmetrové

Večere v National Liberal Club

Victor s Jo Wilsonem

Victor v dřevařské firmě Phoenix

postavy. ‚Proč,‘ dožadoval se, ‚jsi nechal své členství v Mense vypršet?‘ Snažil jsem se mu to vysvětlit. Vysvětlení odmítl netrpělivým ‚Tčá!‘ (což možná rusky znamená ‚Strč si to za klobouk‘, ale nejsem si jistý). Pak řekl: ‚Prostě si obnov členství. Odmítl jsem (následovala další řeč o Mense).‘

‚To bys taky mohl,‘ řekl se serebriakovským chraplákem, ‚protože když to neuděláš, zaplatíš příspěvky za tebe a stejně tě vrátíme na seznam členů.‘

Dřevařské inovace

V dřevařství se Victor brzy proslavil jako inovátor technologií pro zpracování dřeva. Vymyslel například stroj na automatické třídění dřeva podle pevnosti. Mark na rodinném webu píše: ‚Jeho hlavní inovací bylo automatické třídění dřeva podle pevnosti, které umožnilo efektivnější konstrukční využití dřeva. Jeho stroje na třídění podle napětí se prodávaly po celém světě. Ke konci svého podnikání pracoval na vizuálním třídíči dřeva. Vyvinul také metody prstového spojování konstrukčního dřeva a speciální tvar kotoučové pily, která při řezání dřeva rovnou zanechávala hladký hoblovaný povrch. V šedesátých letech vedl britskou delegaci do Ruska, kde se konala konference o procesu metrizace obchodu se dřevem.‘

Victor napsal o dřevařství dvě knihy. První s názvem „British Sawmilling Practice“ (Britská pilařská praxe) vyšla v roce 1963, druhou, propagující zavedení metrické soustavy, pak vydal v roce 1970. Knihy vydal pod jménem Victor Serry, protože se obával, že v poválečném obchodním a odborném světě by jeho „německy znějící“ příjmení mohlo ohrozit důvěru čtenářů.

Victor jako autor

Mimo dřevařství napsal Victor i spoustu dalších knih, včetně dvou o Mense, čtyř o inteligenci a fungování lidského mozku, nevynechal ani poezii. Knižně celkem pravidelně vydával i IQ testy pro svépomocné otestování vlastní inteligence nebo inteligence dětí, a také různé hádanky a logické úlohy.

Své knihy nepsal v ruce nebo na stroji. ‚Diktoval je na diktafon a zapisovali je jiní lidé. Vzpomínám si, že jedna mladá dáma, která čekala na studium na univerzitě, za něj v jednu chvíli přepsala spoustu textů. Dějala to o letních prázdninách. Ale platil i profesionální

pisařky,‘ vzpomíná Mark. ‚Když se začaly používat osobní počítače, hodně toho napsal i sám, ale také experimentoval s některými z prvních systémů hlasového diktování.‘

Kromě toho, že měl o čem psát, měl Victor ohromné vyjadřovací schopnosti. Když jsem začal číst jeho knihu „Mensa: The Society for the Highly Intelligent“ (společnost pro vysoce inteligentní), byl jsem ohromen a zároveň zahanben jeho slovní zásobou a neobvyklými slovními obraty. Zpočátku mi čtení dalo zabrat, ale jak jsem se do toho začal dostávat, čím dál více jsem si ho užíval a i něco tak zdánlivě nudného jako historii nějaké neziskové organizace jsem začal hitat jako napínavý příběh.

Podobný pocit měl jihoafrický autor recenze jiné jeho knihy, Russell Swanborough: „Zesnulý autor sci-fi Isaac Asimov kdysi popsal Viktora Serebriakova jako člověka s „monstrózní inteligencí“. To neznamená, že čtenář na tom musí být stejně, i když na jeho angličtinu je třeba si trochu zvyknout. Autor totiž dokáže do jedné věty vtěsnat více významů než většina spisovatelů do jednoho odstavce.“

Ray Ward dokládá, jak hlubokou měl Victor znalost jazyka a jak si vážil kvalitní výměny názorů: „Vyjádřil lítost nad tím, jak se pojmy jako elita a eugenika staly hanlivými. Vzpomínám si, že říkával, že když Mensu někdo obviní z elitářství, řekne: ‚Děkuji za kompliment.‘ Pak dodá: ‚Znáte definici elity z Oxfordského slovníku angličtiny? Vybraná část nebo výkvět společnosti nebo osoby či skupiny osob.‘ Jak říkal, kdykoli někdo řekne eugenika, dříve nebo později někdo řekne Hitler a veškerá naděje na racionální diskusi jde do háje.“

Mark vzpomíná, že „dílo, u něhož měl největší pocit úspěchu, je jeho kniha nazvaná ‚Brain‘ (Mozek). V této knize předkládá teorii fungování mozku pomocí polyhierarchického systému uzlů, které se učí vzorcům tím, že upravují svou citlivost na různé vstupní vzorce. V knize je uvedeno, jak by se polyhierarchický systém dal využít v organizacích, kde těmi uzly budou lidé nebo jednotky. Bylo mi řečeno, že myšlenky obsažené v knize předběhly svou dobu a že mnoho z nich je dnes přijímáno odborníky na tuto oblast.“

Zmíněný jihoafrický čtenář knihu hodnotí jako „pětihvězdičkové čtení pro každého, kdo se vážně zajímá o téma informací a o to, jak je mozek (jakýkoli mozek) zpracovává. Tuto knihu jsem četl dvakrát, ne proto, že bych si z ní napoprve mnoho neodnesl, ale protože jsem nemohl uvěřit, o kolik víc jsem si z ní mohl vzít podruhé. Musím si ji přečíst potřetí...“

Revizi knihy Brain dokončil Victor těsně před svou smrtí.

Victor ale netvořil jen knihy. Ve své knize o Mense píše: „S pomocí své rodiny a se svolením svého přítele, autora Raye Cattella, jsem napsal program, který uchazeče podrobí testu Cattell IIA, standardním způsobem na něj dohlédne a test patřičně vyhodnotí s ohledem na věk.“

Chris Leek mi také prozradil, že „v roce

1987 vytvořil novou deskovou hru s názvem Cashword, křížence mezi hrami Monopoly a Scrabble.“

Victor jako člověk

Každý, s kým jsem o Victorovi mluvil nebo kdo o něm psal, ho popisuje jako někoho, s kým stálo za to trávit čas. Jeho plán stát se extrovertem tedy zřejmě vyšel.

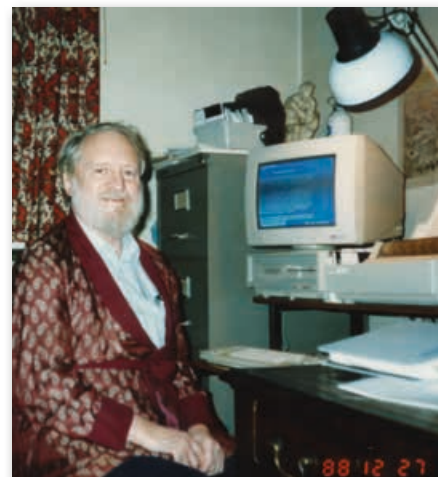
Ray Ward popisuje, že byl „poměrně malý, ale patřil k těm typům postav, které mají tendenci vyniknout v každé skupině. Ale stejně v ní nedominoval. Vždycky mu záleželo na tom, aby každý, kdo chce mluvit, mohl svobodně vystoupit. Někdy byl kritizován, někdy dost urážlivě, ale vždy zůstal klidný a zdvořilý.“

Chris Leek o něm řekl: „Viktor byl velice bystrý. Byl velmi důrazný. Měl spoustu nápadů a snažil se je uskutečnit. Byl poměrně malý, vousatý, ale působil impozantně a zajímal se o spoustu různých témat.“

Byl prý skvělý vypravěč a měl smysl pro humor. Nežřídka si dělal legraci sám ze sebe. V pozdějším věku například rád vyprávěl historku, jak se „jednoho dne chystal odvézt své auto na opravu. Řekli mu, ať přijde za půl hodiny. Rozhodl se tedy, že než se s autem vrátí do servisu, zajede s ním do myčky. Když vjel do myčky, najednou si, celý mokry, uvědomil, že důvodem, proč potřeboval servis, je, že se mu zaseklo otevřené boční okénko a on ho nemůže zavřít.“

Na otázku, jestli se jeho otec vůbec někdy rozcílil, Mark odpověděl: „Win i Victor byli silné povahy a měli mezi sebou někdy docela ostré hádky. Ale on byl spíš člověk, který se pohádá a pak se z toho oklepe a je zase normální. Nemůžu ale říct, že bych ho kdy viděl našťavaného jinde než doma.“

Victor Serebriakoff zemřel po deseti letech boje s rakovinou prostaty v sobotu 1. ledna 2000. „Nemohu si pomoci, ale cítím, že jedním z důvodů bylo to, že si dal za cíl dožít se přelomu století.“ řekl Chris.

Victor doma v Paragonu pracuje na své knize

Z Mensa gymnázia na Cambridge: Rozhovor s Vojtěchem Tvrdíkem

Martina Beranová

Vojta je dlouholetým členem Mensy a absolventem Mensa gymnázia. Když zvažoval, co a kde studovat dál, vyhrály počítače a Velká Británie, konkrétně Cambridge. O to, jak velký to byl krok do neznáma, jak moc času musel věnovat přihlášce na univerzitu i jak vlastně po brexitu financuje školné v zemi mimo EU, se s námi podělil v rozhovoru.

Vojto, co bylo vlastně impulsem, že jste si vybral univerzitu v zahraničí? Motivoval vás k tomu rozhodnutí někdo?

Přemýšlel jsem o tom vlastně už delší dobu. Chodil jsem na Mensa gymnázium, kde nabízeli i kariérní poradenství, které fungovalo úplně skvěle. Přišel za námi pan učitel, bavili jsme se o tom, jak to funguje v zahraničí, jak a kde je možné shánět finance, a nabídl nám i individuální konzultace. Toho jsem využil a pomohlo mi to v nasměrování, v ujasnění si co a kde chci studovat.

A kdy tedy padlo rozhodnutí, že to bude právě Velká Británie a konkrétně Cambridge?

Británie se mi líbila od začátku a velkou výhodou samozřejmě byla angličtina, kterou jsem se učil. Dával jsem se ještě na ETH Zurich, kde jsem ale bohužel nenašel bakalářský obor v angličtině. Takže tam byla limitem němčina, kterou jsem na střední neměl. Takže rozhodování bylo poměrně jendoduché, jediným mínusem Británie byly náklady.

Jak dlouho jste pracoval na přihlášce na Cambridge? Bylo to obtížné?

V porovnání s ostatními asi relativně krátkou dobu, protože jsem se špatně podíval na termíny. Navíc jsem relativně zvyklý dělat věci na poslední chvíli, takže v mém případě to byly zhruba tři týdny nebo měsíc. Je ale potřeba říct, že ze dne na den to není možné. Do systému musí člověk nahrát různé dokumenty včetně třeba doporučení ze školy, takže je dobré tomu dát nějaký čas.

Jak už jste zmínil, jediným negativem studia v Británii po brexitu jsou vysoké náklady. Jak jste je na ten první rok studia pokryl?

Náklad na studium jsou tu opravdu vysoké. Na rok je to něco přes milion korun. Podal jsem si tedy žádost o grant v projektu Univerzity Nadace The Kellner Family Foundation, což vyšlo. Část nákladů pak hradí moje rodina. Podával jsem si i žádost o stipendium přímo na univerzitě i na naší koleji, což ale na ten první rok nedopadlo. Mám ale v plánu to na příští rok zkusit znovu.

Jste v Cambridge první rok. Překvapilo něco? Byl jste se na školu a prostředí podívat, než jste si podal přihlášku?

Fyzicky jsem se v Cambridge podívat nebyl, jen asi osm let zpět jsme byli se školou v Oxfordu. Představoval jsem si tedy, že je to

malé univerzitní městečko, což není pravda. Škola a koleje ale vypadaly tak, jak jsem si to představoval. Možná i proto, že jsem něco málo viděl díky virtuálním dnům otevřených dveří a prohlídkám. Takže překvapení byla jen příjemná.

Můžete říct jaká třeba?

Samozřejmě jsem se trochu té změny obával. Je to nová země, nový prostor, před definitivní volbou univerzity jsem hodně přemýšlel nad tím, že možná ztratím kontakt s kamarády, se spolužáky. Ale přijel jsem do Cambridge, kde je opravdu hodně zahraničních studentů, a všichni na tom byli podobně. Před začátkem úvodního trimestru jsme měli Freshers Week, což je tradiční akce pro prváky, kde se seznamují nejen mezi sebou, ale i s kolejí a univerzitou. Všichni tam byli přátelští, hledali si kamarády, chtěli si pomoci. Přejech do nového prostředí pro mne tedy nemohl dopadnout líp.

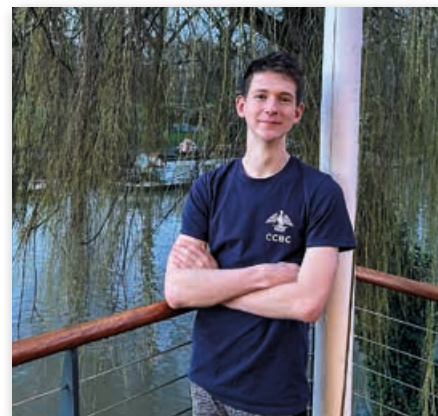
Na škole jste prvním rokem. Přemýšlel jste už nad tím, zda tady budete pokračovat i po bakalářském studiu a co třeba potom dál?

Jsem v prváku, takže si stále ještě nejsem úplně jistý. Po třech letech bakaláře tu nabízejí ještě rok integrovaného magisterského studia, na které bych pravděpodobně chtěl ještě zůstat. Pak bych se pravděpodobně rád vrátil do Čech. Zda to bude na postgraduální studium nebo za nějakou zajímavou pracovní příležitostí, to dnes ještě nevím.

Pojďme se ještě vrátit kvám na Cambridge. Jak vlastně samotné studium vypadá? Volili jste si už v prvním roce nějaké předměty?

Předměty pro první rok byly dané, nevolili jsme si nic. Vše je vyučováno opravdu od co nejširších základů, abychom na tom mohli v dalších letech stavět a vybírat si dál to, co nás zajímá nejvíc. To znamená, že letos máme předměty od úplného začátku, jako třeba Digitální elektronika a na ni navazující Operační systémy. Máme ale i teoretičtější předměty jako třeba Algoritmy. A taky několik praktických předmětů jako Grafika nebo Scientific Computing. Tyhle předměty nejsou známované, hodnotí je pouze zda jsme splnili, nebo ne. Vypadá to tak, že dostaneme zadání, které vypracujeme. V Grafice jsme třeba stavěli vlastní grafický software.

To vypadá, že je výuka hned od začátku zaměřená hodně prakticky.

Ano, navíc tady na Cambridge funguje systém tzv. supervisions. To jsou skupinky 2–3 lidí k určitému předmětu. Supervizorem není přímo přednášející, ale třeba postgraduální student oboru. Ten posílá zadání, které my vypracujeme, a pak s ním máme jednou týdně hodinu, kde diskutujeme a probíráme to, co jsme vypracovali. Co je na tom hezké je, že to vůbec není známované. Takže mi od začátku kamarádi říkali: pokud budeš chtít ukázat, že něco nevíš, tak to dělej právě tady. Supervisions jsou od toho, aby ses tu něco naučil a doptal se na to, co není jasné.

A jak je vlastně studium na Cambridge náročné. Už Mensa gymnázium není nejjednodušší střední školou, byl pro vás ten přechod změnou, nebo vůbec ne?

Byl to absolutní skok. Já jsem nebyl zvyklý moc se učit. Na gymnáziu sice byly předměty, na které jsem se trochu připravovat musel, ale pořád jsem to zvládal s minimálním úsilím. Na Cambridge říkají, že by škola, přípravy a samostudium měly zabrat tak 40–45 hodin týdně. Takže na rozdíl od některých jiných univerzit tady během trimestru není čas ani na nějaké brigády nebo praxe při studiu.

A zbývá vám čas ještě na něco dalšího? Koničky nebo studentské kluby?

Na začátku jsem se bál, že volný čas opravdu nezbyde. Ale jde to, dokonce mne zlávalo i veslování za kolejí s brzkým ranním vstáváním. To nebere tolik času.

Taky se pravidelně setkáváme v rámci česko-slovenského studentského spolku. Tak jednou týdně jdeme společně na jídlo nebo na film, zahrát si šipky a podobně.

Závěrem se ještě zeptám, jak vaše studium v zahraničí zvládá rodina?

Rodina mne v rozhodnutí jít studovat do zahraničí od začátku podporovala. Myslím, že mladší brácha si s mým odchodem do Anglie trochu oddychnul. Jenom babičky by mne asi raději měly blíž. I když... z Anglie se mezi trimestry vracím, a kdybych chtěl, je možné zaletět do Prahy i na víkend na otočku. Takže se vidíme docela často.

Mensantrop: Ve prospěch lidstva

Díl dvacátý třetí: Martina Benešová-Schäfer

Článek v elektronické podobě

[mensa.click/18s](#)

Výraz mensantrop jsem vymyslel jako označení člověka, který naplňuje hlavní poslání Mensy, využití inteligence ve prospěch celého lidstva, tím, že dělá něco prospěšného pro všechny, u čeho se bez inteligence neobejde.

Tentokrát jsem si povídala s Martinou Benešovou-Schäfer, jadernou chemičkou žijící v Německu, laureátkou Čestného uznání Mensy Česko za rok 2023. Martina se narodila v Ostravě, vystudovala Univerzitu Karlovu v Praze, svou doktorskou práci věnovala Ozzymu Osbournovi, v Německu již ve svých 26 letech spoluvinula přelomový lék na rakovinu prostaty a po celé Evropě mezi mladými i seniory šíří osvětu o dobrých aspektech radioaktivity. Co dalšího mi o sobě a své práci pověděla, se dočtete na následujících řádcích.

Vy pracujete v německém týmu. Znamená to, že i v německy mluvících zemích se používá pro univerzitní kantýnu označení mensa?

Používá se dokonce mensa s písmenem „s“.

Co si o Mense jako organizaci myslíte?

Na Mense se mi nejvíc líbí, že spojuje lidi s určitým zájmem nebo vkusem na konkrétní oblast. Nadchlo mě, že podporuje nadanou mládež, protože mládež je naše budoucnost a je velmi důležité, aby mladí nadaní lidé dostali tolik podpory, kolik jen můžou. Nejdůležitější je podpora mladých, kteří se chtějí dál vzdělávat, jsou zapálení, mají zájem vědět, poznávat nové.

Vy k podpoře dětí také nemáte daleko. Sama jste se účastnila vědeckých letních táborů pro děti. Kdy to bylo a v čem spočívala tahle vaše aktivita?

Bylo to od začátku mého vysokoškolského studia a trvá to dosud. V poslední době se

i zvýšila frekvence různých dnů pro děti, protože si už z větší části organizuji čas sama, tak se snažím i těmto aktivitám dát víc prostoru. Jedná se převážně o různé tábory či kurzy pro chemii, biologii a fyziku. Valná většina z těchto kurzů se zabývá radioaktivitou, především tím, jaký má význam, i ten pozitivní. To je pro mě asi jeden z nejdůležitějších privátních i pracovních bojů, nějakým způsobem předat široké veřejnosti i tu dobrou stránku radioaktivity, protože obecně známá je převážně ta špatná.

Pro mě je důležité, aby si lidé mohli udělat vlastní názor i z druhé strany. Třeba při přednáškách pro seniory má vysvětlení, co radioaktivita je, že je všude kolem nás a že jsme taky sami o sobě radioaktivní, takový uklidňující účinek, že to

Martino, slyšela jste o Čestném uznání Mensy Česko někdy předtím, než jste byla kontaktována, že ho dostanete? Nebo to byla pro vás úplně nová záležitost?

Abych řekla pravdu, už jsem měla nějaké to povědomí v rámci sociálních sítí, ale bez nich bych asi vůbec netušila, že se předává nějaké čestné uznání. S Mensou jsem se setkala spíš jen jako dítě, když vydávala různé zajímavé hlavolamy a podobně. K tomu jsem se dostala, ale jen takhle z dálky a nepřímě. Ve škole nám dělali nějaký IQ test, ale to podle mě nebyl oficiální test Mensy.

To, že jsem ho dostala, je pro mne samozřejmě velká čest a pocta. Jen má rodina a má kolegové, když jsem jim povídala, že přichází ocenění Mensy, se mě ptali, jestli jako u nás v kantýně. I někteří mladí akademici si mysleli, že Mensa je kantýna. [smích]

pak už není jenom strašák a hrozba. Krása je v tom formovat děti a dospívající, kteří se ještě relativně formovat dají, a zároveň tlumit strach z nevědomosti u seniorů, kteří se už k těmto informacím prakticky nedostanou jinak než z negativně laděných médií.

Vás radioaktivita provází už od dětství. Kdy jste se s ní setkala poprvé?

Na to si přesně nepamatuji, protože táta nás bral na různé lokality už v době, kdy jsme byli hodně malí. Okolo osmi let jsem zjistila, že mé nejoblíbenější horniny a minerály jsou ty krásně barevné, žluté, zelené, červené. Když mi táta vysvětloval, že září, tak mi to vůbec nešlo do hlavy. Jak to, že září? Já nic nevidím, necítím. Ale s pomocí různých měřičů radioaktivity mi ukázal, jak jsou úžasné. A mě to velice fascinovalo.

Většině lidí se asi v souvislosti s měřením radioaktivity vybaví Geigerův počítač. Byl to jeden z těch přístrojů, co měl váš tatínek?

Táta jich měl doma spoustu, většinou starých. Byly to takové těžké bestie, se kterými se nesmělo klepnout, jinak by se zničily. Při

studiu jsem se dostala k různým typům detektorů a v práci je používám prakticky stále. Dneska jsem třeba pracovala dlouhou dobu v kontrolovaném pásmu a tam mám k dispozici pět různých najednou, z toho tři mi visí na těle.

Máte někdy z radioaktivity i strach, když se třeba dostanete do styku s větší intenzitou?

Z radioaktivity je třeba mít respekt, ale ne strach. To mě provází už od počátku studia. Člověk musí přemýšlet, být rychlý, snažit se pracovat tak, aby se co nejméně ohrozil. Strach ale vede jen k omylům a problémům. Mně osobně se strachem pomáhá ta fascinace. Ale respekt mám samozřejmě velký.

Jak se díváte na aktivity, jako jsou třeba exkurze v Černobylu? Byla jste tam někdy?

Do Černobylu jsem se vždycky chtěla podívat, hlavně ze zájmu, jestli ty představy z fotografií odpovídají realitě, protože přece jenom vlastní zkušenost bývá často jiná. Ta vůně, ten pocit, to se nedá předat. Každý si to musí zažít sám. Samozřejmě díky sporu mezi Ukrajinou a Ruskem to teď asi dlouho nebude možné, což mě velmi mrzí.

Mé přání navštívit Černobyl je ale zřejmě trochu jiné než pro většinu ostatních. Pro mě to je především vděčnost za to, jakou máme radiační ochranu, jak důkladně propracované jsou postupy pro naši práci. K havárii v Černobylu došlo především kvůli tomu, že se nerespektovala pravidla a že se operátoři nepříliš vyznali v tom, co všechno se může stát.

Radioaktivita fascinuje lidstvo od doby, co ji madam Curie objevila. Dostala se i do spousty amerických komiksů. Mě ale v jednom dokumentu právě o Černobylu zaujalo, že několik z nejvíc zasažených lidí přežilo možná až dodnes. Co říkáte

na to, jak se lidský organismus někdy dokáže přizpůsobit naprosto extrémním podmínkám?

Musím říct, že Curie byla také super žena, protože se zjistilo, že takové dávky radioaktivity, kterým byla vystavena, by normální netrénovaný jedinec nepřežil. Ona se dá vytvořit i rezistence vůči radioaktivitě. Někteří jedinci jsou rezistentnější než jiní a třeba takový netopýř zvládnou mnohem víc radioaktivity než lidé, naopak kozy jí moc nesnesou. Nevím, jestli jste slyšel o Radium Girls, to byly ve 20. letech dělnice ve Spojených státech, které natíraly ciferníky hodinek radioaktivními barvami. Při práci olizovaly štětce, pak jim vypadávaly spodní čelisti a podobně. Stále více fascinující je, jakou dávku radioaktivity zvládnou pacienti léčení s rakovinou. Vše je o riziku a pravděpodobnosti a tak se na to musí i nahlížet. Má na to vliv spousta různých faktorů. Objev radioaktivity je relativně mladý a třeba nukleární medicína byla oficiálně uznána jako lékařský obor až v sedmdesátých letech, takže jsme v tomto směru stále na začátku.

Jaká byla vaše cesta k tomu, co děláte?

Na začátku to vypadalo, že budu dál studovat geologii nebo mineralogii jako můj táta i můj bratr. Ale když jsem se po gymnáziu rozhodovala, kam se přihlásím, tak jsem si řekla, že by to chtělo i nějaký ten risk, naučit se něco nového a trochu výzvu. Mineralogii a geologii jsem už znala, to bude navždy můj koníček. Tak jsem si zvolila na začátku na bakaláře všeobecnou chemii. A když jsem zjistila, že máme jako navazující magisterské studium jadernou chemii, tak mi bylo jasné, že to je přesně ono.

Jak do toho všeho zapadá Ozzy Osbourne?

Ozzy Osbourne je má resilience. [smích] Tam taky figuroval můj táta. Měl velký zesilovač

a pouštěl nám různou hudbu. Mně se jako malé holčičce nejvíc líbilo album Ozzmosis a Ozzy mě pak doprovázel od dětství přes studium po práci, což samozřejmě trvá dodnes. Při doktorském studiu mi natolik pomohl zregenerovat a získat sílu pokračovat dál, že jsem Ozzymu věnovala svou doktorskou práci. Tématem té práce byl vývoj, design a syntéza ligandů, které se mohou používat na diagnostiku a terapii rakoviny prostaty.

Na přednášce v Praze jste zmínila, že vaše oblíbené radionuklidy jsou alfa bomby. Čím si vás získaly?

Nejraději na nich mám, že to jsou prakticky ty nejsilnější radionuklidy, které se mohou použít na terapii u pacientů. Takže to jsou opravdu bomby. I když to nezní úplně pozitivně, zvláště v medicíně ne. Neskutečná síla tohoto typu radionuklidů je jedním z hlavních důvodů, proč v ně věřím a proč se na ně v mé pracovní skupině soustředím a vyvíjím s nimi nová radiofarmaka pro další typy rakoviny. Člověk se musí zaměřit na to, jakou silou by se mělo jít na komára, jestli rovnou s kanónem, nebo ne. Já se zaměřuji především na terminální stádia různých typů rakoviny, a tak věřím, že je nejlepší na ně jít rovnou s tím kanónem.

Jak dlouho myslíte, že potrvá, než tenhle přístup bude aplikovaný i v medicíně? Většinou se nejdříve zkoušejí ty méně účinné metody, a až teprve pak se povolí použít ta účinnější, i když to často bývá pozdě.

To je pravda. Ono ale také záleží, jakým způsobem se to balancuje, protože když jdeme s největší možnou silou, tak samozřejmě riskujeme i určité vedlejší účinky. Proto je velmi důležité nejdříve pochopit celou funkčnost těchto alfa bomb, než je začneme rutinně používat. Dalším omezením je, že těchto alfa bomb se ve světě produkuje velmi málo. Navíc největší množství opravdu úžasného čistého aktinia, což je jedna z těch alfa bomb, která pochází z testů

jaderných bomb, pochází z Ruska. Od začátku konfliktu na Ukrajině se samozřejmě už do Evropy tato alfa bomba nedováží, což mělo velký vliv na možnou léčbu různých pacientů s rakovinou. To je spojitost, kterou jsem si nikdy dřív neuvědomila.

O vás se říká, že jste ten lék vynalezla. Pak jsou ale lidi, kteří říkají: „ona to nevynalezla, on to vynalezl tým a ona to jen prezentuje navenek“. Jak tedy ten výzkum v týmu vlastně funguje?

Bez týmu to samozřejmě nejde a kdo říká, že ano, tak klobouk dolů. Třeba naše zaměření je ohromně interdisciplinární, vyžaduje specialisty z různých oborů chemie, radiační chemie, fyziky, biologie, medicíny. Část toho vývoje byla na mé straně, byla to i má doktorská práce, takže já jsem si víceméně sama rozhodovala, kterým směrem se ten projekt ubere. Struktura samotného farmaka přišla z mojí hlavy, ale třeba aplikaci biologickou a klinickou bychom bez kooperačních partnerů nikdy nebyli schopni sami provést.

Jak moc je ten výzkum o tom, že dostanete konkrétní úkol něco vytvořit a prostě hledáte ty cesty tak dlouho, dokud toho nedosáhnete, a kolik toho naopak vzniká nahodile tak, jak známe třeba z příběhu o objevu penicilínu?

Správný čas na správném místě se správným tématem a s notnou dávkou štěstí hodně pomůže. Samozřejmě ale bez práce, bez zajímavých myšlenek a možností provádět různé experimenty by se spousta různých vědeckých zaměření neposunovala dál. Věda je z devadesáti procent selhání. Znovu, lépe a radostněji, jak říkával dříve můj školitel. Je důležité si uvědomit, že se nesnažíme donutit přírodu chovat se tak, jak my potřebujeme, ale spíš pochopit, jakým způsobem se příroda chová, a pak to využít. Velké umění vědy je i pochopit, kdy je konec a musíme něco opustit, i když to stálo hodně času, úsilí

a peněz, a začít se soustředit na něco, co by mohlo mít větší smysl.

Ale pořád je dnes ta pravděpodobnost větší, než bývala v alchymii, že ano?

Znalosti, které teď máme, jsou nepřeberné. A čím víc toho víme, tím víc toho nevíme. Máme sice spoustu různých podpůrných i vědeckých platform, které pomáhají, mám možnost třeba používat high-throughput screening, nechat si od počítače namodelovat, jakým způsobem mají má farmaka vypadat, ale já pořád ještě razím i ten konzervativní přístup. Říci si třeba: „Tohle je zajímavý stavební blok, takhle by to mohlo fungovat.“ Takhle bylo vyvinuto i to dřívější farmakum, nemělo žádný high-throughput nebo predikci, byl to vyložené „gut feeling“, pocit, že zrovna tohle bychom měli zkusit. To by dle mého mělo i nadále ve vědě zůstat.

Pochopil jsem správně ten váš výtvar, když to zkusím popsat trochu laicky, jako látku, která funguje jako jakýsi chytrý obal kolem toho radionuklidu, takový chytrý poslíček, který ví, kam se dostat a kde se zachytit?

Víceméně ano, to farmakum se skládá prakticky ze tří nejdůležitějších částí. Jedna z nich je vektor, který přesně cílí na ty rakovinné buňky. Pak je linker, který spojuje ten vektor s něčím. A to něco je prakticky ta klíčka, která krásně drží ten radionuklid, dětem velmi často říkám ruksak, který právě nese tu radioaktivitu a drží se toho vektoru přes ten linker. Tak se dostane tam, kam má, a až tam působí neplechou.

Jako dítě jsem viděl film, který představoval vědeckofantastický pohled na budoucnost medicíny s použitím nanobotů, ale vy jste se vlastně dostala ještě o úroveň dál, kde už to není v měřítku nanotechnologií, ale skoro jednotlivých atomů. To je prostě fascinující.

Ano, radionuklidy jsou tak silné, že velikost ve femtometrech či ångströmech, když vezmeme i obal, je více než dostačující.

Množství, které normálně aplikujeme pro terapii, třeba pro zvířátka, je v oblasti pikogramů, takže jsme opravdu velmi výrazně pod měřítkem nano.

Co vám ve vaší práci nejvíc brání nebo překáží?

Příroda sama o sobě. [smích] Často nespolupracuje. Dříve bych asi řekla shánění financí, to je příliš náročné a bere to spoustu času. Politika je ve vědě velice důležitá, to mi taky úplně nehraje do noty. Ale ve skutečnosti to bude vždycky ta příroda, která je nejvíc limitující.

Prý máte někde v pracovním vystaven citát: „Vždy buď sama sebou, pouze v případě, že můžeš být madam Curie, tak buď madam Curie.“ Máte ještě nějaké další osobní vzory?

Lise Meitner, na každý pád, velmi zajímavá vědkyně s velmi těžkým osudem. Z vědců asi pravděpodobně nejvíc tyto dvě, ty mě nejvíc ovlivnily a jejich biografie zbožňuji. Občas si říkám: „Co by tak asi udělala Curie?“

Býváte někdy z vědy unavená?

Samozřejmě! [smích] To se teď neříká, ale velmi, velmi pravidelně a díky bohu.

Jak odpočíváte?

Poslouchám Ozzyho, pochopitelně. Co mi ale pomáhá úplně nejvíc, když pomínu mého muže a naši čivavu, tak jízda autem. Čím delší, tím lepší. Tím, že si vyžaduje plné soustředění a já nemůžu přemýšlet nad různými věcmi, které mi normálně třeba i při odpočinku skáčou do hlavy, mě úžasným způsobem vrací do normálu.

Co jiné dopravní prostředky, chtěla byste se třeba proletět ve stíhačce?

Já určitě. Hrozně ráda bych řídila tank. Mám ráda traktory a různá radlice a podobně, veškerá tahle těžká technika a vše, co smrdí benzínem nebo naftou, se mi hrozně líbí.

Cestuje vaše čivava s vámi?

Na pracovní cesty spíš ne, ale jakékoliv dovolené musí být čivava friendly. To je pro nás to nejdůležitější. Čivava nás krásně semknula v tom, že si člověk i v práci řekne, že po 12 hodinách už je fajn jít domů. Pro nás to byl

takový první důležitý krok pro rovnováhu mezi prací a životem. Někdo, kdo je na nás závislý a kdo se těší, že přijdeme domů. Pro mě osobně se stala něčím mnohem víc než jenom součástí rodiny. Jmenuje se Stevie, pojmenovali jsme ji po Stevie Nicks z Fleetwood Mac.

Vy se kromě samotného praktikování vědy věnujete ještě tomu, že vědu popularizujete. Kolik vlastně absolvujete za jeden rok různých přednášek?

Samozřejmě jsou měsíce, kdy je jich méně, třeba ty zimní. Ale řekla bych, že tak čtyřicet až padesát ročně určitě. Není to mnoho, ale tím, že jsou v různých částech Evropy, to vezme relativně hodně času.

Stiháte číst knihy?

Velmi těžko. Před spaním. [smích] To je vždycky těch patnáct minut, kdy si řeknu: „teď si něco přečtu, abych usnula,“ a potom dostanu knížkou do obličeje a je konec.

Máte oblíbeného autora?

Mika Waltari, William Styron, Samuel Shem, Günter Grass. Pár bych jich tam určitě našla.

Co je pro vás hlavním smyslem vědy?

Odpovídat na otázky a hledat hlavně nové. Chápat, jakým způsobem funguje příroda, jakým způsobem fungujeme my, vesmír, co všechno ještě nevíme, co ještě nechápeme. Hledání odpovědí je dost častá odpověď, ale pro mě je to především to hledání otázek, které nás ještě nenapadly.

Myslíte si, že jsou inteligentnější bytosti než lidé?

Určitě, jinak by to bylo plýtvání místem. Jeden z mých nejoblíbenějších filmů je Kontakt s Jodie Foster. Tam tato myšlenka byla, a když si tak jako zapřemýšlím o velikosti vesmíru a statistice, tak věřím, že určitě nejsme sami a že určitě nejsme na špičce vývoje.

Co byste si nejvíc přála, aby se stalo v oblasti vědy nebo inteligence, ideálně ještě za vašeho života?

Dělám si dost starosti o novou generaci. U různých semestrálních prací nebo bakalářů se

setkávám s tím, že se vši tou technologií je velmi problematické myslet a sám si věci pospojovat. Osobně bych si přála, aby zůstalo prezervováno to gró vědy, to je něco vědět, z toho vědění něco pospojovat, na základě toho něco zjistit a protlačit to dál. Mám pocit, že v tomto směru jde věda momentálně nazpátek, že budeme v budoucnu klikat: Jsem robot? Nejsem robot? Musím se zeptat umělé inteligence, co na to mám odpovědět... Moc bych si přála, aby ve vědě zůstala ta individualita.

Co by měli mensané udělat se svoji inteligencí, aby ji nepromarnili?

Určitě by se měli párkrát v životě hodně spálit. To dle mého k tomu všemu patří. Posíljuje to ducha i motivaci. Mladí až moc řeší, co si myslí ostatní. Je samozřejmě potřeba být součástí určité skupiny, ale vždycky je důležité, aby člověk žil, bádala a pracoval přesně tak, jak mu to vyhovuje, a všechny ty sekundární vlivy byly opravdu až těmi sekundárními.

Zmiňovala jste, že i hledáte studenty, kteří by se chtěli připojit do týmu. Jací lidé mají šanci se o to zajímat a co pro to mají udělat?

Ideální je ozvat se mi na e-mailovou adresu m.benesova@dkfz-heidelberg.de. Po přednášce pro Mensu už mám dva nové kandidáty, což je super. Důležité je, aby ten jedinec měl chuť opustit Českou republiku, protože práce a studium v cizím jazyce v cizí zemi není úplně nejjednodušší. Má to spoustu krás a nového, ale toto musí být jasné hned od začátku. Důležitý je i věk, s radioaktivitou se může pracovat až od šestnácti let a jenom v případě, že je to součástí studia. Hledáme hlavně jedince, kteří se zajímají o fyziku, biologii, chemii nebo IT.

Kdy je ten nejlepší čas?

Já bych řekla ve čtvrtáku, někdy na začátku před maturitou, jinak pak kdykoli později to jde také. Doporučovala bych kolegům studujícím, aby si vyzkoušeli pár kratších stáží, aby potom přesně věděli, co je jejich šálek kávy a jakým směrem se mají ubrat při studiu, protože zkušenost je nepředatelná a každý si to musí zažít sám, aby se mohl správně rozhodnout. A čím dříve, tím lépe.

Nadaný žák v české škole

Přesně takový je název maturitní práce 16letého Adriána Kysela, který je členem Mensy a od září se stane studentem 1. ročníku Fakulty informačních technologií ČVUT. Jeho životní příběh je zatím krátký, ale o to více zajímavý a snad i inspirující pro další nadané děti v ČR, a proto se o něj rád podělil v rozhovoru..

Adriáne, jak se cítíš jako student VŠ? Nechybí ti zážitky a prostředí střední školy?

Cítím se skvěle. Už od základní školy jsem cítil, že bych se rád učil a rozvíjel rychleji, než dovolovaly učební osnovy. S vrstevníky jsem ji rovněž moc nerozuměl, cítil jsem, že nějak nezapadám do kolektivu a ostatní to pravděpodobně cítili stejně. Často jsem nerozuměl jejich aktivitám a humoru a vše kolem se mi zdálo moc dětinské. Tento pocit se každým rokem prohluboval. Nejvíce jsem si vždy rozuměl s lidmi, kteří byli starší než já, a proto si myslím a doufám, že do vysokoškolského kolektivu FIT ČVUT zapadnu a najdu si tam kamarády.

Teprve vloni jsi ukončil povinnou 9letou školní docházku. Jak jsi to zvládal?

Prvních pět let ZŠ jsem usiloval začlenit se do kolektivu a najít si kamarády, ale moc to nefungovalo. Nevyhnul jsem se ani šikaně a třídní učitelka mě neměla moc ráda, protože jsem se často v hodinách nudil a ona si toho asi všimla. Pak mámu napadlo zkusit 8leté gymnázium. Přijímačky jsem udělal bez jakékoliv přípravy, ale ani na gymnáziu to nebylo o moc lepší, dokonce se můj problém ještě prohluboval. Vadilo mi, že se učivo často opakovalo i několikrát, vždy jsme se přizpůsobovali nejslabším spolužákům a měl jsem pocit, že „šlapu vodu“. V 8. třídě školní docházky (3. třída 8letého gymnázia) můj problém vyvrcholil tím, že jsem měl ve škole intenzivní stavy úzkosti a nedokázal jsem ve třídě vydržet. To mámu vedlo k tomu, že požádala o návštěvu psychologů v Pedagogicko-psychologické poradně, aby nám poradila, jak dál. Na základě mojí nadprůměrné inteligence a samostatnosti mi bylo umožněno individuální dodávování 3. a 4. ročníku 8letého gymnázia. A protože jsem se učil rychle, a měl tak hodně volného času, mohl jsem se věnovat dalším aktivitám, jako např. sportu, beatboxu nebo hře na bicí. Do školy jsem chodil pouze na prozkoušení, a to se dalo v pohodě zvládnout. Ostatně, všechno toto popisují v praktické části mojí maturitní práce.

Co se dělo pak?

S mámou jsme se domluvili, že po skončení povinné školní docházky už ve studiu na gymnáziu nebudu pokračovat, protože jsem nechtěl. Nedokázal jsem si to ani představit. Máma ještě v průběhu mého individuálního studia na gymnáziu zjišťovala, jaké jsou možnosti rychlejšího vystudování střední školy, protože jsme předpokládali, že normální tempo dle učebních osnov by mi asi nevyhovovalo a „ztratit“ 4 roky by bylo zbytečné. Zjistila, že jedinou možností,

jak vystudovat střední školu rychleji, je program Maturita bez studia, který nabízí jen pár škol v ČR. Jednou z nich, která nám nejvíce imponovala svojí profesionalitou a kvalitou (i na základě skvělých referencí) byla SOŠ Březová. Aby mě tam k tomuto programu přijali, bylo potřeba předložit různé dokumenty včetně posudku z PPP a tzv. „přesvědčit“ pana ředitele, že toto studium zvládnou i navzdory tomu, že mi bylo pouze 15 let. O možnostech zrychleného studia v ČR a ve světě pojednávám v teoretické části svojí maturitní práce. Moc možností v ČR a ani v okolních státech není.

Jak tedy vypadal tvůj poslední školní rok?

Už od loňských prázdnin jsem se učil na zkoušky z jednotlivých středoškolských předmětů a následně jsem tyto zkoušky jezdil skládat do pobočky SOŠ v Kladně. Toto studium bylo v podstatě samostudium, je k tomu potřeba velká dávka sebedisciplíny, čas a proaktivita. Škola studentovi poskytne veškeré studijní materiály ze všech předmětů za celé 4 roky středoškolského studia a je pouze na něm, jak rychle se to naučí a složí zkoušku. Já měl obrovskou motivaci, protože už jsem dlouho toužil studovat na FIT ČVUT, takže jsem se intenzivně učil a systematicky skládal jednotlivé zkoušky jednu po druhé. Povedlo se mi to v průběhu jednoho roku. Posléze jsem vypracoval maturitní práci a v březnu jsem rovněž absolvoval SCIO testy, které nahrazují přijímačky na FIT. Duben a květen jsem věnoval pouze přípravě na maturitu, kterou jsem složil s vyznamenáním. Pomohlo mi i to, že již v roce 2021 jsem složil Cambridgeské zkoušky z angličtiny na úrovni B2, a tedy část maturity z anglického jazyka jsem už nemusel dělat. Tyto prázdniny věnuji intenzivnímu studiu španělského jazyka a taky si dělám řídicí průkaz skupiny B, chodím hrát tenis a připravuji se ke studiu na vysoké škole. Fakulta nám již poskytla studijní materiály ke dvěma předmětům, takže nezáhálím.

Jakou jsi měl podporu rodiny?

Rozhodně nejvíce mi pomohla moje máma. Ostatní váhali. Bez mámy by nic z toho nebylo. Od začátku věřila, že to zvládnou. Je rovněž členkou Mensy, teď skončila pátou vysokou školu, je nesmírně chytrá a pracovitá, ale i moc lidská a chápavá. Vždy mi byla dobrým příkladem a oporou. A dala mi šanci splnit si svoje sny a cíle i za cenu obětí, které přinesla v jejím kariéřním životě, za což jsem jí nesmírně vděčný. A i když to někdy vypadalo beznadějně, nikdy se nevzdala a vždy bojovala za to, abych se mohl rozvíjet a dělat to, co mě baví. Je skvělá.

Co plánuješ dál?

Teď se chci od září plně věnovat studiu na VŠ a stát se špičkovým programátorem. Doufám, že po škole budu pracovat pro nějakou IT společnost, kde se budu moci dále rozvíjet a být přínosem v IT oboru. Taky se chci nadále věnovat sportu a hudbě.

Co bys tedy doporučil jiným nadaným studentům, kteří mají ve škole podobné problémy?

Nevzdávat to, snažit se najít nějakou cestu a využít všechny možnosti, které jsou v ČR k dispozici, třeba zmiňovaný program Maturity bez studia na SOŠ Březová. Tato škola má skvělé pedagogy a kvalitně propracovaný výukový systém, který podporuje různé typy studentů a forem studia. Studium tady není žádným způsobem lehčí ani jednodušší, je potřeba se opravdu naučit všechno, co v „normální“ 4leté střední škole, a k tomu ještě samostudiem, což může být pro někoho o to náročnější. Toto studium je ale férové a student má skutečně k dispozici všechno, co k úspěšnému studiu a ukončení školy potřebuje, stačí jenom chtít. Základ je však mít podporu někoho z rodiny, jinak by byla tato cesta velice těžká.

Adriáne, přejeme ti vše dobré a ať se ti daří!

Česká Mensanka oslavila sté narozeniny

„Kdybych se narodil před sto lety...“ Paní architektka Hana Pešková, autorka kulturního domu Eden v pražských Vršovcích a věrná členka Mensy, si nemusí prozpěvovat „kdyby“. Narodila se totiž 7. června 1924 a před pár dny oslavila rovnou stovku. Se Zuzkou Polákovou jsme se proto za ní vypravili na návštěvu, abychom jí k jejímu nádhernému jubileu pogratulovali a zeptali se na pár věcí, které by mohly zajímat i ostatní mensany...

Byla tu za mnou třikrát televize, ale ne kvůli narozeninám. Měla jsem totiž takové životní štěstí i neštěstí, že jsem dělala jako architekt do Prahy kulturní dům. Ten barák úplně rozkradli. Vydržel deset let a pak ho někomu pronajali, protože Praha 10 nebyla schopná se o něj starat. Dneska jsou tam vytrhané kabely v podlaze, všechno zařízení zničené nebo vykradené, i v umývárně nebo na záchodech. Je tam krásná restaurace, která i dobře vařila, když ještě existovala.

A kvůli tomu si tady s vámi byla popovídat televize?

Psal se o tom v novinách, tak mi volali, jestli bych tam s nimi nešla. A já řekla, že těžko půjdu do schodů. My jsme tam tenkrát nemohli udělat výtah, protože se to zdálo moc drahé.

Četl jsem, že podle původního zadání to měla být větší budova a měla tam být i část sídla vlády...

To bylo několikasetleté martýrium. Původně na tom náměstí měl být obrovský obchodník, kde by byla třeba v suterénu prodejna aut, kde byste si mohli objednat auto v jakémkoliv značce a barvě a oni by vám to připravili a prodali. Pak to ještě narostlo, protože tam chtěli i vojáci a vymysleli si tři vysoké obytné domy. K tomu se přidala všelijaká kulturní zařízení.

A najednou to bylo hrozně veliké a nákladné, tak se to zase zmenšovalo. Pak si někdo vymyslel, že tam bude úřad vlády. A víte proč? Protože někde vypočítali, že kdyby nám rozbili všechny přehradu, tak voda, která by zaplavila celou Prahu, by sice sahala až Václavovi k nohám, ale sem už by nedosáhla.

Nakonec z toho zbyl kulturní dům a vyprojektoval se jeden, jak bylo v Čechách zvykem. Pak se na to moudří podívali a říkali: „Je to velké, my na to nemáme.“ My jsme na tom dělali s manželem a během asi čtrnácti dnů jsme to museli celé zmenšit.

Pochopitelně se tam všechno nevešlo, ale pořád to fungovalo, když to realizovali. Místní na to vzpomínají a čas od času mě nějaká skupina pozve, abych jim povídala, jak to vznikalo. Prostě měli ten barák rádi.

Prý půjde do demolice a budou se tam stavět bytové domy. Zajímá se někdo, co vy na to?

Oni mi o tom záměru v podstatě neřekli. Udělali si tam vycházku a zjistili, že se to nevyplatí obnovit, že by to stálo jako nový barák, což teda je hrozné. Tak rozhodli, že tohle se nějak odstraní a bude soutěž na nový kulturní dům.

Až potom se do toho vložila televize a zajímala se, jak to vlastně vypadá, a udělali se mnou reportáž. Tu soutěž vyhrál nějaký kolega, který udělal super úsporné opatření. Nahoře postavil dva obytné domy do úhlu, mezi nimi se scházelo do podzemí do původního sálu a nahoře ještě byly nějaké obchody. Nebylo to úplně špatné, ale na to taky nejsou peníze.

Vy jste se od studií architekturou zabývala celý život? Neměla jste někdy pocit, že už toho máte dost?

Kdybych mohla, tak budu sedět u stolu a projektovat pořád. Když děláte něco, co vás opravdu baví, jako mě ta architektura, to není jako chodit do práce, tím žijete. Já třeba přijdu někam na návštěvu a hned začnu vnímat ten prostor a hodnotit, jak bych to udělala, totéž s každým domem.

Na internetu se dá dohledat, že jste s manželem dělali ten Eden, našel jsem ještě něco o domově důchodců v Rožmitále a domově pro zdravotní sestry v Kolíně... Co dalšího zajímavého jste dělala?

Ještě jsem dělala Zvírotice, to byla na přehradách na Vltavě zatopená vesnice. Bylo tam velice úspěšně JZD, tak měli dostat úplně novou vesnici. To byl zajímavý projekt. Vymyslet si úplně novou vesnici se vším všudy člověku přijde jednoduché. Ale když do toho vstupují i vztahy těch lidí k obci a k poloze a k tomu prostoru, tak to je dost složité. To jsem dokončila, ovšem na internetu to přiklíčí mojí kamarádce Haně Staškové, protože Pešková a Stašková, to je skoro jedno, že jo...

Pak jsme dělali Břežany, Kralupy, pro Český Brod územní plán, do Kolína úřední budovu. A dva domy s velitelským krytem, kam nám natekla při stavbě

syrovátka z mlékárny. To nás vyšetřovala policie s podezřením, že to byla sabotáž. Syrovátka do betonu nedělá dobře.

A v sedmdesáti třech letech jste se rozhodla jít na IQ test. Co vás k tomu vedlo?

Moje první testy, to ještě nebyla Mensa, ale už nevím, kdo to vedl. Byla to celodenní akce ve škole. Největší legrace byla, když po revoluci Mensa začala zvat na testy. Já jsem s sebou vzala vnučku, která tenkrát byla na střední škole, a při zahájení těch testů se organizátor ptal: „Dělal někdo z vás už testy někde?“ Já se přihlásila a říkám, že někdy ve třicátých letech, prostě hrozně dávno. A oni se všichni strašně smáli.

Co vám členství v Mense přineslo?

Hlavně časopis, dokud jsem mohla číst, teď už nemůžu. Vždycky, když přišel a přečetla jsem ho, tak mě bylo líto, že se nemůžu účastnit víc mensových aktivit. Ale s dětmi a architekturou mi nějak nezbyval čas.

Co mě velmi zaujalo, byl zájezd do Švýcarska do CERNu. Můj vnuk Martin ho dobře zná, byl tam dlouho jako student.

Vy jste vyrostla v Bratislavě. Máte na to nějaké zajímavé vzpomínky?

Bratislava je pořád takové moje druhé rodné město. Můj táta byl legionář a chtěl studovat architekturu, což se mu nepovedlo, protože ho přemluvili, aby zůstal v armádě.

Když jsem se narodila, tak ho přeložili do Bratislavy a bydleli jsme v zadní části prezidentského paláce, což mi dnes přijde vtipné. Ale tenkrát to nebyl prezidentský palác, bylo to vojenské velitelství a já jsem tam vyrůstala. Chodila jsem tam až do čtvrté třídy do školy. Celé to prostředí je mi hodně blízké a ráda tam jezdím, když můžu.

Teď naposledy jsem tam měla takový krásný zážitek. Jela jsem tam se sestřenkou a mladší dcerou a zamluvila jsem bydlení na lodi pod hradem. Dostaly jsme kajutu úplně dole a už byla tma. Pomalu kolem

nás pluly takové ty hotelové lodě do Vídně, všechno osvětlené a hudba, a na druhé straně jsme viděly na osvětlený hrad a přímo před sebou most. Krása.

S mensovní skupinou SIG 111 jsem byl nedávno na exkurzi na Staroměstské radnici. A vy si ji vlastně pamatujete, když ještě stála celá. Mělo by se podle vás i po těch letech zrekonstruovat to vypálené křídlo, anebo by se tam mělo postavit něco jiného?

Na přestavbu radnice bylo několik soutěží a dělalo tam mnoho architektů, ale všechno padlo. Poslední soutěže jsme se také zúčastnili. Hlavně můj muž, já jsem tenkrát neměla moc čas se do toho vložit. Udělal tam do náměstí křídlo, kde byly takové skleněné plochy, které odrážely všechnu tu architekturu kolem. Ale žádnou cenu jsme nezískali, prostě jsme úplně vypadli.

Vítězný návrh byl tehdy takový navazující na tu dnešní architekturu, kterou všichni považovali za trochu německou. Potom

několikrát udělali výstavu vždy několika projektů v podobném stylu a byly k tomu uveřejňované reakce. V jednom tom výběru jsme byli také my, a to byla zrovna velice dobře přijatá výstava.

Jistě znáte Emauzy. Ty měly za války také poničenou věž. Pak tam architekt Černý udělal návrh na ty dvě takové zvláštní věže a mně i většině architektů se to moc líbilo. A když se to realizovalo, tak to sklídilo od lidí hroznou hanu. Já si myslím, že to byl jeden z nejhezčích projektů v Praze.

Máte v Praze nějaké místo, ke kterému máte osobní vztah a ráda se tam znovu a opakovaně podíváte?

Miluji Vladislavský sál, ten mám opravdu ráda.

Vy jste se s kamarádkou rozhodly zdokumentovat konec války na fotografiích. Kolik fotek jste tehdy udělaly?

My jsme měly každá jeden starý film a Jitce vyšly asi dvě tři fotky. Mně vyšel hlavně Karel čtvrtý, jak stojí na tanku. A to nebyl úmysl ani jeho, ani můj. [smích] Ty fotky tu někde jsou, některé ale nestojí za nic. My jsme to moc neuměly, protože jsme nefotily.

Kdybyste potkala své dvacetileté já, co byste mu řekla?

Rozhodně bych si nevymlouvala tu architekturu. Jsem ráda, že jsem se do toho dala. Myslím si, že to je jeden z nejzajímavějších oborů.

S čím jste si hrála jako malá? S panenkami nebo s kostkami?

S kostkami. Přála jsem si dostat kovovou stavebnici Merkur. Když mi bylo už přes padesát, tak jednou jsme se večer dostali na to, co se kupuje dětem, a já jsem říkala, že mně kupovali panenky, a já jsem si přála dostat Merkura. Tak mi ho pak syn dal k Vánocům. Teď ho má můj kanadský pravnuček.

Paní Pešková, přjeme vám ještě hodně krásných dní a děkujeme za příjemný rozhovor.

Odolnost

Odolnost se v poslední době zmiňuje často v různých kontextech a vznikají nejrůznější aktivity zaměřené na její rozvoj. O co přesně jde? A stojí za to věnovat budování vyšší odolnosti svůj čas a energii?

Odolnost (resilience) je naše schopnost reagovat na nové, neznámé a zátěžové situace – a to dlouhodobě, po celý náš život. Hodí se v osobním životě, v pracovním nasazení nebo třeba při podávání sportovních výkonů a je jedním předpokladů pro úspěšný a naplněný život.

Ovlivňuje ji řada faktorů, mimo jiné věk, zdravotní stav nebo vrozené osobnostní vlastnosti, v čemž se podobá talentu – a stejně jako talent ji sice možná v určité podobě v základu máme, ale pro její plné využití s ní musíme aktivně pracovat a vynakládat úsilí na její rozvoj. Bohužel vědomý rozvoj psychické odolnosti nebyl (zvláště u minulých generací) vždy podporován – a vzhledem k tomu, že naše prožívání změn na vědomé úrovni a to, jak se jim umíme, či neumíme přizpůsobit, je nám z části vštípené výchovou, nezřídka jsme si v průběhu let vybudovali řadu více či méně úspěšných schémat. Ta, za která jsme byli odměněni, máme pak tendenci opakovat – obtíž ale nastane, když dojde ke změně podnětu, naučené schéma najednou nefunguje, my tápeme a jsme nuceni se přizpůsobit a nalézt schémata.

Málokomu je co do odolnosti dopřáno tolik jako třeba vrcholovým sportovcům – jejich kariéra je na překonávání nepohodlí a střídání úspěchu a neúspěchu přímo založená. Stejně tomu je i u vědců a vynálezců, kteří se snaží lidstvu přinést něco mimořádného – jejich cesta k cíli není lemována ničím jiným než střídajícím se zklamáním a nadějí, že jsou na správné cestě. Jak se můžeme od takových lidí inspirovat?

1. Poznejte sami sebe.

Přiznejte si svoje slabé stránky a realisticky se podívejte na ty silné. Na co se u sebe

můžete spolehnout? Na které oblasti si naopak musíte dávat pozor?

2. Zkoumejte svoji motivaci.

Jakákoliv činnost nám jde dobře od ruky, když nás baví! Co naplňuje právě vás? Proč? Co dělat musíte, a co dělat chcete?

3. Naslouchejte svým emocím.

To, jak dobře známe své emoce a umíme s nimi zacházet, i to, jak umíme poznat emoce ostatních, je pro uplatnění našich schopností klíčové a pomáhá nám lépe reagovat na změny. Jaké emoce cítíte? Z čeho vzešly? A co vám říkají?

4. Pracujte s chybami.

Považujete každou chybu za selhání? Zkuste ji brát spíš jako zpětnou vazbu. Čím vyšší ambice máme, tím se samozřejmě zvyšuje i riziko našeho chybování – ale právě chybami se přeci člověk učí.

5. Nenechte se strhnout k honu za výkonem.

Prostředí, ve kterém žijeme, je striktně výkonové. Ze všech stran jsme přesvědčovani, že výkon je třeba obdivovat, že si všechno důležité lze změřit a spočítat, že život má být jednoduchý a materiálně zajištěný. Zkusme ale za úspěch považovat i takový život, který se možná neřídí těmito měřítky, ale ve kterém se prostě cítíme dobře a dokážeme udržovat svoji „dynamickou rovnováhu“. Jak takový život vypadá pro vás? Co potřebujete získat, naučit se nebo změnit, abyste se k němu přiblížili?

6. Čerpejte zevnitř i zvenku.

Pracujte se svou vnitřní energií, kterou máte reálně k dispozici.

Kolik síly a energie můžete do změny sebe sama investovat? O co se můžete opřít? Na co stačíte sami, a v čem byste si naopak měli nechat poradit a pomoci?

7. Vyhodnocujte.

Které situace zvládáte hůře? Čím jsou specifické? Proč vám právě ony „nejdou“? A čím jsou jiné ty, které zvládáte dobře? Proč jste v nich úspěšnější? Jsou vaše schémata, která pro zvládání situací využíváte, stále efektivní, nebo jde o strategie, které sice fungovaly v dřívějších obdobích vašeho života, ale které jsou už nyní nefunkční?

Najít odpovědi na výše uvedené otázky rozhodně není jednoduché ani rychlé, ale je to velmi důležité. Nemůžeme se spolehnout na to, že svět kolem sebe známe a že zůstane takový, jaký je nyní – zkusme se tedy zaměřit na to, jací potřebujeme být my, abychom dokázali čelit neustálé změně a při tom cítili, že náš život je naplněný a spokojený.

Taryn Dryfhout. Převzato z Mensa World Journal č. 140, 9/2024. Přeložila Zuzana Kořínková.

Vliv inteligence na riziko mrtvice

Nový výzkum nedávno publikovaný v časopise Journal of Epidemiology & Community Health tvrdí, že mladí lidé s nižší úrovní inteligence mají vyšší pravděpodobnost, že utrpí mrtvici. Studie se zaměřuje na adolescenty a jejich riziko mrtvice před dosažením věku 50 let.

Zjistilo se přitom, že jedinci se slabšími mentálními schopnostmi mají třikrát vyšší pravděpodobnost mrtvice než jedinci s průměrným či vyšším IQ. Výzkum navazuje na dřívější studie, které se existenci jasné souvislosti mezi inteligencí a rizikem mrtvice u mladých lidí také snažily prokázat.

Osobně mi to, jako člence Mensy, která prodělala mrtvici ve 30 letech, připadá obzvláště zajímavé. Samozřejmě jsem toho času nebyla adolescent, ale i tak mě to nutí se zamýšlet, do jaké míry byly moje šance ovlivněné inteligencí. Existuje stále více důkazů, že mrtvice a přechodné ischemické ataky (TIA) jsou u lidí mladších 50 let stále častější. Zhruba polovina všech přeživších žije s dlouhodobými následky, jak fyzickými, tak psychickými, takže prevence je klíčová.

Z řady studií na toto téma také víme, že nižší mentální schopnosti u mladých lidí jsou

spojeny s vyšším rizikem kardiovaskulárních onemocnění a metabolických poruch. Není tedy překvapením, že nyní můžeme na tento seznam přidat i riziko mrtvice.

Nejnovější studie, vedená Gertnerovým institutem pro epidemiologii a výzkum zdravotní politiky v Ramat Ganu v Izraeli, se podrobně zabývala daty celkem 1,7 milionu mladých lidí za dobu 25 let. Data pocházela z přijímacích vojenských zkoušek, které absolvovali mladí lidé ve věku 16–20 let – jak je u izraelských občanů před vstupem do vojenské služby povinné. Test hodnotil několik oblastí, včetně fyzického zdraví (váha, krevní tlak, cukrovka), vzdělání, socioekonomického zázemí a mentálních schopností.

Právě mentální schopnosti byly středem pozornosti výzkumu. Ukazovaly, jak mladí

lidé uspěli v oblasti plnění pokynů, abstrakce, kategorizace, matematiky, koncentrace, chápání, uvažování a řešení problémů.

Výsledky ukázaly, že z 1,7 milionu účastníků testu vykazovalo celkem 12 % vysokou úroveň mentálních schopností, 70 % střední úroveň a 18 % nízkou úroveň. Tyto údaje byly následně porovnány s izraelskou národní databází mrtvic, což přineslo zajímavé souvislosti.

Ti, kteří byli označeni za méně inteligentní – tedy dosáhli nižšího skóre v testu mentálních schopností – měli téměř třikrát vyšší pravděpodobnost, že před dosažením 50 let věku utrpí mrtvici, než ti, kteří dosáhli středního nebo vysokého skóre. Studie přitom tyto výsledky vyhodnotila jako přesné i po následném zohlednění dalších faktorů.

V této fázi není zřejmé, proč existuje souvislost mezi inteligencí a pravděpodobností mrtvice, a výzkum uznává, že je potřeba brát v úvahu i ty faktory související s životním stylem, u kterých je negativní vliv na riziko mrtvice už známý.

Nicméně tato problematika vyvolává důležitou otázku, zda by nemělo být provedeno širší a komplexnější hodnocení rizika mrtvice, které se nebude zaměřovat výhradně na faktory životního stylu. Pokud totiž riziko zvyšují nižší mentální schopnosti, naznačuje to, že by mohly existovat i další fixní faktory, které bychom pro vytvoření přesného rizikového profilu měli v ranějších částech života identifikovat.

Taryn Dryfhout. Převzato z Mensa World Journal, č. 139, 8/2024. Přeložila Zuzana Kořínková.

Těhotenství a IQ – jak mateřský stres ovlivňuje inteligenci

Během těhotenství hraje pro dítě klíčovou roli zdraví a pohoda matky – jak duševní, tak fyzická. Neustále se objevují nové výzkumy, které nám přinášejí více informací o jejich vlivu na vyvíjející se plod a o tom, jak chování a zdraví matky ovlivňují děti po jejich narození. Výzkumný tým z Odense University Hospital v Dánsku nyní ve své studii odhalil překvapivý vliv kortizolu na budoucí IQ dítěte.

Samozřejmě platí, že stres není dobrý ani pro těhotné ženy, ani pro jejich nenarozené děti – i tak ale studie ukazují, že až 70–80 % nastávajících matek během těhotenství stres zažívá. Nový výzkum navíc ukazuje, že přílišný mateřský stres během těhotenství může ovlivnit IQ dítěte.

Tento výzkum se zaměřuje na těhotenství, IQ a roli kortizolu. Kortizol je hormon, který je produkován nadledvinami, nacházejícími se na vrcholu každé ledviny. Kortizol je nezbytný pro život, protože pomáhá kontrolovat využití tuků, bílkovin a sacharidů v těle, imunitní reakce a metabolismus. Má také zásadní funkci, protože reguluje reakci těla na stres. Zatímco je ale určité množství kortizolu nezbytné pro vývoj plodu, příliš mnoho tohoto hormonu během třetího trimestru těhotenství může později v životě ovlivnit kognitivní funkce dítěte. Předchozí výzkum také ukázal, že prenatální expozice mateřskému stresu může vést ke zvýšenému riziku ADHD (porucha pozornosti s hyperaktivitou), úzkosti, deprese a dalších duševních poruch.

V roce 2023 vědci z nemocnice Odense University Hospital v Dánsku ukázali, že zvýšení hladiny kortizolu ke konci těhotenství koreluje s pokročilým vývojem rané řeči u kojenců. Nyní stejný tým zjistil, že když je dítěti kolem sedmi let, úroveň stresu jeho matky během těhotenství se projevuje na jeho IQ.

Zajímavé je, že zde hraje roli genderový faktor. Studie odhalila, že stres během těhotenství měl odlišný vliv na chlapce a dívky, přičemž dívky měly vyšší IQ skóre, zatímco chlapci měli skóre nižší. Studie zahrnovala měření hladin kortizolu a kortizonu v posledním trimestru u téměř 1 000 těhotenství a srovnání těchto hodnot s IQ skóre dětí.

IQ skóre dětí byla měřena psychologem, když dítě dosáhlo sedmi let. Výsledky odhalily dvě významná zjištění. Za prvé, chlapci byli v děloze vystaveni vyšším hladinám kortizolu. Za druhé, chlapci dosáhli nižšího skóre v IQ testech.

Výzkumný tým při představení svých výsledků na 26. evropském kongresu endokrinologie ve Stockholmu naznačil, že důvodem tohoto genderového rozdílu může být role, kterou v těhotenství hraje placenta. Ženy, které čekají dívky, mají tendenci produkovat více kortizolu, ale enzym přítomný v placentě omezuje, kolik tohoto hormonu se dostane k plodu, tím, že ho přeměňuje na jeho neaktivní verzi zvanou kortizon.

Takže ačkoliv ženy, které čekají dívky, produkují během těhotenství tohoto hormonu více, tělo současně dělá více pro řízení jeho vlivu na kognitivní vývoj nenarozeného dítěte. Naopak ženy, které jsou těhotné s chlapci, sice produkují během těhotenství kortizolu méně, ale mužské plody nemají stejnou úroveň ochrany od placenty, a jejich IQ je tak

snadněji ovlivnitelné zvyšujícími se hladinami kortizolu u matky.

Tato zjištění dokládají, že i když předchozí studie týmu ukázala pozitivní vliv prenatální expozice kortizolu na raný vývoj řeči, její spojení s IQ skóre je negativní. Implikace studie jsou významné. Nejenže ukazuje, jaký má stres během těhotenství vliv na naše IQ, ale také otevírá cestu pro další výzkum toho, jak těhotenství v oblasti kognitivních schopností rozdílně ovlivňuje muže a ženy.

BYSTŘÍLNA

Zuzana Kořínková

Úsporné medailonky

Proč plýtvat prostorem? Následující medailonky ekonomicky obsahují informace o dvou osobnostech téhož křestního jména současně – a to někdy namíchané i v téže větě. Jen první věta vždy platí pro obě osobnosti současně. O koho se jedná?

1) _____ strávila velkou část svého života ve Francii. Její práce se jí stala osudnou, vážně kvůli ní onemocněla a nakonec zemřela násilnou smrtí kvůli nespokojenosti podřízených. Celý život se zabývala fyzikou a chemií, její nejznámější citát se ale týká cukrářských výrobků. Měla čtyři děti, z nichž dvě zemřely na tuberkulózu, a dvě Nobelovy ceny. Ve filmu z roku 2019 si ji zahrála Kirsten Dunst.

2) _____ rád komponoval. Zanechal po sobě 722 skladeb včetně symfonií, klavírních koncertů a dvou mší. Nikdy se neoženil. Historika o údajném poměru jeho manželky s anglickým vévodou byla literárně ztvárněna a stala se předmětem mnoha filmových zpracování. Od pětadvaceti let trpěl problémy se sluchem, které mu výrazně komplikovaly práci. Jeho srdce je v současnosti uloženo ve vitrině srdcí v bazilice Saint-Denis. Příjmení sdílí se slintajícím filmovým hrdinou.

3) _____ je umělec židovského původu, vydal několik sbírek poezie, ale není primárně známý pro svou básnickou tvorbu. Je po něm pojmenován asteroid a má hvězdu na Hollywoodském chodníku slávy – nejen tím má jeho práce souvislost s vesmírem. Je členem Rock and Roll Hall of Fame. Jeho nejznámější píseň má jen v češtině více než deset verzí, které zpívá například Lucie Bílá, Nezmaři nebo Wabi Daněk, a i když si ji některé páry vybírají jako hudební doprovod ke svatebnímu obřadu, rozhodně není ani sladce romantická, ani náboženská. Je s ním spojeno jedno typické gesto, které ho provázelo většinou jeho kariéry.

4) _____ nikdy nedostudoval vysokou školu. Ačkoliv studiem nějaký čas strávil – například jednou se po neúspěchu v práci sebral a na čtyři roky odjel studovat filozofii na Sorbonně. Je jednou z příčin, proč se v řadě domácností po celém světě začala vyskytovat okna navíc. Od roku 2020 se přestal podílet na ovládnutí svého dítěte a věnuje se jen zachraňování světa – ať už svými filantropickými projekty se svou manželkou, nebo tím, že dbá, aby se ve špatný okamžik nezkržily paprsky. Po setkání s jistým svištěm opakovaně zemřel, mimo jiné když sjel autem do lomu nebo si hodil do vany toaster.

5) _____ byl bojovník. Podle pověsti bránil Švýcarsko před Habsburským útlakem. V roce 1066 dostal pod stromček anglickou korunu. Se svou přezdívkou Bastard údajně neudělal dobrý dojem na svou vyvolenou a před sňatkem ji musel zbit (to už na ni prý jakožto projev cílevědomosti dojem udělalo). Měl devět dětí. Jeho syn s ním sdílel jeden velmi silný zážitek zahrnující střelnou zbraň a ovoce. Při pohřbu mu puklo nafouklé břicho, když ho zkoušeli zavřít do příliš malého sarkofágu. Ale jinak byl docela norman.

6) _____ byl kontroverzní postava, byť byl ve svém oboru průkopníkem. Měl blízko k umění a rád ho používal na praní. Barev se nebál, jednu dobu ujížděl na růžové, pak zase na modré, ale bílý pudr byl pro jeho kariéru naprosto nenahraditelný. Umístil se v žebříčku 10 nejbohatších lidí planety časopisu Forbes. Údajně byl mysogynní manipulativní narcista. Jeho několikátunoví mazlíčci se stali invazním druhem v širším okolí jeho vily – Jeremy, James a Richard se na ně byli podívat během svého výletu. Jeho nejslavnější dílo má protiválečné poselství.

7) _____ to opravdu uměl se slovy. Trpěl duševní nemocí, zřejmě bipolární poruchou, a měl rád modrou barvu. Od dětství měl deformovanou pravou nohu. Studoval teologii, filozofii, literaturu a historii. Nadšeně zkoumal mrtvé a umírající jazyky (jako třeba češtinu) a napsal ke čtyřem stovkám vědeckých prací. Povedlo se mu velice efektivně propojit marketing s politikou a se svým nadřazeným loajálně spolupracoval až do smrti. Pod vlivem osvícenství čelil krizi víry, a vysvěcen tak byl nakonec o devět let později než jeho spolužáci. Těsně přežil všech svých šest dětí.

8) _____ zemřel násilnou smrtí. Je jedním z důvodů, proč October není osmý měsíc v roce. Hodně cestoval po Evropě, severní Africe a Blízkém východě a o některých svých cestách psal. Jeho poslední reportáž je prý jednou z nejpřekládanějších českých knih. Ale většina ulic, dolů nebo parků, které se po něm jmenovaly, je už dnes přejmenována. Tato kontroverzní postava odboje přišla, viděla a dala jméno salátovému dresinku.

Řešení najdete na mensa.click/bystr1

Kolečka

Máte 10 koleček. Na horní i dolní straně každého kolečka je jedno písmeno – A, B, C, D nebo E. Na každém kolečku jsou dvě různá písmena, celkově tedy kolečka obsahují všechny možné dvojice takto utvořitelné z výše uvedených pěti písmen

zadání 1

A	B	C	D	E
A	B	C	D	E

Jestliže na horních stranách koleček jsou písmena v uspořádání dle tabulky, tj. pět dvojic stejných písmen spolu sousedí stranou, je možné, aby na spodní straně sousedily 4 dvojice písmen?

zadání 2

Vzmemme-li 5 libovolných koleček tak, abychom měli na horní straně 5 různých písmen, je možné, aby na spodní straně těchto koleček byla jen dvě různá písmena?

zadání 3

Na horní straně koleček jsou písmena A, A, A, A, B, B, B, C, C, D. Minimálně kolik koleček (a která konkrétně) je potřeba otočit, aby se na libovolném kolečku objevilo písmeno E?

Zuzana Kořínková

Výlet do staročestiny

Slovní zásoba každého jazyka se neustále vyvíjí. Nejen, že některá slova zanikají, a naopak vznikají slova úplně nová, ale i u již existujících slov se význam různě mění a posouvá – z nadávky se stane běžné slovo, z běžného slova urážka, to, co dříve označovalo celou skupinu věcí, najednou znamená jen jednu z nich – a občas se jenom vymění nějaká ta přípona nebo předpona za modernější verzi a význam původního slova se dostane úplně někam jinam...

Připravila jsem pro vás výběr několika staročeských slov (z cca 12.–15. století) i definice jejich významu.

Správné přiřazení jednoho k druhému už je ale na vás...

<u>báseň</u>	darebák (nadávka)
<u>družicě</u>	šlechtic
<u>erb</u>	krotký, ochočený, domácí (zvíře)
<u>chlap</u>	úřad, který soudí a vede vyšetřování
<u>letadlo</u>	západ, konec
<u>masařka</u>	nápoj, pití
<u>mrcha</u>	něco vymyšleného a nepravdivého, báchorka
<u>pán</u>	neurozený člověk, poddaný, sedlák (nadávka)
<u>pitomý</u>	odměna, plat, mzda
<u>pivo</u>	přítelkyně, společnice
<u>poprava</u>	pták
<u>šelma</u>	dědic, potomek
<u>záchod</u>	manželka řezníka nebo kata
<u>záplata</u>	mrtvola

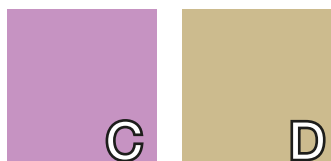

<u>bezpeněží</u>	citrón
<u>čtena</u>	cvrček
<u>řiflovný</u>	zedník
<u>kšítí</u>	týkající se dobytka
<u>ležka</u>	nestoudný a hanebný člověk
<u>limon</u>	chudoba
<u>lvátko</u>	lvíče
<u>močidlo</u>	naparáděný, vyšňořený
<u>ohnusa</u>	lhář
<u>skotský</u>	písmeno
<u>stavič</u>	kýchat
<u>svrček</u>	louže, močál, bažina

Jak se sčítají barvičky

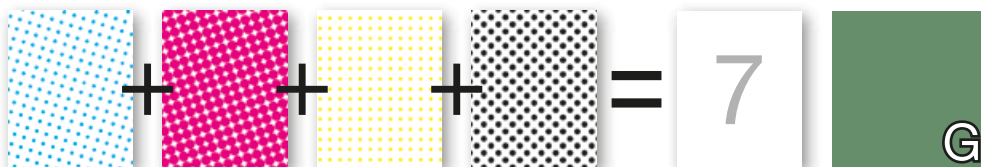
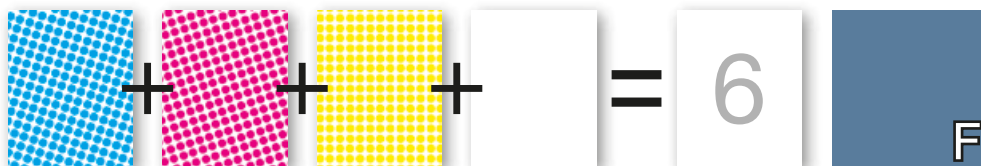
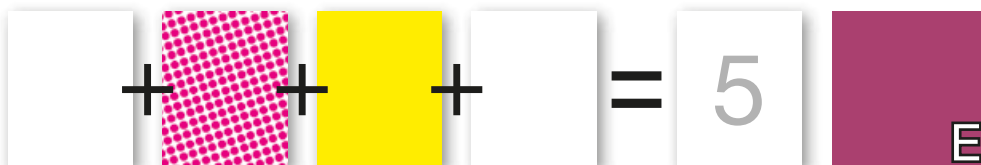
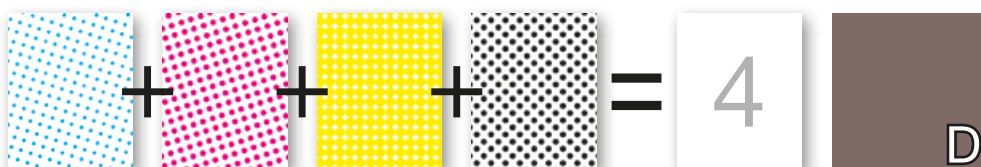
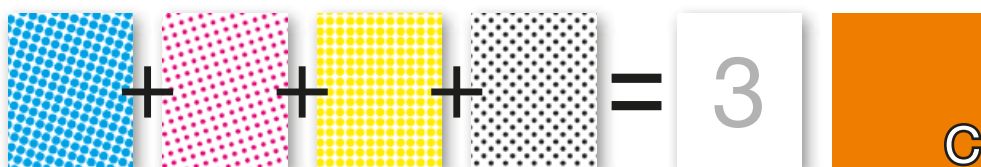
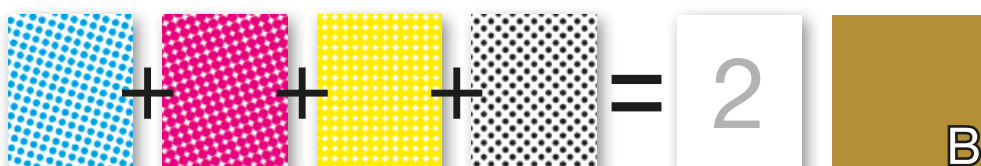
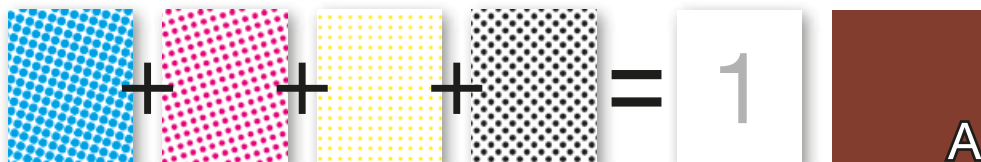
1+1=?

Vyberte vždy dvě barvy (označené číslem), které dohromady vytvoří cílovou barvu (označenou písmenem). Každou barvu použijete právě jednou.

C+M+Y+K=?

Přidejte k cílové barvě (označené písmenem) jednu ze sad čtyř políček s azurovými, purpurovými, žlutými a černými tečkami (označené číslem). Tečky svou velikostí odpovídají procentuálnímu obsahu dané základní barvy v barvě cílové.

Řešení najdete na mensa.click/bystr25

Adresář

ADMINISTRATIVA

Korespondenční adresa: Španielova 1111, 163 00 Praha 6

Administrativa:

Zuzana Poláková, 770 177 926, sekretarka@mensa.cz

Administrativa testování:

Lucie Měchurová, lucie.mechurova@mensa.cz, 777 141 975

Bankovní spojení: č. ú. 2801689708/2010

Webmaster: Jiří Šmach, webmaster@mensa.cz

Kancelář Praha:

ČVUT – CIIRC, Jugoslávských partyzánů 1580/3, 160 00 Praha 6,
770 177 926, Lucie Měchurová, Zuzana Poláková, Petr Štěpán

RADA MENSY ČESKO

E-mail: rada@mensa.cz

Předseda:

Martin Sedláček, martin.sedlacek@mensa.cz, 602 392 662

1. místopředsedkyně, testování IQ, NTC, nadané děti:

Lucie Měchurová, lucie.mechurova@mensa.cz, 777 141 975

Místopředseda, členská základna:

Petr Mazal, petr.mazal@mensa.cz, 737 329 360

Místopředseda, aktivity, zahraničí:

Tomáš Blumenstein, tblumen@mensa.cz, 603 726 030

Místopředsedkyně, dobrovolníci, místní skupiny:

Petra Holubová, petra.holubova@mensa.cz, 608 338 417

Místopředseda, IT a legal support:

Jiří Rak, jiri.rak@mensa.cz, 722 522 777

Člen Rady, Mensa gymnázium:

Petr Čavojský, petr.cavojsky@mensa.cz, 724 046 888

Členka Rady, SIGy – zájmové skupiny:

Petra Pavelková, petra.pavelkova@mensa.cz, 721 874 942

Členka Rady, ekonomika:

Eva Vavřinová, eva.vavrinova@mensa.cz, 734 435 541

Tajemník aktivit pro mladé:

Jan Hubert Pavelka, jan.hubert.pavelka@mensa.cz

Tajemnice pro fundraising:

Dita Sedláčková, dita.sedlackova@mensa.cz, 725 762 044

Tajemnice pro PR:

Jana Unruhová, jana.unruhova@mensa.cz, 739 682 036

DALŠÍ AKTIVNÍ ČLENOVÉ

Psycholog: Vladimír Marček, psycholog@mensa.cz

Ombudsman: Hana Mičicová, ombudsman@mensa.cz

Komise pro IT: Tomáš Kubeš (předseda), Martin Sedláček, Petr Mazal, kpit@mensa.cz

SIGHT koordinátor: Zuzana Poláková, sight@mensa.cz

Testující IQ: kompletní seznam testujících najdete na mensa.click/testující

REDAKCE ČASOPISU

E-mail: redakce@mensa.cz

REDAKČNÍ RADA

E-mail: rr@mensa.cz

Jana Unruhová, Jana Šobrová, Jan Pokorný

SOCIÁLNÍ SÍTĚ

Instagram: mensa.click/ig

Facebook: mensa.click/fb

X: mensa.click/twt

LinkedIn: mensa.click/li

MENSA GYMNAZIUM, O.P.S.

Korespondenční adresa: Španielova 1111, 163 00 Praha 6 – Řepy,
257 328 786, mensagymnazium.cz, info@mensagymnazium.cz

Ředitelka: Magda Kindlová, magda.kindlova@mensagymnazium.cz

KONTROLNÍ KOMISE

E-mail: kk@mensa.cz

Zdenka Pániková (předsedkyně), Zdeněk Falář, Lenka Mušálková

ČLENOVÉ MENSY ČESKO

Kontakty na členy Mensy Česko, kteří dali svolení ke zveřejnění údajů, najdete na webu intranet.mensa.cz v části Členové

PROJEKTY

Kluby nadaných dětí: deti.mensa.cz, lucie.mechurova@mensa.cz, 777 141 975

Logická olympiáda: info@logickaolympiada.cz, 277 000 289, logickaolympiada.cz

Systémové změny v oblasti podpory nadaných: tomas.blumenstein@mensa.cz, 603 726 030

Časopis Mensy Česko – Mensa – vychází dvakrát ročně. Číslo **podzim/2024**, ročník XXXII, vychází v říjnu 2024 v nákladu 9 250 výtisků.

Časopis připravuje redakce časopisu Mensa, zveřejnění nebo nezveřejnění příspěvků podléhá schválení Redakční radou. Redakce si vyhrazuje právo články v případě potřeby upravit nebo zkrátit. **Příspěvky, připomínky a dotazy prosím zasílejte na adresu redakce@mensa.cz.**

Články v časopise představují díla, názory, myšlenky nebo nabídky jednotlivých autorů a nemusejí vyjadřovat postoje jiných mensanů ani orgánů Mensy Česko, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah tohoto časopisu může být volně přebírán všemi ostatními publikacemi Mensy za předpokladu uvedení zdroje, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah publikovaný na magazin.mensa.cz je šířen pod licencí Creative Commons.

Aktuální číslo časopisu je k dispozici v elektronické podobě na webu magazin.mensa.cz. Archiv všech čísel, včetně časopisů Mensy International, naleznete po přihlášení na intranetu Mensy intranet.mensa.cz. Časopis je zasílán všem členům Mensy Česko. Změny adresy a dotazy na předplatné prosím zasílejte na adresu sekretarka@mensa.cz. Vydavatel: Mensa Česko, Španielova 1111, 163 00 Praha 6; Tisk: Typos, tiskařské závody, s. r. o., Podnikatelská 1160/14, 320 53 Plzeň; Grafika: Ateliér Falátek, s.r.o., Prokopova 19, 301 00 Plzeň. ISSN 1211-8877; ISBN 978-80-904666-9-2. Evidence periodického tisku MK ČR E 22252; © Mensa Česko, 2024. Printed in the Czech Republic.

Na tomto čísle se podíleli: Martina Adamčíková, Jitka Adamová, archiv EMAG 2024, Martina Beranová, Lucie Bilíková, Jana Bilská, Michal Blümel, Tomáš Blumenstein, Petra Broskev Boháčková, Martina Brožová, Květa Cinglová, Magdalena Čavojská, Marie Čermáková, Alena Čiháková, Milana Čížek Hrubá, Kateřina Doležalová, Taryn Drythout, Eva Durníková, Eva Dvořáková, Michaela Egerová, Jana Elbelová, Zdeněk Falář, Marcela Fatrová, Lenka Filová, Ladislav Frankl, Marta Frydrychová, Pavla Hacková, František Holub, Petra Holubová, Klára Hunešová, Alena Janíčková, Lýdia Jasenská, Robert Jaworski, Martin Junge, Ivana Juříková, Kateřina Jůzová, Čestmír Kalus, Hana Kalusová, Jan Kirchner, Jan Klapetek, Lenka Kloudová, Zuzana Knesplová, Kristýna Konstatská, Miroslav Konvalinka, Matouš Kopřiva, Zuzana Kořínková, Iva Kyselová Košková, Hana Kotinová, Honza Koudelka, Valerie Kovalčíková, Eliška Anna Kubičková, Naděžda Křupalová, Kamila Kuffová, Renata Kurečková, Jan Lacina, Anna Lambertová, Ladka Laštůvková, Andrea Lombard, Monika Lorencová, Iva Machová, Simona Martínková, Jana Masníková, Irena Matušková, Lucie Měchurová, Jana Middleton, Ivana Michálková, Renata Miková, Jakub Moc, Jana Mohňanská, Kristýna Mothežiková, Mikuláš Nesládek, Natálie Nevřelová, Zbyněk Novotný, Šárka Orlová, Gabriela Paděrová, Drahomíra Palionová, Petra Pazderková, Nella Peabody, Aneta Polochová, Romana Poloprutská, Oldřich Příklenk, Eva Pulcmanová, Milada Pytelová, Michaela Ringmaierová, Jana Rohová, Alena Řezáčová, Martin Sedláček, Dita Sedláčková, Simona Segeřová, Hana Schmidová, Hana Sirůčková, Jana Soukupová, Michaela Spáčilová, Radek Stavěl, Iveta Stehlíková Bassyová, Šárka Šantrochová, Barbora Šatavová, Zdenka Šimurdová, Alena Špádová, Zuzana Šuldová, Vítek Švachouček, Jára, Peťa a Adelka Švamberková, Martina Švancarová, Jana Tillová, Janka Unruhová, Lukáš Vacek, Jana Václavíková, Kateřina Vágnerová, Michaela Vaňková, Hana Vantuchová, Alena Vavřinová, Jana Večerníková, Eva Vítová, Pavel Vlašánek, Jana Vozková, Pavlína Vránová, Neela Winkelmannová, Stanislav Wolf, Pavla Zaleková, Robert Závada, Soňa Zbytowská, Sebastien Zikmund, Nikol Zdráhalová, Tereza Zmeškalová.

MENSA
ČESKO